

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2021/695 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 28. travnja 2021.

o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 173. stavak 3., članak 182. stavak 1., članak 183. i članak 188. drugi stavak,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenja Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Cilj je Unije jačati svoje znanstvene i tehnološke temelje jačanjem europskog istraživačkog prostora (EIP) u kojem će istraživači, znanstvene spoznaje i tehnologija slobodno cirkulirati, i poticati je kako bi postala konkurentnija, među ostalim u svojoj industriji, te istodobno promicati sve istraživačke i inovacijske djelatnosti kako bi se ostvarili strateški prioriteti Unije, kojima se u konačnici nastoje promicati mir, vrijednosti Unije te dobrobit njezinih naroda.
- (2) Kako bi se u postizanju tog općeg cilja ostvario znanstveni, tehnološki, gospodarski, okolišni i društveni učinak i kako bi se što više povećala dodana vrijednost ulaganja Unije u istraživanja i inovacije, Unija bi trebala ulagati u istraživanja i inovacije u okviru Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa za razdoblje 2021. – 2027. („Program”). Programom bi trebalo pružiti potporu stvaranju, boljem širenju i prenošenju visokokvalitetnog i izvrsnog znanja te visokokvalitetnih tehnologija u Uniji, privući talente na svim razinama i doprinijeti punom angažmanu kvalificiranog kadra Unije, olakšati suradničke veze i ojačati učinak istraživanja i inovacija na razvoj, podupiranje i provedbu politika Unije, posebice u mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), i u društvo, odgovoriti na globalne izazove, uključujući klimatske promjene i ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda, stvarati radna mjesta, poticati gospodarski rast, promicati industrijsku konkurentnost i potaknuti privlačnost Unije u području istraživanja i inovacija. Programom bi se trebali poticati svi oblici inovacija, uključujući revolucionarne inovacije, i uvođenje inovativnih rješenja na tržište te optimizirati rezultati tih ulaganja radi većeg učinka u ojačanom EIP-u.

⁽¹⁾ SL C 62, 15.2.2019., str. 33. i SL C 364, 28.10.2020., str. 124.

⁽²⁾ SL C 461, 21.12.2018., str. 79.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 16. ožujka 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od ... (još nije objavljeno u Službenom listu).

- (3) Program bi trebalo uspostaviti na razdoblje trajanja višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. kako je utvrđen u Uredbi Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁴⁾, ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene u Uredbi Vijeća (EU) 2020/2094 ⁽⁵⁾.
- (4) Programom bi se trebalo doprinijeti povećanju javnih i privatnih ulaganja u istraživanja i inovacije u državama članicama, čime se doprinosi postizanju ukupne ciljne vrijednosti ulaganja u istraživanja i razvoj od najmanje 3 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) Unije. Za postizanje te ciljne vrijednosti bilo bi potrebno da države članice i privatni sektor Program dopune vlastitim pojačanim mjerama ulaganja u istraživanja, razvoj i inovacije.
- (5) Kako bi se postigli ciljevi Programa uz poštovanje načela izvrsnosti, Programom bi trebalo nastojati jačati, među ostalim stvarima, suradničke veze u Europi, čime se doprinosi smanjenju razlika u istraživanjima i inovacijama.
- (6) Kako bi se pomoglo u postizanju ciljeva politike Unije, aktivnostima koje se podupiru u okviru Programa trebalo bi se, ako je to relevantno, iskorištavati i poticati propise koji pogoduju inovacijama, u skladu s načelom inovativnosti, u svrhu podupiranja bržeg i intenzivnijeg pretvaranja iznimne količine znanja u Uniji u inovacije.
- (7) Konceptima „otvorene znanosti”, „otvorenih inovacija” i „otvorenosti prema svijetu” trebali bi se osigurati izvrsnost i učinak ulaganja Unije u istraživanja i inovacije, uz istodobnu zaštitu interesa Unije.
- (8) Otvorena znanost, uključujući otvoreni pristup znanstvenim publikacijama i istraživačkim podacima, te optimalno širenje i iskorištavanje znanja imaju potencijal za povećanje kvalitete, učinka i koristi od znanosti. Oni također imaju potencijal za ubrzanje napretka znanja tako što će ga učiniti pouzdanijim, učinkovitijim i točnijim te lakše razumljivim društvu i primjerenim za suočavanje s društvenim izazovima. Trebalo bi utvrditi odredbe kako bi se osiguralo da korisnici pruže otvoreni pristup istorazinski ocijenjenim znanstvenim publikacijama. Također bi trebalo osigurati da korisnici pruže otvoreni pristup istraživačkim podacima u skladu s načelom „otvoreni koliko je to moguće, zatvoreni koliko je to potrebno”, pri čemu se osigurava mogućnost iznimki uzimajući u obzir legitimne interese korisnika. Veći naglasak trebalo bi staviti posebno na odgovorno upravljanje istraživačkim podacima, koji bi trebali biti u skladu s načelima vidljivosti, dostupnosti, interoperabilnosti i ponovne upotrebljivosti („načela FAIR“), osobito uključivanjem planova za upravljanje podacima. Ako je to primjereno, korisnici bi trebali iskoristiti mogućnosti koje nudi europski oblak za otvorenu znanost (EOSC) i europska podatkovna infrastruktura te se pridržavati daljnjih načela i praksi otvorene znanosti. U svim sporazumima o pridruživanju i suradnji s trećim zemljama trebalo bi poticati reciprocitet u otvorenoj znanosti.
- (9) Korisnici Programa, posebno MSP-ovi, potiču se da se služe relevantnim postojećim instrumentima Unije, kao što je europska služba za pomoć u području intelektualnog vlasništva (*European IP Helpdesk*) koja pruža potporu MSP-ovima i drugim sudionicima Programa kako bi oni zaštitili te ujedno ostvarili svoja prava intelektualnog vlasništva.
- (10) Osmišljavanjem i izradom Programa trebalo bi odgovoriti na potrebu za uspostavljanjem kritične mase poduprtih aktivnosti diljem Unije, kojima se potiče sudjelovanje svih država članica koje se temelji na izvrsnosti, i u okviru međunarodne suradnje, u skladu s Programom održivog razvoja do 2030., ciljevima održivog razvoja i Pariškim sporazumom donesenim u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama ⁽⁶⁾ („Pariški sporazum”). Provedbom Programa trebalo bi poduprijeti ostvarivanje ciljeva održivog razvoja i predanost Unije i njezinih država članica provedbi Programa održivog razvoja do 2030. i koherentnom i integriranom ostvarivanju održivog razvoja u trima njegovim dimenzijama – gospodarskoj, društvenoj i okolišnoj.
- (11) Aktivnostima koje se podupiru u okviru Programa trebalo bi se doprinijeti ostvarivanju ciljeva, prioriteta i međunarodnih obveza Unije.

⁽⁴⁾ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. (SL L 433I, 22.12.2020., str. 11.).

⁽⁵⁾ Uredbi Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 433I, 22.12.2020., str. 23.).

⁽⁶⁾ SL L 282, 19.10.2016., str. 4.

- (12) Program bi trebao imati koristi od komplementarnosti s postojećim relevantnim europskim planovima i strategijama u području istraživanja i inovacija te, ako je to relevantno, s važnim projektima od zajedničkog europskog interesa, pod uvjetom da su povezane potrebe u pogledu istraživanja i inovacija utvrđene u okviru strateškog planiranja Programa.
- (13) Programom bi se trebala jamčiti transparentnost i odgovornost javnog financiranja u projektima istraživanja i inovacija, čime se čuva javni interes.
- (14) Programom bi se trebale podupirati istraživačke i inovacijske aktivnosti u području društvenih i humanističkih znanosti. To obuhvaća unapređivanje znanstvenih spoznaja u toj domeni te iskorištavanje uvida i napretka u području društvenih i humanističkih znanosti kako bi se povećao gospodarski i društveni učinak Programa. U okviru stupa „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost” društvene i humanističke znanosti trebale bi biti u potpunosti integrirane u sve klastere. Osim promicanja društvenih i humanističkih znanosti u projektima, integraciju tih znanosti trebalo bi podupirati i uključivanjem, kad god je to primjereno, neovisnih vanjskih stručnjaka iz područja društvenih i humanističkih znanosti u stručne odbore i panele za evaluaciju te pravodobnim praćenjem društvenih i humanističkih znanosti i izvješćivanjem o njima u financiranim istraživačkim djelovanjima. Posebno bi se trebala pratiti razina uključivanja društvenih i humanističkih znanosti u cijelom Programu.
- (15) Program bi trebao održavati uravnotežen pristup između istraživanja s jedne strane i inovacija s druge strane te između financiranja „odozdo prema gore” (na poticaj istraživača ili inovatora) i financiranja „odozgo prema dolje” (određenog strateški definiranim prioritetima), u skladu s prirodom istraživačkih i inovacijskih zajednica koje su uključene diljem Unije, vrstama i svrhom aktivnosti koje se provode i učincima koji se nastoje postići. Na temelju kombinacije tih čimbenika trebao bi se odabrati pristup za relevantne dijelove Programa, koji svi doprinose svim općim i specifičnim ciljevima Programa.
- (16) Ukupni proračun za komponentu „širenje sudjelovanja i izvrsnosti” u dijelu „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a” Programa trebao bi iznositi najmanje 3,3 % ukupnog proračuna Programa i uglavnom bi trebao koristiti pravnim subjektima uspostavljenima u zemljama širenja.
- (17) Cilj inicijativa izvrsnosti trebao bi biti jačanje izvrsnosti u području istraživanja i inovacija u prihvatljivim zemljama, uključujući podupiranje osposobljavanja u cilju poboljšanja upravljačkih vještina u području istraživanja i inovacija, nagrade, jačanje inovacijskih ekosustava te stvaranje mreža za istraživanja i inovacije, među ostalim na temelju istraživačkih infrastruktura koje financira Unija. Podnositelji zahtjeva trebali bi jasno pokazati da su projekti povezani s nacionalnim i/ili regionalnim strategijama u području istraživanja i inovacija kako bi ispunjavali uvjete za podnošenje zahtjeva za financiranje u okviru komponente „širenje sudjelovanja i izvrsnosti” u dijelu „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a” Programa.
- (18) Trebalo bi biti moguće primijeniti ubrzani postupak za istraživanja i inovacije, u čijem okviru vrijeme potrebno za dodjelu bespovratnih sredstava ne bi trebalo premašivati šest mjeseci, kako bi se malim suradničkim konzorcijima koji obuhvaćaju djelovanja od temeljnih istraživanja do primjene na tržištu omogućio brži pristup financijskim sredstvima prema načelu „odozdo prema gore”.
- (19) Programom bi se trebale podupirati sve faze istraživanja i inovacija, osobito u okviru suradničkih projekata te prema potrebi u misijama i europskim partnerstvima. Temeljno istraživanje ključna je prednost i važan preduvjet za povećanje sposobnosti Unije da privuče najbolje znanstvenike kako bi postala globalno središte izvrsnosti. U okviru Programa trebalo bi osigurati ravnotežu između osnovnog i primijenjenog istraživanja. Tom će se ravnotežom, zajedno s inovacijama, poduprijeti gospodarska konkurentnost, rast i radna mjesta u Uniji.
- (20) Dokazi upućuju na to da je prihvaćanje raznolikosti u svakom smislu ključ za bavljenje dobrom znanosti, s obzirom na to da je raznolikost korisna za znanost. Raznolikošću i uključivošću doprinosi se izvrsnosti u suradničkim istraživanjima i inovacijama: suradnjom među disciplinama, sektorima i u cijelom EIP-u ostvaruju se bolja istraživanja i kvalitetniji projektni prijedlozi, ona može dovesti do više stope prihvaćanja u društvu i može poticati koristi koje donose inovacije, čime se unapređuje Europa.
- (21) Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećao učinak Programa, posebnu pozornost trebalo bi dati multidisciplinarnim, interdisciplinarnim i transdisciplinarnim pristupima kao ključnim elementima za znatan znanstveni napredak.

- (22) Istraživačke aktivnosti koje se provode u okviru stupa „Izvrсна znanost” trebale bi se utvrditi u skladu sa znanstvenim potrebama i mogućnostima te bi trebale promicati znanstvenu izvrsnost. Istraživački program trebao bi se utvrditi u bliskoj suradnji sa znanstvenom zajednicom i uključivati naglasak na privlačenju novih talenata u području istraživanja i inovacija te istraživača na početku karijere, jačajući pritom EIP, izbjegavajući odljev mozgova i promičući cirkulaciju mozgova.
- (23) Programom bi se trebalo podupirati Uniju i njezine države članice u privlačenju najboljih talenata i vještina, uzimajući u obzir izrazito jaku međunarodnu konkurenciju.
- (24) Stup „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost” trebao bi se uspostaviti klasterima istraživačkih i inovacijskih aktivnosti kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećala integracija u dotičnim tematskim područjima uz očuvanje visoke i održive razine učinka u odnosu na utrošena sredstva. Time bi se potaknula interdisciplinarna, međusektorska, horizontalna i prekogranična suradnja u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja poštovanjem načelâ Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma te konkurentnost industrije Unije. Organizacijom veoma ambicioznih sveobuhvatnih inicijativa u obliku misija u okviru istraživanja i inovacija omogućilo bi se da se Programom postigne transformativan i sistemski učinak za društvo u svrhu potpore ciljevima održivog razvoja, među ostalim putem međunarodne suradnje i znanstvene diplomacije. Aktivnosti u okviru tog stupa trebale bi obuhvaćati puni raspon istraživačkih i inovacijskih aktivnosti kako bi se osiguralo da Unija ostane predvodnica u strateški definiranim prioritetima.
- (25) Klaster „Kultura, kreativnost i uključivo društvo” trebao bi znatno doprinijeti istraživanju u vezi s kulturnim i kreativnim sektorima, uključujući kulturnu baštinu Unije, a posebno omogućiti uspostavu prostora za suradnju u području europske kulturne baštine.
- (26) Potpuna i pravodobna uključenost svih vrsta industrije u Programu, od pojedinačnih poduzetnika i MSP-ova do velikih poduzeća, znatno bi doprinijela ostvarivanju ciljeva Programa, posebno u pogledu stvaranja održivih radnih mjesta i rasta u Uniji. U kontekstu takve uključenosti industrije njezino sudjelovanje u djelovanjima trebalo bi se podupirati na razini koja barem odgovara razini potpore u okviru okvirnog programa Obzor 2020., koji je uspostavljen Uredbom (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾ (Obzor 2020.).
- (27) Djelovanjima u okviru Programa znatno bi se doprinijelo iskorištavanju potencijala strateških sektora Unije, uključujući ključne razvojne tehnologije u kojima se odražavaju ciljevi strategije industrijske politike Unije.
- (28) Savjetovanjima s više dionika, uključujući civilno društvo i industriju, trebalo bi se doprinijeti perspektivama i prioritetima koji su utvrđeni strateškim planiranjem. To bi trebalo dovesti do periodičnih strateških planova za istraživanja i inovacije donesenih provedbenim aktima u svrhu pripreme sadržaja programâ rada.
- (29) Kako bi se financiralo određeno djelovanje, u programu rada u obzir bi se trebao uzeti ishod konkretnih prethodnih projekata i stanje u znanosti, tehnologiji i inovacijama na nacionalnoj razini, razini Unije i međunarodnoj razini te relevantne promjene u politici, na tržištu i u društvu.
- (30) Važno je poduprijeti industriju Unije da ostane ili postane svjetska predvodnica u području inovacija, digitalizacije i klimatske neutralnosti, osobito putem ulaganja u ključne razvojne tehnologije kojima će se poduprijeti poduzetništvo budućnosti. Djelovanjima u okviru Programa trebalo bi odgovoriti na nedostatke na tržištu ili investicijske okolnosti koje nisu optimalne, poticati ulaganja na razmjerni i transparentan način, bez udvostručavanja ili istiskivanja privatnog financiranja, te bi ona ujedno trebala imati jasnu europsku dodanu vrijednost i javni povrat ulaganja. Time će se osigurati dosljednost između djelovanja u okviru Programa i pravila Unije o državnim potporama, kako bi se potakle inovacije i izbjeglo neopravdano narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

(7) Uredba (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014. – 2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1982/2006/EZ (SL L 347, 20.12.2013., str. 104.).

- (31) Potpora istraživanjima i inovacijama trebala bi biti integrirana u okviru Programa, uz poštovanje svih relevantnih odredaba u okviru Svjetske trgovinske organizacije. Koncept istraživanja, uključujući eksperimentalni razvoj, trebao bi se upotrebljavati u skladu s Priručnikom iz Frascatija, koji je izradila Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), a koncept inovacija trebao bi se upotrebljavati u skladu s Priručnikom iz Osla, koji su izradili OECD i Eurostat, uz primjenu širokog pristupa kojim su obuhvaćene društvene inovacije i osmišljavanje. Kao i u okviru programa Obzor 2020., definicije OECD-a u pogledu razina tehnološke spremnosti (TRL) trebale bi se nastavljati uzimati u obzir u klasifikaciji tehnoloških istraživanja, razvoja proizvoda i demonstracijskih aktivnosti te u definiranju vrsta djelovanja dostupnih u pozivima na podnošenje prijedlogâ. Bespovratna sredstva ne bi se trebala dodjeljivati za djelovanja čije su aktivnosti iznad razine tehnološke spremnosti TRL 8. Trebalo bi biti moguće na temelju programa rada omogućiti dodjelu bespovratnih sredstava za vrednovanje proizvoda velikog opsega i tržišnu replikaciju za određeni poziv u okviru stupa „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”.
- (32) Programom bi se trebalo doprinijeti ciljevima u području svemira na razini izdvajanja koja je barem proporcionalna onoj iz programa Obzor 2020.
- (33) U Komunikaciji Komisije od 11. siječnja 2018. pod naslovom „Privremena evaluacija programa Obzor 2020.: najveći mogući učinak istraživanja i inovacija u EU-u”, rezoluciji Europskog parlamenta od 13. lipnja 2017. o ocjeni provedbe programa Obzor 2020. u svjetlu njegove privremene evaluacije i o prijedlogu Devetog okvirnog programa⁽⁸⁾ i u zaključcima Vijeća od 1. prosinca 2017. pod naslovom „Od privremene evaluacije programa Obzor 2020. do devetog okvirnog programa” naveden je skup preporuka za Program, među ostalim za pravila za sudjelovanje i širenje rezultata. Te preporuke temelje se na iskustvima stečenima u provedbi programa Obzor 2020. te povratnih informacija dobivenih od institucija Unije i dionika. Te preporuke obuhvaćaju prijedlog mjera za promicanje cirkulacije mozgova i olakšavanje otvorenosti mreža za istraživanja i inovacije za ambicioznije ulaganje kako bi se dosegla kritična masa i postigao što veći učinak; potporu revolucionarnim inovacijama; davanje prednosti ulaganjima Unije u istraživanja i inovacije u područjima visoke dodane vrijednosti, posebno usmjeravanjem na misije, potpunim i pravodobnim uključivanjem građana i njihovom dobrom informiranosti te širom komunikacijom; racionalizaciju mogućnosti financiranja sredstvima Unije kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal Unije u području istraživanja i inovacija, uključujući istraživačke infrastrukture diljem Unije, među ostalim pojednostavnjenjem inicijativa europskog partnerstva i programa sufinanciranja; razvoj brojnijih i konkretnijih sinergija među različitim instrumentima financiranja sredstvima Unije, posebno prevladavanjem nekomplementarnih logika intervencije i složenosti raznih oblika financiranja i drugih uredba također s ciljem podupiranja mobilizacije nedovoljno iskorištenog potencijala istraživanja i inovacija diljem Unije; jačanje međunarodne suradnje i otvorenosti prema sudjelovanju trećih zemalja te nastavak pojednostavnjenja na temelju iskustava iz provedbe programa Obzor 2020.
- (34) S obzirom na to da je potrebno posvetiti posebnu pozornost koordinaciji i komplementarnosti između različitih politika Unije, u provedbi Programa trebalo bi nastojati ostvariti sinergije s drugim programima Unije, od njihova osmišljavanja i strateškog planiranja do odabira projekata, upravljanja, komunikacije, širenja i iskorištavanja rezultata, praćenja, revizija i vođenja. U pogledu financiranja istraživačkih i inovacijskih aktivnosti, sinergijama bi se trebalo što je više moguće omogućiti usklađivanje pravila, uključujući pravila o prihvatljivosti troškova. Kako bi se izbjegla udvostručavanja ili preklapanja, povećao učinak financiranja sredstvima Unije i smanjilo administrativno opterećenje za podnositelje zahtjeva i korisnike, trebalo bi biti moguće promicati sinergije, posebice s pomoću alternativnog, kombiniranog, kumulativnog financiranja i prijenosa sredstava.
- (35) U skladu s Uredbom (EU) 2020/2094 i u okviru sredstava koja su njome dodijeljena trebalo bi provesti mjere oporavka i otpornosti u okviru Programa kako bi se odgovorilo na dosad nezabilježene posljedice krize uzrokovane bolešću COVID-19. Takva dodatna sredstva trebala bi se upotrebljavati tako da se osigura poštovanje rokova predviđenih u Uredbi (EU) 2020/2094. Takva dodatna sredstva trebala bi se dodijeliti isključivo djelovanjima za istraživanja i inovacije usmjerenima na odgovor na posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19, posebno njezinih gospodarskih, socijalnih i društvenih posljedica.
- (36) Kako bi financiranje sredstvima Unije imalo što veći učinak i kako bi se ostvario što djelotvorniji doprinos ciljevima i obvezama politike Unije, Unija bi trebala moći sklupati europska partnerstva s partnerima iz privatnog i/ili javnog sektora. Ti partneri uključuju industriju, MSP-ove, sveučilišta, istraživačke organizacije, dionike u području istraživanja i inovacija, tijela koja pružaju javne usluge na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini ili organizacije civilnog društva uključujući zaklade i nevladine organizacije koji podupiru i/ili provode istraživanja i inovacije, uz uvjet da se partnerstvom željeni učinci mogu postići djelotvornije nego samostalnim djelovanjem Unije.

⁽⁸⁾ SL C 331, 18.9.2018., str. 30.

- (37) Trebalo bi biti moguće da se, ovisno o odluci države članice, doprinosi iz programa koji se sufinanciraju iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+), Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPR) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) smatraju doprinosom države članice sudionice europskim partnerstvima u okviru Programa. Međutim, tom se mogućnosti ne bi trebalo dovoditi u pitanje potrebu da se poštuju sve odredbe koje se primjenjuju na te doprinose kako je utvrđeno u uredbi o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike („Uredba o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027.”) i uredbama za pojedine fondove.
- (38) Programom bi trebalo ojačati suradnju između europskih partnerstava i partnera iz privatnog i/ili javnog sektora na međunarodnoj razini, među ostalim udruživanjem istraživačkih i inovacijskih programa s prekograničnim ulaganjima u istraživanja i inovacije koji donose obostrane koristi za ljude i poduzeća, pri čemu treba osigurati da Unija može očuvati svoje interese u strateškim područjima.
- (39) Vodeće inicijative u području budućih tehnologija i tehnologija u nastajanju (FET) pokazale su se učinkovitim i djelotvornim instrumentom te pružaju pogodnosti za društvo u zajedničkim koordiniranim naporima Unije i njezinih država članica. Aktivnosti koje se provode u okviru vodećih inicijativa u području FET-a Grafen, Projekt ljudski mozak i Kvantna tehnologija, koje se podupiru u okviru programa Obzor 2020., nastaviti će se podupirati u okviru Programa putem poziva na podnošenje prijedlogâ sadržanih u programu rada. Pripremnim djelovanjima koja se podupiru u okviru dijela programa Obzor 2020. koji se odnosi na vodeće inicijative u području FET-a doprinijet će se strateškom planiranju u okviru Programa i usmjeravanju rada na misijama, sufinanciranim i/ili suprogramiranim europskim partnerstvima te redovitim pozivima na podnošenje prijedlogâ.
- (40) Zajednički istraživački centar (JRC) trebao bi nastaviti pružati neovisne znanstvene dokaze usmjerene prema korisniku i tehničku podršku politikama Unije tijekom čitavog ciklusa politike. Izravna djelovanja JRC-a trebala bi se provoditi fleksibilno, učinkovito i transparentno, uzimajući u obzir potrebe politika Unije i relevantne potrebe korisnika JRC-a te osiguravajući zaštitu financijskih interesa Unije. JRC bi trebao nastaviti stvarati dodatne resurse.
- (41) U okviru stupa „Inovativna Europa” trebao bi se utvrditi niz mjera za pružanje integrirane potpore u svrhu odgovora na potrebe poduzetnika i poduzetništva čiji je cilj stvaranje i ubrzanje revolucionarnih inovacija za brzi rast tržišta te promicanje strateške autonomije Unije uz očuvanje otvorenoga gospodarstva. Njime bi se trebala pružiti jedinstvena kontaktna točka kako bi se privukle i podupirale sve vrste inovatora i inovativnih poduzeća, kao što su MSP-ovi, uključujući novoosnovana poduzeća, i u iznimnim slučajevima mala poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, s potencijalom rasta na razini Unije i međunarodnoj razini. U okviru tog stupa trebala bi se osigurati brza, fleksibilna bespovratna sredstva i zajednička ulaganja, uključujući ulaganja s privatnim ulagateljima. Ti bi se ciljevi trebali nastojati ostvariti uspostavom Europskog vijeća za inovacije (EIC). U okviru tog stupa trebali bi se podupirati i Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) i europski inovacijski ekosustavi općenito, posebno u okviru europskih partnerstava s nacionalnim i regionalnim dionicima koji podupiru inovacije.
- (42) Za potrebe ove Uredbe, a posebno za aktivnosti koje se obavljaju u okviru EIC-a, „novoosnovano poduzeće” trebalo bi shvaćati kao MSP u ranoj fazi njegova životnog ciklusa, uključujući ona koja su stvorena kao izdvojena poduzeća sveučilišnih istraživačkih aktivnosti, čiji je cilj pronalaženje inovativnih rješenja i prilagodljivih poslovnih modela te koje je samostalno u smislu članka 3. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ ^(*); „poduzeće srednje tržišne kapitalizacije” trebalo bi shvaćati kao poduzeće koje nije MSP te koje ima između 250 i 3 000 zaposlenika ako se broj zaposlenika izračunava u skladu s člancima od 3. do 6. glave I. Priloga toj preporuci; a „malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije” trebalo bi shvaćati kao poduzeće srednje tržišne kapitalizacije koje ima do 499 zaposlenika.

^(*) Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

- (43) Ciljevi politike iz Programa trebaju se provoditi i s pomoću financijskih instrumenata i proračunskim jamstvom u okviru programa InvestEU, promičući na taj način sinergije između dvaju programa.
- (44) EIC, zajedno s ostalim komponentama Programa, trebao bi poticati sve oblike inovacija, od postupnih do revolucionarnih i disruptivnih inovacija, a posebno inovacije kojima se stvaraju tržišta. U okviru instrumenata EIC-a pod nazivom Tragač i Akcelerator trebalo bi nastojati uočavati, razvijati i uvoditi sve vrste visokorizičnih inovacija, uključujući postupne inovacije, s glavnim naglaskom na revolucionarnim, disruptivnim i duboko tehnološkim inovacijama koje imaju potencijal da postanu inovacije kojima se stvaraju tržišta. Koherentnom i pojednostavnjenom potporom EIC bi trebao nadoknaditi trenutačni nedostatak javne potpore i privatnih ulaganja u revolucionarne inovacije. Za instrumente EIC-a nužne su posebne pravne i upravljačke značajke kojima se uzimaju u obzir ciljevi instrumenata, a posebno djelovanje u području uvođenja na tržište.
- (45) Akceleratorom se namjerava premostiti „dolina smrti” između istraživanja, faza koje prethode masovnoj komercijalizaciji te rasta poduzeća. U okviru Akceleratora pružit će se potpora operacijama s visokim potencijalom koje predstavljaju takve tehnološke, znanstvene, financijske, upravljačke ili tržišne rizike da se još ne smatraju prihvatljivima za bankovno financiranje i stoga ne mogu potaknuti znatna ulaganja s tržišta te će se time dopuniti program InvestEU.
- (46) U bliskoj sinergiji s programom InvestEU Akceleratorom u svojim oblicima mješovitog financiranja i financijske potpore vlasničkim kapitalom trebali bi se financirati projekti kojima upravljaju MSP-ovi, uključujući novoosnovana poduzeća, i u iznimnim slučajevima mala poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, a koji još nisu u mogućnosti ostvarivati prihode ili još nisu profitabilni ili još nisu u mogućnosti privući dostatna ulaganja da u potpunosti provedu poslovni plan svojih projekata. Takvi prihvatljivi subjekti smatrali bi se neprihvatljivima za bankovno financiranje, dok bi dio njihovih investicijskih potreba mogao pružati jedan ili više ulagatelja, kao što su privatne ili javne banke, obiteljski uredi, fondovi poduzetničkog kapitala ili poslovni anđeli. Na taj način Akceleratorom se namjeravaju prevladati nedostaci na tržištu i financirati subjekti koji su obećavajući, ali još uvijek nisu prihvatljivi za bankovno financiranje i uključeni su u revolucionarne inovacijske projekte kojima se stvaraju tržišta. Nakon što postanu prihvatljivi za bankovno financiranje ti projekti mogli bi se financirati u okviru programa InvestEU.
- (47) Iako bi se proračun Akceleratora trebao distribuirati uglavnom mješovitim financiranjem, za potrebe članka 48., njegova potpora isključivo u obliku bespovratnih sredstava MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća, trebala bi odgovarati potpori u okviru proračuna za instrument za MSP-ove programa Obzor 2020.
- (48) EIT bi trebao nastojati, ponajprije u okviru svojih zajednica znanja i inovacija (ZZI-ji) te širenjem svojeg Regionalnog programa za inovacije, jačati inovacijske ekosustave kojima se rješavaju globalni izazovi. To bi trebalo ostvariti poticanjem integracije inovacija, istraživanja, visokog obrazovanja i poduzetništva. U skladu s uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom institutu za inovacije i tehnologiju („Uredba o EIT-u”) i svojim Strateškim inovacijskim programom kako je naveden u odluci Europskog parlamenta i Vijeća o Strateškom inovacijskom programu Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT) za razdoblje 2021. – 2027. EIT bi putem svojih aktivnosti trebao poticati inovacije i znatno pojačati svoju potporu integraciji visokog obrazovanja u inovacijski ekosustav, posebno poticanjem poduzetničkog obrazovanja te snažne nedisciplinarnu suradnje između industrije i akademske zajednice te prepoznavanjem perspektivnih vještina kojima će budući inovatori odgovoriti na globalne izazove, što uključuje napredne digitalne i inovacijske vještine. Korisnici EIC-a trebali bi ostvarivati korist od programa potpore koje osigurava EIT, a novoosnovana poduzeća koja proizlaze iz ZZI-ja EIT-a trebala bi imati pojednostavnjeni i stoga brži pristup djelovanjima u okviru EIC-a. Iako bi zbog usmjerenosti na inovacijske ekosustave EIT logično trebao pripadati u okvir stupa „Inovativna Europa”, njime bi se prema potrebi trebali poticati i drugi stupovi. Trebalo bi izbjeđavati nepotrebno udvostručavanje između ZZI-ja i drugih instrumenata u istom području, a posebno drugih europskih partnerstava.
- (49) Trebalo bi osiguravati i očuvati jednake uvjete za poduzeća koja se natječu na određenom tržištu jer je to ključan zahtjev za uspjeh svih vrsta inovacija, uključujući revolucionarne, disruptivne i postupne inovacije, čime se posebice velikom broju malih i srednjih inovatora omogućuje izgradnja kapaciteta u području istraživanja i razvoja, ostvarivanje koristi od njihovih ulaganja i stjecanje tržišnog udjela.

- (50) Programom bi se trebala promicati i uključivati suradnja s trećim zemljama te međunarodnim organizacijama i inicijativama koje se temelje na interesima Unije, uzajamnim koristima, međunarodnim obvezama i, koliko je to moguće, reciprocitetu. Ciljevi međunarodne suradnje trebali bi biti jačanje izvrsnosti Unije u području istraživanja i inovacija, privlačnosti, sposobnosti za zadržavanje najboljih talenata te gospodarske i industrijske konkurentnosti, rješavanje globalnih izazova, uključujući ciljeve održivog razvoja, poštovanjem načelâ Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma, te podupiranje vanjskih politika Unije. Trebao bi se primijeniti pristup općenite otvorenosti prema međunarodnom sudjelovanju i ciljanim djelovanjima u području međunarodne suradnje, uključujući primjerene kriterije prihvatljivosti za financiranje subjekata s poslovnim nastanom u zemljama s niskim do srednjim dohotkom. Unija bi trebala nastojati sklopiti međunarodne sporazume s trećim zemljama o suradnji u području istraživanja i inovacija. Istodobno bi se trebalo promicati pridruživanje trećih zemalja, osobito dijelovima Programa koji uključuju suradnju, u skladu sa sporazumima o pridruživanju i uz stavljanje naglasaka na dodanu vrijednost za Uniju. Pri dodjeli financijskih doprinosa pridruženih zemalja Programu Komisija bi trebala uzeti u obzir razinu sudjelovanja pravnih subjekata tih trećih zemalja u različitim dijelovima Programa.
- (51) Radi produblivanja odnosa između znanosti i društva te ostvarenja najveće moguće koristi od njihove interakcije Programom bi trebalo angažirati i uključiti sve društvene aktere, kao što su građani i organizacije civilnog društva, u zajedničko osmišljavanje i stvaranje planova rada i sadržaja za odgovorna istraživanja i inovacije te cjelokupnih procesa koji se odnose na izvore zabrinutosti, potrebe i očekivanja građana i civilnog društva, pri čemu se promiče znanstveno obrazovanje, na raspolaganje javnosti stavljaju znanstvena saznanja te olakšava sudjelovanje građana i organizacija civilnog društva u aktivnostima Programa. To bi se trebalo činiti u cjelokupnom Programu i u okviru namjenskih aktivnosti u dijelu „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a”. Angažman građana i civilnog društva u istraživanjima i inovacijama trebalo bi popratiti aktivnostima informiranja javnosti radi stvaranja i održavanja javne potpore Programu. U okviru Programa ujedno bi trebalo nastojati ukloniti prepreke te potaknuti sinergije između znanosti, tehnologije, kulture i umjetnosti kako bi se održivim inovacijama dala nova kvaliteta. Trebalo bi pratiti poduzete mjere za poboljšanje uključenosti građana i civilnog društva u projekte koji se podupiru.
- (52) Ako je to primjereno, u okviru Programa u obzir bi trebalo uzeti posebna obilježja najudaljenijih regija navedenih u članku 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i u skladu s Komunikacijom Komisije od 24. listopada 2017. pod naslovom „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a”, koju je Vijeće pozdravilo.
- (53) Cilj aktivnosti koje se razvijaju u okviru Programa trebao bi biti uklanjanje rodne pristranosti i neravnopravnosti, poboljšanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života te promicanje ravnopravnosti između žena i muškaraca u istraživanjima i inovacijama, uključujući načelo jednakih plaća bez diskriminacije na temelju spola, u skladu s člancima 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i člancima 8. i 157. UFEU-a. Rodnu dimenziju trebalo bi integrirati u sadržaj istraživanja i inovacija te slijediti u svim fazama ciklusa istraživanja. Osim toga, cilj aktivnosti u okviru Programa trebao bi biti uklanjanje neravnopravnosti i promicanje ravnopravnosti i raznolikosti u svim aspektima istraživanja i inovacija u pogledu dobi, invaliditeta, rase i etničke pripadnosti, vjere ili uvjerenja te seksualne orijentacije.
- (54) U kontekstu posebnosti sektora obrambene industrije detaljne odredbe za financiranje istraživačkih projekata u području obrane sredstvima Unije trebale bi se utvrditi u Uredbi (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰⁾ („Europski fond za obranu”), kojom se utvrđuju pravila za sudjelovanje u istraživanjima u području obrane. Aktivnosti koje se trebaju provoditi u okviru Europskog fonda za obranu trebale bi biti usmjerene isključivo na istraživanje i razvoj u području obrane, a aktivnosti koje se provode u okviru posebnog programa uspostavljenog Odlukom Vijeća (EU) 2021/764 ⁽¹¹⁾ („posebni program”) i EIT-a trebale bi biti usmjerene isključivo na primjene u civilnom području. Trebalo bi izbjeđavati nepotrebno udvostručavanje.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092 (vidjeti stranicu 149 ovoga Službenog lista).

⁽¹¹⁾ Odluka Vijeća (EU) 2021/764 od 10. svibnja 2021. o uspostavi posebnog programa za provedbu Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa te o stavljanju izvan snage Odluke 2013/743/EU (SL L1 167, 12.5.2021., str. 1.).

- (55) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za cijelo razdoblje trajanje Programa, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ⁽¹²⁾, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka. Ta financijska omotnica obuhvaća iznos od 580 000 000 EUR u tekućim cijenama za posebni program uspostavljen Odlukom (EU) 2021/764 i za EIT, u skladu sa Zajedničkom izjavom Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije od 16. prosinca 2020. o jačanju posebnih programa i prilagodbi temeljnih akata ⁽¹³⁾.
- (56) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ („Financijska uredba”) primjenjuje se na Program. Financijskom uredbom utvrđuju se pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima, financijskoj pomoći i nadoknadi troškova vanjskim stručnjacima.
- (57) U skladu s člankom 193. stavkom 2. Financijske uredbe bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Međutim, troškovi koji su nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva ne smatraju se prihvatljivima, osim u propisno opravdanim iznimnim slučajevima. Kako bi se izbjegli bilo kakvi poremećaji u potpori Unije koji bi mogli nanijeti štetu interesima Unije, u odluci o financiranju trebalo bi biti moguće predvidjeti, tijekom ograničenog razdoblja na početku VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. i samo u propisno opravdanim slučajevima, da su aktivnosti i troškovi prihvatljivi od početka financijske godine 2021., čak i ako su provedeni i nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva.
- (58) Tijekom cijelog Programa trebalo bi težiti administrativnom pojednostavnjenju, a posebno smanjenju administrativnog opterećenja za korisnike. Komisija bi trebala dodatno pojednostavniti svoje alate i smjernice tako da se korisnicima nameće minimalno opterećenje. Komisija bi posebno trebala razmotriti izdavanje skraćene verzije smjernica.
- (59) Za dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta i sve brojnije prilike proizišle iz konvergencije digitalnih i fizičkih tehnologija potrebno je povećanje ulaganja. U okviru Programa tim nastojanjima trebalo bi se doprinijeti znatnim povećanjem izdataka za glavne aktivnosti digitalnih istraživanja i inovacija u odnosu na program Obzor 2020. ⁽¹⁵⁾ Time bi se trebalo osigurati da Europa ostane predvodnica u globalnim istraživanjima i inovacijama u digitalnom sektoru.
- (60) Prioritet bi se trebao dati kvantnim istraživanjima iz klastera „Digitalizacija, industrija i svemir” u okviru stupa II. jer ona imaju ključnu ulogu u digitalnoj tranziciji širenjem vodeće uloge Europe u znanosti i izvrsnosti u području kvantnih tehnologija, čime bi se omogućilo postizanje predviđenog proračuna utvrđenog 2018.

⁽¹²⁾ SL L 433I, 22.12.2020., str. 28.

⁽¹³⁾ SL C 444I, 22.12.2020., str. 1.

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1).

⁽¹⁵⁾ U Komunikaciji Komisije od 14. veljače 2018. pod naslovom „Nov, moderan višegodišnji financijski okvir za Europsku uniju koja učinkovito ostvaruje svoje prioritete nakon 2020.” navodi se da je u Okvirnom programu za istraživanja i inovacije Obzor 2020. utrošeno 13 milijardi EUR za glavne digitalne aktivnosti.

- (61) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (Euratom, EZ) br. 2185/96 ⁽¹⁸⁾ i (EU) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i istraživanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija.

Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁰⁾. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršavanje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

- (62) Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru ⁽²¹⁾, kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. Treće zemlje također mogu sudjelovati na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi Uredbu trebalo unijeti posebnu odredbu kojom se od trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (63) U skladu s člankom 94. Odluke Vijeća 2013/755/EU ⁽²²⁾ osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama ili područjima prihvatljivi su za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezani.
- (64) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽²³⁾ trebalo bi provesti evaluaciju Programa na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu izvješćivanja i praćenja, izbjegavajući pritom prekomjerne propise i administrativno opterećenje, osobito za države članice i korisnike Programa. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Programa u praksi.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁽¹⁷⁾ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

⁽¹⁸⁾ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁽¹⁹⁾ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO“) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁽²⁰⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁽²¹⁾ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

⁽²²⁾ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju“) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

⁽²³⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (65) Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom Priloga V. u pogledu pokazatelja smjera učinka kada se to smatra potrebnim te za utvrđivanje osnovne vrijednosti i ciljnih vrijednosti, kao i u vezi s dopunjavanjem ove Uredbe odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (66) Koherentnošću i sinergijama između Programa i Svemirskog programa Unije poticat će se globalno konkurentan i inovativan europski svemirski sektor, osnažit će se autonomija Europe u pristupu svemiru i njegovoj upotrebi u sigurnoj okolini te će se ojačati uloga Europe kao globalnog aktera. Izvrsnost u istraživanju, revolucionarna rješenja i daljnji korisnici u Programu podupirat će se podacima i uslugama dostupnima zahvaljujući Svemirskom programu Unije.
- (67) Koherentnošću i sinergijama između Programa i programa Erasmus+ poticat će se prihvaćanje rezultata istraživanja putem aktivnosti osposobljavanja, u obrazovni sustav uvođen će se inovacijski duh i osigurati to da se aktivnosti obrazovanja i osposobljavanja oslanjaju na najnovije istraživačke i inovacijske aktivnosti. U tom kontekstu, kao nastavak pilot-djelovanja pokrenutih u okviru programa Erasmus+ za razdoblje 2014. – 2020. u vezi s Europskim sveučilištima, Programom će se, ako je to primjereno, sinergijom dopuniti potpora koja se programom Erasmus+ pruža europskim sveučilištima.
- (68) Kako bi se povećao učinak Programa u odgovoru na prioritete Unije, trebalo bi poticati i tražiti sinergije s programima i instrumentima čiji je cilj odgovoriti na nove potrebe Unije, među ostalim s mehanizmom za pravednu tranziciju, Mehanizmom za oporavak i otpornost i programom „EU za zdravlje“.
- (69) U pravilima za sudjelovanje i širenje rezultata trebalo bi na odgovarajući način voditi računa o potrebama Programa uzimajući u obzir bojazni i preporuke različitih dionika, kao i one izražene i oblikovane u okviru privremene evaluacije programa Obzor 2020. koja je provedena uz pomoć neovisnih vanjskih stručnjaka.
- (70) Primjenom zajedničkih pravila u cjelokupnom Programu trebao bi se osigurati koherentan okvir kojim se olakšava sudjelovanje u programima koji se financiraju iz proračuna Programa, uključujući sudjelovanje u programima kojima upravljaju tijela za financiranje kao što su EIT, zajednička poduzeća ili bilo koja druga struktura u skladu s člankom 187. UFEU-a, te sudjelovanje u programima koje poduzimaju države članice u skladu s člankom 185. UFEU-a. Trebalo bi omogućiti donošenje posebnih pravila, no takva bi izuzeća trebala biti ograničena na slučajeve kad je to neophodno i opravdano.
- (71) U djelovanjima obuhvaćenima područjem primjene Programa trebala bi se poštovati temeljna prava i načela priznata osobito Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja“). Takva djelovanja trebala bi biti u skladu sa svim pravnim obvezama, uključujući međunarodno pravo, i sa svim relevantnim odlukama Komisije, kao što je obavijest Komisije od 28. lipnja 2013. ⁽²⁴⁾, kao i s etičkim načelima, koja uključuju izbjegavanje bilo kakve povrede integriteta istraživanja. Trebalo bi prema potrebi uzeti u obzir mišljenja Europske skupine za etiku u znanosti i novim tehnologijama, Agencije Europske unije za temeljna prava i Europskog nadzornika za zaštitu podataka. Pri provedbi istraživačkih aktivnosti također bi trebalo uzeti u obzir članak 13. UFEU-a, a upotreba životinja u svrhu istraživanja i ispitivanja trebala bi se smanjiti s ciljem da se njihova upotreba u konačnici zamijeni drugim metodama.
- (72) Kako bi se zajamčila znanstvena izvrsnost te u skladu s člankom 13. Povelje, Programom bi se trebalo promicati poštovanje akademske slobode u svim zemljama koje imaju koristi od njegovih sredstava.

⁽²⁴⁾ SL C 205, 19.7.2013., str. 9.

- (73) U skladu s ciljevima međunarodne suradnje utvrđenima člancima 180. i 186. UFEU-a trebalo bi se promicati sudjelovanje pravnih subjekata s poslovnim nastanom u trećim zemljama i međunarodnih organizacija, na temelju uzajamnih koristi i interesa Unije. Provedba Programa trebala bi biti u skladu s mjerama donesenima u skladu s člancima 75. i 215. UFEU-a te bi trebala biti u skladu s međunarodnim pravom. Za djelovanja koja se odnose na stratešku imovinu, interese, autonomiju ili sigurnost Unije sudjelovanje u određenim djelovanjima Programa može se ograničiti samo na subjekte s poslovnim nastanom u državama članicama ili subjekte s poslovnim nastanom u određenim pridruženim ili ostalim trećim zemljama uz one s poslovnim nastanom u državama članicama. Pri svakom isključivanju pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji ili pridruženim zemljama koji su pod izravnom ili neizravnom kontrolom nepridruženih trećih zemalja ili pravnih subjekata nepridruženih trećih zemalja, trebali bi se s jedne strane uzeti u obzir rizici koje bi predstavljalo uključivanje takvih subjekata, a s druge strane koristi koje bi njihovo sudjelovanje donijelo.
- (74) Program priznaje klimatske promjene kao jedan od najvećih globalnih i društvenih izazova i odražava važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s preuzetom obvezom Unije za provedbu Pariškog sporazuma i ciljeva održivog razvoja. U skladu s tim, Programom bi se trebalo doprinijeti uključivanju djelovanja u području klime i ostvarivanju općeg cilja od 30 % proračunskih rashoda Unije za podupiranje klimatskih ciljeva. Uključivanje klimatskih pitanja na odgovarajući bi se način trebalo integrirati u sadržaj istraživanja i inovacija te se uzimati u obzir u svim fazama ciklusa istraživanja.
- (75) U kontekstu smjera učinka koji se odnosi na klimu Komisija bi trebala izvjestiti o rezultatima, inovacijama i agregiranim procijenjenim učincima projekata koji su klimatski relevantni, uključujući po dijelu Programa i načinu provedbe. Pri provedbi analize Komisija bi trebala u obzir uzeti dugoročne gospodarske, društvene i okolišne troškove i koristi aktivnosti u okviru Programa za građane Unije, uključujući prihvaćanje inovativnih rješenja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima, procijenjeni učinak na radna mjesta i stvaranje poduzeća, gospodarski rast i konkurentnost, čistu energiju, zdravlje i dobrobit, uključujući kvalitetu zraka, tla i vode. Rezultate te analize učinka trebalo bi objaviti i ocijeniti u kontekstu klimatskih i energetske ciljeva Unije te bi se njima trebalo doprinijeti sljedećem strateškom planiranju i budućim programima rada.
- (76) Uzimajući u obzir važnost borbe protiv dramatičnog gubitka bioraznolikosti, istraživačke i inovacijske aktivnosti u okviru Programa trebale bi doprinijeti očuvanju i obnovi bioraznolikosti te postizanju opće ambicije osiguravanja 7,5 % godišnjih rashoda u okviru VFO-a za ciljeve u području bioraznolikosti u 2024. i 10 % godišnjih rashoda u okviru VFO-a za ciljeve u području bioraznolikosti u 2026. i 2027., uzimajući pritom u obzir postojeća preklapanja ciljeva u području klime i bioraznolikosti u skladu s Međuinstitucijskim sporazumom od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava.
- (77) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. UFEU-a. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se osobito određuje postupak donošenja i izvršenja proračuna s pomoću bespovratnih sredstava, nabave, nagrada i neizravnog izvršenja te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (78) Upotreba osjetljivih popratnih informacija ili pristup neovlaštenih pojedinaca osjetljivim rezultatima može štetno utjecati na interese Unije ili interese jedne njezine države članice ili više njih. Stoga bi postupanje s osjetljivim podacima i klasificiranim podacima trebalo biti uređeno cjelokupnim relevantnim pravom Unije, uključujući interna pravila institucija, kao što je Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

- (79) Potrebno je utvrditi minimalne uvjete za sudjelovanje, u smislu općeg pravila prema kojem bi konzorcij trebao uključivati najmanje jedan pravni subjekt iz države članice kao i u pogledu posebnosti određenih vrsta djelovanja u okviru Programa.
- (80) Primjereno je utvrditi uvjete za osiguravanje financiranja sredstvima Unije sudionicima u djelovanjima u okviru Programa. Bespovratna sredstva trebala bi biti glavni oblik potpore u Programu. Njihova dodjela trebala bi se provoditi uzimajući u obzir sve oblike doprinosa utvrđene Financijskom uredbom, uključujući jednokratne iznose, paušalne stope ili jedinične troškove, u cilju daljnjeg pojednostavnjenja. Sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava trebalo bi utvrditi prava i obveze korisnika, uključujući ulogu i zadaće koordinatora ako je to primjenjivo. Pri sastavljanju modela sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i bilo kakvoj njihovoj znatnoj izmjeni trebalo bi osigurati blisku suradnju sa stručnjacima iz država članica, među ostalim s ciljem daljnjeg pojednostavnjenja za korisnike.
- (81) Stope financiranja u ovoj Uredbi navode se kao najviše stope kako bi bile u skladu s načelom sufinanciranja.
- (82) U skladu s Financijskom uredbom Programom bi se trebala osigurati osnova za šire prihvaćanje uobičajenih praksi troškovnog računovodstva korisnika u pogledu troškova osoblja i jediničnih troškova za interno fakturiranu robu i usluge, među ostalim za velike istraživačke infrastrukture u smislu programa Obzor 2020. Upotreba jediničnih troškova za interno fakturiranu robu i usluge koji se izračunavaju u skladu s uobičajenim računovodstvenim praksama korisnika koje kombiniraju stvarne izravne i neizravne troškove trebala bi biti opcija koju bi mogli odabrati svi korisnici. U tom bi pogledu korisnici trebali moći uključiti stvarne neizravne troškove izračunane na temelju ključeva raspodjele u okviru tih jediničnih troškova za interno fakturiranu robu i usluge.
- (83) Sadašnji sustav povrata stvarnih troškova osoblja trebao bi se dodatno pojednostavniti u skladu s pristupom razvijenim u okviru programa Obzor 2020., prema kojem se naknade temelje na projektu, te bi se trebao dodatno uskladiti s Financijskom uredbom, u cilju smanjenja jaza u naknadama istraživača iz Unije koji su uključeni u Program.
- (84) Jamstveni fond za sudionike koji je uspostavljen u okviru programa Obzor 2020. i kojim upravlja Komisija pokazao se kao važan zaštitni mehanizam kojim se ublažavaju rizici povezani s iznosima koji su dospjeli, a nisu ih isplatili sudionici koji ne ispunjavaju obveze. Stoga bi se provedba jamstvenog fonda za korisnike, preimenovanog u mehanizam uzajamnog osiguranja („Mehanizam”), trebala nastaviti i proširiti na ostala tijela za financiranje, posebno na inicijative na temelju članka 185. UFEU-a. Mehanizam bi trebalo moći proširiti na korisnike svih drugih programa Unije kojima se izravno upravlja. Na temelju pomnog praćenja mogućih negativnih povrata ulaganja u okviru Mehanizma Komisija bi trebala poduzeti odgovarajuće mjere ublažavanja kako bi se u okviru Mehanizma omogućio nastavak intervencija za zaštitu financijskih interesa Unije i povrat doprinosâ korisnicima u trenutku plaćanja preostalog iznosa.
- (85) Trebalo bi utvrditi pravila kojima se uređuju iskorištavanje i širenje rezultata kako bi se osiguralo da korisnici štite, iskorištavaju i šire te rezultate te daju pristup tim rezultatima prema potrebi. Veći naglasak trebalo bi staviti na iskorištavanje tih rezultata, a Komisija bi trebala prepoznati prilike da korisnici iskoriste rezultate i pomoći da se te prilike iskoriste u najvećoj mogućoj mjeri, posebice u Uniji. Pri iskorištavanju rezultata trebalo bi uzeti u obzir načela Programa, uključujući promicanje inovacija u Uniji i jačanje EIP-a.
- (86) Trebali bi se zadržati ključni elementi evaluacije prijedloga i sustav odabira programa Obzor 2020. s njegovom posebnom usmjerenosti na izvrsnost te, ako je to primjenjivo, na „učinak” i „kvalitetu i učinkovitost provedbe”. Prijedlozi bi se i dalje trebali odabirati na temelju evaluacije koju provedu neovisni vanjski stručnjaci. Postupak evaluacije trebao bi se osmisliti tako da se izbjegnu sukobi interesa i pristranost. Trebala bi se uzeti u obzir mogućnost postupka podnošenja u dvije faze te bi se, ako je to primjereno, anonimni prijedlozi mogli evaluirati tijekom prve faze evaluacije. Komisija bi trebala nastaviti uključivati neovisne promatrače u postupak evaluacije ako je to primjenjivo. Za aktivnosti u okviru Tragača, misije i u drugim propisno opravdanim slučajevima kako je navedeno u programu rada, u obzir se može uzeti potreba za osiguravanjem općenite koherentnosti portfelja projekata, pod uvjetom da su prijedlozi prošli primjenjive pragove. Ciljeve i postupke za to trebalo bi objaviti unaprijed. U skladu s člankom 200. stavkom 7. Financijske uredbe podnositelji prijedloga trebali bi primiti povratne informacije o evaluaciji svojeg prijedloga, posebno, ako je to primjenjivo, razloge za odbijanje.

- (87) U skladu s člancima 126. i 127. Financijske uredbe za sve dijelove Programa trebalo bi se, ako je to moguće, provesti sustavno međusobno oslanjanje na ocjene i revizije u okviru drugih programa Unije kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za korisnike sredstava Unije. Međusobno oslanjanje trebalo bi se izričito predvidjeti uzimajući u obzir i druge elemente osiguranja kao što su revizije sustava i procesa.
- (88) Na posebne izazove u području istraživanja ili inovacija trebalo bi odgovoriti nagradama, uključujući zajedničke ili dijeljene nagrade, ako je to primjereno, koje bi organizirala Komisija ili relevantno tijelo za financiranje zajedno s drugim tijelima Unije, pridruženim zemljama, ostalim trećim zemljama, međunarodnim organizacijama ili neprofitnim pravnim subjektima. Nagradama bi se trebalo podupirati ostvarivanje ciljeva Programa.
- (89) Vrste financiranja i načine izvršenja u okviru ove Uredbe trebalo bi odabrati na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve djelovanja i postignu rezultate, uzimajući u obzir osobito troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. To bi trebalo uključivati razmatranje upotrebe jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i ljestvica jediničnih troškova.
- (90) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnom području politike i omogućila provedba od početka VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu i trebala bi se primjenjivati s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2021.
- (91) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog izbjegavanja udvostručavanja, doseganja kritične mase u ključnim područjima i povećanja dodane vrijednosti Unije u najvećoj mogućoj mjeri, oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (92) Uredbu (EU) br. 1290/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁶⁾ i Uredbu (EU) br. 1291/2013 trebalo bi stoga staviti izvan snage,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom Uredbom uspostavlja se Okvirni program za istraživanja i inovacije Obzor Europa („Program”) na razdoblje trajanja VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., utvrđuju se pravila za sudjelovanje i širenje rezultata u vezi s neizravnim djelovanjima u okviru Programa te određuje okvir kojim se uređuje potpora Unije istraživačkim i inovacijskim aktivnostima u istom trajanju.

Ovom Uredbom utvrđuju se ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021. – 2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za osiguravanje tog financiranja.

2. Program se provodi putem:

- (a) posebnog programa uspostavljenog Odlukom (EU) 2021/764;
- (b) financijskog doprinosa Europskom institutu za inovacije i tehnologiju osnovanom Uredbom o EIT-u;

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) br. 1290/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za sudjelovanje u Okvirnom programu za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014.–2020.) i širenje njegovih rezultata te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1906/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 81.).

(c) posebnog programa za istraživanja u području obrane uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/697.

3. Ova Uredba ne primjenjuje se na posebni program za istraživanja u području obrane iz stavka 2. točke (c) ovog članka, uz iznimku članka 1. i 5., članka 7. stavka 1. i članka 12. stavka 1.

4. Pojmovi „Obzor Europa”, „Program” i „posebni program” koji se upotrebljavaju u ovoj Uredbi odnose se na pitanja relevantna samo za posebni program iz stavka 2. točke (a), osim ako je navedeno drukčije.

5. EIT provodi Program u skladu sa svojim strateškim ciljevima za razdoblje 2021. – 2027., kako je utvrđeno u Strateškom inovacijskom programu EIT-a, uzimajući u obzir strateško planiranje iz članka 6. i posebnog programa iz stavka 2. točke (a) ovog članka.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „istraživačke infrastrukture” znači objekti koji pružaju resurse i usluge istraživačkim zajednicama za provedbu istraživanja i poticanje inovacija u njihovu području, uključujući povezane ljudske resurse, glavnu opremu ili komplet instrumenata; objekte povezane sa znanjem, kao što su zbirke, arhivi ili znanstvene podatkovne infrastrukture; računalne sustave, komunikacijske mreže i svu drugu infrastrukturu jedinstvene prirode i otvorenu vanjskim korisnicima koja je ključna za postizanje izvrsnosti u istraživanjima i inovacijama; ako je to relevantno, mogu se upotrebljavati izvan istraživanja, na primjer za obrazovanje ili javne usluge, te mogu biti „na jednome mjestu”, „virtualne” ili „raspodijeljene”;
2. „strategija pametne specijalizacije” znači nacionalne ili regionalne inovacijske strategije kojima se postavljaju prioritete radi ostvarivanja konkurentne prednosti razvojem i usklađivanjem vlastitih prednosti u smislu istraživanja i inovacija s poslovnim potrebama kako bi se odgovorilo na nove prilike i tržišni razvoj na koherentan način, istodobno izbjegavajući udvostručivanje i fragmentiranje napora, uključujući one koje su u obliku nacionalnog ili regionalnog strateškog okvira politika u području istraživanja i inovacija ili koje su u njega uključene, te koje ispunjavaju uvjet koji omogućuje provedbu utvrđen u relevantnim odredbama Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027.;
3. „europsko partnerstvo” znači inicijativa, koja se pripremila s pomoću ranog uključivanja država članica i pridruženih zemalja, u kojoj se Unija, zajedno s privatnim i/ili javnim partnerima (kao što su industrija, sveučilišta, istraživačke organizacije, tijela koja pružaju javne usluge na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini ili organizacije civilnog društva, uključujući zaklade i nevladine organizacije), obvezuje zajednički podupirati razvoj i provedbu programa za istraživačke i inovacijske aktivnosti, uključujući programe povezane s prihvaćanjem na tržištu, regulatornim prihvaćanjem ili prihvaćanjem u okviru politika;
4. „otvoreni pristup” znači internetski pristup, koji se besplatno osigurava krajnjim korisnicima, ostvarenjima istraživanja koja proizlaze iz djelovanja u okviru Programa, u skladu s člankom 14. i člankom 39. stavkom 3.;
5. „otvorena znanost” znači pristup znanstvenom procesu temeljen na otvorenoj suradnji, alatima i širenju znanja, a uključuje elemente navedene u članku 14.;
6. „misija” znači portfelj istraživačkih i inovacijskih aktivnosti među različitim disciplinama i sektorima koja se temelje na izvrsnosti i učinku te čija je svrha: i. u određenom roku postići mjerljivi cilj koji se ne bi mogao postići pojedinačnim djelovanjima; ii. ostvariti učinak na društvo i oblikovanje politika putem znanosti i tehnologije; i iii. biti relevantna za znatan dio europskog stanovništva i širok spektar europskih građana;
7. „pretkomercijalna nabava” znači nabava usluga istraživanja i razvoja koja uključuje podjelu rizika i koristi pod tržišnim uvjetima te konkurentni razvoj u fazama, pri čemu su nabavljene usluge istraživanja i razvoja jasno razdvojene od uvođenja komercijalnih količina krajnjih proizvoda;
8. „javna nabava inovativnih rješenja” znači nabava u kojoj javni naručitelji djeluju kao prvi kupac (eng. *launch customer*) za inovativnu robu ili usluge koje još nisu šire komercijalno dostupne i može uključivati ispitivanje sukladnosti;

9. „prava pristupa” znači prava na upotrebu rezultata ili postojećeg znanja pod uvjetima utvrđenima u skladu s ovom Uredbom;
10. „postojeće znanje” znači svi podaci, znanje i iskustvo ili informacije bilo kojeg oblika ili prirode, materijalni ili nematerijalni, uključujući sva prava kao što su prava intelektualnog vlasništva: i. kojima korisnici raspolazu prije pristupanja određenom djelovanju; i ii. koja su korisnici utvrdili putem pisane suglasnosti prema potrebi za provedbu djelovanja ili za iskorištavanje njegovih rezultata;
11. „širenje rezultata” znači javno otkrivanje rezultata primjerenim sredstvima, osim onih koja su rezultat zaštite ili iskorištavanja rezultata, uključujući u znanstvenim publikacijama u bilo kojem mediju;
12. „iskorištavanje” znači upotreba rezultata u daljnjim istraživačkim i inovacijskim aktivnostima, pored onih koje su obuhvaćene dotičnim djelovanjem, uključujući među ostalim komercijalno iskorištavanje poput razvoja, stvaranja, proizvodnje i stavljanja na tržište proizvoda ili procesa, stvaranja i pružanja usluge, ili u aktivnostima normizacije;
13. „poštenu i razumni uvjeti” znači odgovarajući uvjeti, uključujući moguće financijske uvjete ili uvjete bez naplate licencijskih naknada, uzimajući u obzir posebne okolnosti zahtjeva za pristup, na primjer stvarnu ili potencijalnu vrijednost rezultata ili postojećeg znanja za koje se zahtijeva pristup i/ili opseg, trajanje ili druge značajke predviđenog iskorištavanja;
14. „tijelo za financiranje” znači tijelo ili organizacija, kako je navedeno u članku 62. stavku 1. točki (c) Financijske uredbe, kojima je Komisija povjerala zadaće izvršenja proračuna u okviru Programa;
15. „međunarodna europska istraživačka organizacija” znači međunarodna organizacija čiju većinu članova čine države članice ili pridružene zemlje i čiji je glavni cilj promicanje znanstvene i tehnološke suradnje u Europi;
16. „pravni subjekt” znači fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva na temelju prava Unije, nacionalnog prava ili međunarodnog prava, koja ima pravnu osobnost i sposobnost djelovati u svoje ime, ostvarivati prava i podlijezati obvezama, ili subjekt koji nema pravnu osobnost kako je naveden u članku 197. stavku 2. točki (c) Financijske uredbe;
17. „zemlje širenja” ili „zemlje koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija” znači zemlje u kojima je potrebno uspostaviti pravne subjekte koji bi bili prihvatljivi kao koordinatori u okviru komponente „širenje sudjelovanja i izvrsnosti” u dijelu „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a” Programa; među državama članicama to su Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Slovenija tijekom cijelog trajanja Programa; za pridružene zemlje znači popis prihvatljivih zemalja kako su definirane na temelju pokazatelja i objavljene u programu rada. Pravni subjekti iz najudaljenijih regija kako su definirane u članku 349. UFEU-a također su u potpunosti prihvatljivi kao koordinatori u okviru te komponente;
18. „neprofitni pravni subjekt” znači pravni subjekt koji u skladu sa svojim pravnim oblikom ne ostvaruje dobit ili koji ima pravnu ili statutarnu obvezu ne raspodjeljivati dobit svojim imateljima udjela ili pojedinačnim članovima;
19. „malo ili srednje poduzeće” ili „MSP” znači mikropoduzeće ili malo ili srednje poduzeće kako je definirano u članku 2. Preporuke 2003/361/EZ ⁽²⁷⁾;
20. „malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije” znači subjekt koji nije MSP te koji ima najviše 499 zaposlenika ako se broj zaposlenika izračunava u skladu s člancima od 3. do 6. Priloga Preporuci 2003/361/EZ;
21. „rezultati” znači svi materijalni ili nematerijalni učinci određenog djelovanja, kao što su podaci, znanje i iskustvo ili informacije, bilo kojeg oblika ili prirode, bez obzira na to mogu li se zaštititi ili ne, kao i sva s njima povezana prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva;

⁽²⁷⁾ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

22. „ostvarenja istraživanja” znači rezultati koji proizlaze iz određenog djelovanja kojima se može dati pristup u obliku znanstvenih publikacija, podataka ili drugih proizvedenih rezultata i postupaka kao što su softveri, algoritmi, protokoli i elektroničke bilježnice;
23. „pečat izvrsnosti” znači oznaka kvalitete koja pokazuje da je prijedlog podnesen na poziv na podnošenje prijedlogâ premašio sve pragove evaluacije utvrđene u programu rada, ali nije mogao biti financiran zbog nedostatka sredstava dostupnih za taj poziv na podnošenje prijedlogâ u programu rada, no mogao bi primiti potporu iz drugih Unijinih ili nacionalnih izvora financiranja;
24. „strateški plan za istraživanja i inovacije” znači provedbeni akt kojim se utvrđuje strategija za ostvarenje sadržaja u programu rada koji obuhvaća najviše četiri godine nakon opsežnog savjetovanja s više dionika te kojim se određuju prioriteta, odgovarajuće vrste djelovanja i oblici provedbe koji će se primjenjivati;
25. „program rada” znači dokument koji je Komisija donijela za provedbu posebnog programa u skladu s člankom 14. Odluke (EU) 2021/764 ili dokument jednakovrijednog sadržaja i strukture koji je donijelo tijelo za financiranje;
26. „ugovor” znači sporazum koji je Komisija ili relevantno tijelo za financiranje sklopilo s pravnim subjektom koji provodi inovacijsko djelovanje i djelovanje u području uvođenja na tržište te koji je dobio potporu u obliku mješovitog financiranja programa Obzor Europa ili mješovitog financiranja EIC-a;
27. „nadoknadivi predujam” znači dio mješovitog financiranja programa Obzor Europa ili mješovitog financiranja EIC-a koji odgovara zajmu u skladu s glavom X. Financijske uredbe, ali ga Unija izravno dodjeljuje na neprofitnoj osnovi za financiranje troškova aktivnosti koje odgovaraju inovacijskom djelovanju, a korisnik ga vraća Uniji u skladu s uvjetima predviđenima u ugovoru;
28. „klasificirani podaci” znači klasificirani podaci Europske unije kako su definirani u članku 3. Odluke (EU, Euratom) 2015/444, kao i klasificirani podaci država članica, klasificirani podaci trećih zemalja s kojima Unija ima sporazum o sigurnosti i klasificirani podaci međunarodne organizacije s kojom Unija ima sporazum o sigurnosti;
29. „operacija mješovitog financiranja” znači djelovanje financirano iz proračuna Unije, među ostalim u okviru mehanizma ili platforme mješovitog financiranja kako su definirani u članku 2. točki 6. Financijske uredbe, u kojem se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti iz proračuna Unije i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
30. „mješovito financiranje programa Obzor Europa” znači financijska potpora programu kojim se provodi inovacijsko djelovanje i djelovanje u području uvođenja na tržište, a koja se sastoji od posebne kombinacije bespovratnih sredstava ili nadoknativog predujma i ulaganja u vlasnički kapital ili bilo kojeg drugog povratnog oblika potpore;
31. „mješovito financiranje EIC-a” znači izravna financijska potpora u okviru EIC-a za inovacijsko djelovanje i djelovanje u području uvođenja na tržište koja se sastoji od posebne kombinacije bespovratnih sredstava ili nadoknativog predujma i ulaganja u vlasnički kapital ili bilo kojeg drugog povratnog oblika potpore;
32. „istraživačko i inovacijsko djelovanje” znači djelovanje koje se sastoji ponajprije od aktivnosti čiji je cilj stvoriti nova znanja ili istražiti izvedivost nove ili poboljšane tehnologije, proizvoda, procesa, usluge ili rješenja. To može uključivati osnovno i primijenjeno istraživanje, razvoj tehnologije i njezinu integraciju, ispitivanje, demonstraciju i provjeru prototipa manjeg opsega u laboratoriju ili simuliranom okruženju;
33. „inovacijsko djelovanje” znači djelovanje koje se sastoji ponajprije od aktivnosti čiji je izravni cilj izrada planova i mehanizama ili nacрта za nove, izmijenjene ili poboljšane proizvode, procese ili usluge koji mogu uključivati izradu prototipa, ispitivanje, demonstraciju, pokusno izvođenje, vrednovanje proizvoda velikog opsega i tržišnu replikaciju;
34. „pionirsko istraživačko djelovanje ERC-a” znači istraživačko djelovanje predvođeno glavnim istraživačem, uključujući ERC-ovu provjeru koncepta, kojima je domaćin jedan ili više korisnika koji primaju financijska sredstva Europskog istraživačkog vijeća (ERC);
35. „djelovanje u području osposobljavanja i mobilnosti” znači djelovanje usmjereno na poboljšanje vještina, znanja i mogućnosti za razvoj karijere istraživača, na temelju mobilnosti među zemljama i, ako je relevantno, među sektorima ili disciplinama;

36. „djelovanje sufinanciranja programa” znači djelovanje za višegodišnje sufinanciranje programa aktivnosti koji uspostavljaju ili provode pravni subjekti koji upravljaju istraživačkim i inovacijskim programima ili ih financiraju, a koji nisu tijela Unije za financiranje; takav program aktivnosti može davati potporu umrežavanju i koordinaciji, istraživanjima, inovacijama, pilot-djelovanjima, inovacijskom djelovanju i djelovanju u području uvođenja na tržište, djelovanjima u području osposobljavanja i mobilnosti, podizanju svijesti i komunikaciji, širenju i iskorištavanju rezultata, te pružiti bilo kakvu relevantnu financijsku potporu kao što su bespovratna sredstva, nagrade i nabava te mješovito financiranje programa Obzor Europa ili kombinacija navedenog. Djelovanje sufinanciranja programa mogu provoditi ti pravni subjekti izravno ili to mogu činiti treće strane u njihovo ime;
37. „djelovanje pretkomercijalne nabave” znači djelovanje čiji je primarni cilj ostvarenje pretkomercijalne nabave koju provode korisnici koji su javni naručitelji ili naručitelji;
38. „djelovanje javne nabave inovativnih rješenja” znači djelovanje čiji je primarni cilj ostvarivanje zajedničke ili koordinirane javne nabave inovativnih rješenja koju provode korisnici koji su javni naručitelji ili naručitelji;
39. „djelovanje za koordinaciju i potporu” znači djelovanje kojim se doprinosi ciljevima Programa, isključujući istraživačke i inovacijske aktivnosti, osim ako se poduzimaju u okviru komponente „širenje sudjelovanja i izvrsnosti” u dijelu „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a”; i koordinacija u skladu s načelom „odozdo prema gore” bez sufinanciranja istraživačkih aktivnosti iz Unije kojom se omogućuje suradnja između pravnih subjekata iz država članica i pridruženih zemalja s ciljem jačanja EIP-a;
40. „motivacijska nagrada” znači nagrada za poticanje ulaganja u određenom smjeru, uz određivanje ciljne vrijednosti prije izvršavanja rada;
41. „priznanje” znači nagrada za prethodna postignuća i izvanredan rad nakon izvršavanja rada;
42. „inovacijsko djelovanje i djelovanje u području uvođenja na tržište” znači djelovanje koje uključuje inovacijsko djelovanje i druge aktivnosti potrebne za uvođenje inovacija na tržište, uključujući rast poduzeća, osiguravanje mješovitog financiranja programa Obzor Europa ili osiguravanje mješovitog financiranja EIC-a;
43. „neizravna djelovanja” znači istraživačke i inovacijske aktivnosti za koje Unija pruža financijsku potporu i koje provode sudionici;
44. „izravna djelovanja” znači istraživačke i inovacijske aktivnosti koje Komisija provodi putem JRC-a;
45. „nabava” znači nabava kako je definirana u članku 2. točki 49. Financijske uredbe;
46. „povezani subjekt” znači subjekt kako je definiran u članku 187. stavku 1. Financijske uredbe;
47. „inovacijski ekosustav” znači ekosustav koji na razini Unije okuplja aktere ili subjekte čiji je funkcionalni cilj omogućiti razvoj tehnologije i inovacija; on obuhvaća odnose među materijalnim resursima (kao što su financijska sredstva, oprema i objekti), institucijskim subjektima (kao što su visoka učilišta i usluge potpore, organizacije u području istraživanja i tehnologije, poduzeća, ulagatelji u rizični kapital i financijski posrednici) te nacionalnim, regionalnim i lokalnim subjektima za oblikovanje politika i financiranje;
48. „naknada temeljena na projektu” znači naknada koja je povezana sa sudjelovanjem osobe u projektima, dio je uobičajene prakse korisnika u pogledu isplate naknada i dosljedno se isplaćuje.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći je cilj Programa ostvarenje znanstvenog, tehnološkog, gospodarskog i društvenog učinka ulaganja Unije u istraživanja i inovacije kako bi se ojačali znanstveni i tehnološki temelji Unije i potaknula konkurentnost Unije u svim državama članicama, uključujući njezinu industriju, ostvarili strateški prioriteti Unije i doprinijelo ostvarenju ciljeva i politika Unije, suočilo s globalnim izazovima, uključujući ciljeve održivog razvoja u skladu s načelima Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma, i ojačalo EIP. Programom se stoga u najvećoj mogućoj mjeri povećava dodana vrijednost Unije usmjeravanjem na ciljeve i aktivnosti koje države članice ne mogu učinkovito ostvariti same, već putem suradnje.

2. Program ima sljedeće specifične ciljeve:
- (a) razvijanje, promicanje i unapređenje znanstvene izvrsnosti, potpora stvaranju i širenju visokokvalitetnih novih temeljnih i primijenjenih znanja te stvaranju i širenju vještina, tehnologija i rješenja, potpora osposobljavanju i mobilnosti istraživača, privlačenje talenata na svim razinama i doprinos punom angažmanu kvalificiranog kadra Unije u djelovanjima koja se podupiru u okviru Programa;
 - (b) stvaranje znanja, jačanje učinka istraživanja i inovacija na razvoj, podupiranje i provedbu politika Unije te potpora pristupu inovativnim rješenjima i njihovom prihvaćanju u europskoj industriji, posebno MSP-ovima, i u društvu radi odgovora na globalne izazove, uključujući klimatske promjene i ciljeve održivog razvoja;
 - (c) poticanje svih oblika inovacija, olakšavanje tehnološkog razvoja, demonstracija i prijenos znanja i tehnologije, jačanje uvođenja i iskorištavanja inovativnih rješenja;
 - (d) optimiziranje rezultata Programa radi jačanja i povećavanja učinka i privlačnosti EIP-a, poticanje sudjelovanja koje se temelji na izvrsnosti iz svih država članica, uključujući zemlje koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija, u Programu te olakšavanje suradničkih veza u europskom sektoru istraživanja i inovacija.

Članak 4.

Struktura Programa

1. Za posebni program iz članka 1. stavka 2. točke (a) i za EIT struktura Programa sastoji se od sljedećih dijelova koji doprinose općem i specifičnim ciljevima utvrđenima u članku 3.:
- (a) stup I. „Izvrzna znanost”, koji sadržava sljedeće komponente:
 - i. ERC;
 - ii. djelovanja Marie Skłodowska-Curie (MSCA);
 - iii. istraživačke infrastrukture;
 - (b) stup II. „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”, koji sadržava sljedeće komponente, te uzimajući u obzir činjenicu da društvene i humanističke znanosti imaju važnu ulogu u svim klasterima:
 - i. klaster „Zdravlje”;
 - ii. klaster „Kultura, kreativnost i uključivo društvo”;
 - iii. klaster „Civilna sigurnost za društvo”;
 - iv. klaster „Digitalizacija, industrija i svemir”;
 - v. klaster „Klima, energija i mobilnost”;
 - vi. klaster „Hrana, biogospodarstvo, prirodni resursi, poljoprivreda i okoliš”;
 - vii. nenuklearna izravna djelovanja JRC-a;
 - (c) stup III. „Inovativna Europa”, koji sadržava sljedeće komponente:
 - i. EIC;
 - ii. europski inovacijski ekosustavi;
 - iii. EIT;
 - (d) dio „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a”, koji sadržava sljedeće komponente:
 - i. širenje sudjelovanja i izvrsnosti;
 - ii. reforma i jačanje europskog sustava istraživanja i inovacija.
2. Opće odrednice aktivnosti Programa utvrđene su u Prilogu I. ovoj Uredbi.

Članak 5.

Istraživanja i razvoj u području obrane

Aktivnosti koje se trebaju provoditi u okviru posebnog programa iz članka 1. stavka 2. točke (c) i koje su utvrđene u Uredbi (EU) 2021/697 isključivo su usmjerene na istraživanja i razvoj u području obrane, s ciljevima i općim odrednicama aktivnosti čiji je cilj poticanje konkurentnosti, učinkovitosti i inovacijskog kapaciteta tehnološke i industrijske baze europske obrane.

Članak 6.

Strateško planiranje te provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Program se provodi putem izravnog upravljanja ili putem neizravnog upravljanja od strane tijela za financiranje.
2. Financiranje u okviru Programa može se osigurati putem neizravnih djelovanja u bilo kojem od oblika utvrđenih u Financijskoj uredbi, međutim bespovratna sredstva glavni su oblik potpore u okviru Programa. Financiranje u okviru Programa može se osigurati i putem nagrada, nabava i financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja te potpora u obliku vlasničkog kapitala u okviru Akceleratora.
3. Pravila za sudjelovanje i širenje rezultata utvrđena u ovoj Uredbi primjenjuju se na neizravna djelovanja.
4. Glavne vrste djelovanja koja se provode u okviru Programa definirane su u članku 2. Oblici financiranja iz stavka 2. ovog članka upotrebljavaju se fleksibilno za potrebe svih ciljeva Programa, pri čemu se njihova upotreba određuje na osnovi potreba i značajki određenih ciljeva.
5. Programom se podupiru i izravna djelovanja. Ako ta izravna djelovanja doprinose inicijativama uspostavljenima u skladu s člankom 185. ili člankom 187. UFEU-a, taj se doprinos ne smatra dijelom financijskog doprinosa dodijeljenog tim inicijativama.
6. Provedba posebnog programa iz članka 1. stavka 2. točke (a) i ZZI-ji EIT-a podupiru se transparentnim i strateškim planiranjem istraživačkih i inovacijskih aktivnosti, kako je utvrđeno u posebnom programu iz članka 1. stavka 2. točke (a), posebno za stup „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”, te su njome ujedno obuhvaćene relevantne aktivnosti u okviru drugih stupova i dijela „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a”.

Komisija osigurava rano uključivanje država članica i iscrpnu razmjenu mišljenja s Europskim parlamentom koje dopunjuje savjetovanje s dionicima i širom javnosti.

Strateškim planiranjem osigurava se usklađenost s drugim relevantnim programima Unije te prioritetima i obvezama Unije i povećavaju se komplementarnost i sinergije s nacionalnim i regionalnim programima i prioritetima financiranja, osnažujući pritom EIP. Područja za moguće misije i područja za moguća institucionalizirana europska partnerstva utvrđuju se u Prilogu VI.

7. Ako je to primjereno, kako bi se malim suradničkim konzorcijima omogućio brži pristup sredstvima, može se predložiti ubrzani postupak za istraživanja i inovacije (postupak FTRI) u okviru nekih poziva na podnošenje prijedlogâ namijenjenih odabiru istraživačkih i inovacijskih djelovanja ili inovacijskih djelovanja u okviru stupa „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost” i Tragača Europskog vijeća za inovacije.

Poziv na podnošenje prijedlogâ u okviru postupka FTRI ima sljedeća kumulativna svojstva:

- (a) pozivi na podnošenje prijedlogâ prema načelu „odozdo prema gore”;
- (b) skraćeno vrijeme potrebno za dodjelu bespovratnih sredstava, najviše šest mjeseci;
- (c) potpora koja se dodjeljuje samo malim suradničkim konzorcijima koji se sastoje od najviše šest različitih i neovisnih prihvatljivih pravnih subjekata;

(d) maksimalna financijska potpora po konzorciju koja ne premašuje 2,5 milijuna EUR.

Programom rada utvrđuju se pozivi na podnošenje prijedlogâ koji upotrebljavaju postupak FTRI.

8. Aktivnosti Programa provode se ponajprije putem otvorenih, konkurentnih poziva na podnošenje prijedlogâ, među ostalim u okviru misija i europskih partnerstava.

Članak 7.

Načela Programa

1. Istraživačke i inovacijske aktivnosti koje se provode u okviru posebnog programa iz članka 1. stavka 2. točke (a) i u okviru EIT-a usmjerene su isključivo na primjene u civilnom području. Ne dopuštaju se proračunski prijenosi između iznosa dodijeljenog posebnom programu iz članka 1. stavka 2. točke (a) i EIT-a te iznosa dodijeljenog posebnom programu iz članka 1. stavka 2. točke (c) i izbjegava se nepotrebno udvostručavanje između tih dvaju programa.

2. Programom se osigurava multidisciplinarni pristup i, ako je to primjereno, predviđa se integracija društvenih i humanističkih znanosti u sve klastere i aktivnosti koje se razvijaju u okviru Programa, uključujući posebne pozive na podnošenje prijedlogâ u pogledu tema povezanih s društvenim i humanističkim znanostima.

3. Dijelovima Programa koji uključuju suradnju osigurava se ravnoteža između nižih i viših razina tehnološke spremnosti, čime se obuhvaća cijeli vrijednosni lanac.

4. Programom se osigurava učinkovito promicanje i integracija suradnje s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama i inicijativama koje se temelje na uzajamnim koristima, interesima Unije, međunarodnim obvezama i, ako je to primjereno, reciprocitetu.

5. Programom se podupiru zemlje širenja da povećaju svoje sudjelovanje u njemu i promiču široku geografsku pokrivenost u suradničkim projektima, među ostalim širenjem znanstvene izvrsnosti, promicanjem novih suradničkih veza, poticanjem cirkulacije mozgova, kao i provedbom članka 24. stavka 2. i članka 50. stavka 5. Ti se naponi odražavaju u razmjernim mjerama država članica, među ostalim određivanjem privlačnih plaća za istraživače, uz potporu Unijinih, nacionalnih i regionalnih fondova. Bez dovođenja u pitanje kriterija izvrsnosti posebna pozornost posvećuje se geografskoj ravnoteži, ovisno o situaciji u dotičnom području istraživanja i inovacija, panelima za evaluaciju i tijelima kao što su odbori i skupine stručnjaka.

6. Programom se osigurava učinkovito promicanje jednakih mogućnosti za sve i provedba uključivanja rodni pitanja, uključujući integraciju rodne dimenzije u sadržaj istraživanja i inovacija. Njime se nastoji odgovoriti na uzroke rodne neravnoteže. Posebna pozornost posvećuje se, u mjeri u kojoj je to moguće, osiguravanju rodne ravnoteže u panelima za evaluaciju i drugim relevantnim savjetodavnim tijelima kao što su odbori i skupine stručnjaka.

7. Program se provodi u sinergiji s drugim programima Unije, uz nastojanje da se postigne što veće administrativno pojednostavnjenje. Netaksativan popis sinergija s drugim programima Unije uključen je u Prilog IV.

8. Programom se doprinosi povećanju javnih i privatnih ulaganja u istraživanja i inovacije u državama članicama, čime se pomaže postizanju ukupnog ulaganja u istraživanja i razvoj od najmanje 3 % BDP-a Unije.

9. Komisija pri provedbi Programa kontinuirano nastoji ostvariti administrativno pojednostavnjenje i smanjenje opterećenja za podnositelje zahtjeva i korisnike.

10. Kao dio općeg cilja Unije u pogledu uključivanja djelovanja u području klime u sektorske politike Unije i fondove Unije, djelovanjima u okviru ovog Programa doprinosi se barem 35 % rashoda za klimatske ciljeve ako je to primjereno. Uključivanje klimatskih pitanja na odgovarajući se način integrira u sadržaj istraživanja i inovacija.

11. Programom se promiče zajedničko stvaranje i zajedničko osmišljavanje putem angažmana građana i civilnog društva.

12. Programom se osigurava transparentnost i odgovornost javnog financiranja u projektima istraživanja i inovacija, čime se čuva javni interes.

13. Komisija ili relevantno tijelo za financiranje osiguravaju da su svim potencijalnim sudionicima u trenutku objave poziva na podnošenje prijedlogâ dostupne dostatne smjernice i informacije, posebno primjenjiv model sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

Članak 8.

Misije

1. Misije se programiraju u okviru stupa „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”, ali mogu ostvariti korist i od djelovanja koja se provode u okviru drugih dijelova Programa, kao i od komplementarnih djelovanja koja se provode u okviru drugih programa Unije. Misijama se omogućuju konkurentna rješenja iz kojih proizlaze paneuropska dodana vrijednost i učinak.

2. Misije se definiraju i provode u skladu s ovom Uredbom i posebnim programom iz članka 1. stavka 2. točke (a), osiguravajući aktivno i rano uključivanje država članica te iscrpne razmjene mišljenja s Europskim parlamentom. Misije, njihovi ciljevi, proračun, ciljne vrijednosti, područje primjene, pokazatelji i ključne etape utvrđuju se, ovisno o slučaju, u strateškim planovima za istraživanja i inovacije ili programima rada. Evaluacije prijedlogâ u okviru misija provode se u skladu s člankom 29.

3. Tijekom prvih triju godina Programa najviše 10 % godišnjeg proračuna za stup II. programira se putem posebnih poziva na podnošenje prijedlogâ za provedbu misija. Taj se postotak može povećati za preostale godine Programa, podložno pozitivnoj ocjeni odabira misije i postupka upravljanja. Komisija obavješćuje o ukupnom proračunskom udjelu svakog programa rada namijenjenom misijama.

4. Misije:

- (a) osmišljavaju se i provode na temelju ciljeva održivog razvoja, imaju jasan sadržaj istraživanja i inovacija te dodanu vrijednost Unije i doprinose ostvarivanju prioriteta i obveza Unije i ciljeva Programa iz članka 3.;
- (b) obuhvaćaju područja od zajedničkog europskog značaja, uključive su, potiču širok angažman i aktivno sudjelovanje raznih vrsta dionika iz javnog i privatnog sektora, uključujući građane i krajnje korisnike, te ostvaruju rezultate istraživanja i inovacija koji bi mogli koristiti svim državama članicama;
- (c) poduzetne su i poticajne, stoga imaju široku znanstvenu, tehnološku, društvenu, gospodarsku, okolišnu ili političku relevantnost i utjecaj;
- (d) upućuju na jasan smjer i jasne ciljeve, usmjerene su, mjerljive i vremenski ograničene te imaju jasnu proračunsku omotnicu;
- (e) odabiru se transparentno i temelje se na ambicioznim, ali realističnim ciljevima koji se zasnivaju na izvrsnosti i usmjereni su na učinak, te istraživačkim, razvojnim i inovacijskim aktivnostima;
- (f) imaju potrebno područje primjene, opseg i mobilizaciju sredstava te financijske poluge dodatnih javnih i privatnih sredstava potrebnih za ostvarenje njihovih rezultata;
- (g) potiču aktivnosti u različitim disciplinama (uključujući društvene i humanističke znanosti) te obuhvaćaju aktivnosti iz širokog raspona razina tehnološke spremnosti, uključujući niže razine tehnološke spremnosti;
- (h) otvorene su višestrukim pristupima i rješenjima u skladu s načelom „odozdo prema gore”, kojima se uzimaju u obzir ljudske i društvene potrebe i koristi te prepoznaje važnost različitih doprinosa njihovom ostvarivanju;
- (i) transparentno ostvaruju korist od sinergija s drugim programima Unije, kao i s nacionalnim i, ako je to relevantno, regionalnim inovacijskim ekosustavima.

5. Komisija prati i evaluira svaku misiju u skladu s člancima 50. i 52. te Prilogom V., uključujući napredak u pogledu kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ciljnih vrijednosti, što obuhvaća provedbu, praćenje i postupno ukidanje misija. Procjena prvih misija uspostavljenih u okviru Programa provodi se najkasnije 2023. i prije donošenja bilo kakve odluke o osmišljavanju novih misija ili o nastavku, prekidu ili preusmjeravanju misija koje su u tijeku. Rezultati te procjene objavljuju se i uključuju, ali nisu ograničeni na, analizu njihova postupka odabira i njihova upravljanja, proračuna, usmjerenosti i dotadašnje uspješnosti.

*Članak 9.***Europsko vijeće za inovacije**

1. Komisija osniva EIC kao jedinstvenu kontaktnu točku s centraliziranim upravljanjem za provedbu djelovanja u okviru stupa III. „Inovativna Europa” koja se odnose na EIC. EIC se uglavnom usredotočuje na revolucionarne i disruptivne inovacije, s posebnim naglaskom na inovacijama kojima se stvaraju tržišta, ali i uz paralelnu potporu svim vrstama inovacija, uključujući postupne inovacije.

EIC djeluje u skladu sa sljedećim načelima:

- (a) jasnom dodanom vrijednošću Unije;
- (b) autonomijom;
- (c) sposobnošću preuzimanja rizika;
- (d) učinkovitošću;
- (e) djelotvornošću;
- (f) transparentnošću;
- (g) odgovornošću.

2. EIC je otvoren za sve vrste inovatora, uključujući pojedince, sveučilišta, istraživačke organizacije i poduzeća (MSP-ovi, uključujući novoosnovana poduzeća, i u iznimnim slučajevima mala poduzeća srednje tržišne kapitalizacije), te pojedinačne korisnike i multidisciplinarnе konzorcije. Najmanje 70 % proračuna EIC-a namijenjeno je MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća.

3. Odbor EIC-a i upravljačke značajke EIC-a opisani su u Odluci (EU) 2021/764

*Članak 10.***Europska partnerstva**

1. Dijelovi Programa mogu se provoditi putem europskih partnerstava. Unija u europskim partnerstvima sudjeluje u bilo kojem od sljedećih oblika:

- (a) sudjelovanje u europskim partnerstvima uspostavljenima na temelju memorandumâ o razumijevanju ili ugovornih aranžmana između Komisije i partnera iz članka 2. točke 3. u kojima se određuju ciljevi europskih partnerstva, povezane obveze Unije i ostalih partnera u pogledu njihovih financijskih doprinosa i/ili doprinosa u naravi, ključni pokazatelji uspješnosti i učinka, rezultati koje treba ostvariti i načini izvješćivanja. Oni uključuju utvrđivanje komplementarnih istraživačkih i inovacijskih aktivnosti koje provode partneri te koje se provode u okviru Programa (suprogramirana europska partnerstva);
- (b) sudjelovanje u programu za istraživačke i inovacijske aktivnosti te financijski doprinos takvom programu, uz utvrđivanje ciljeva, ključnih pokazatelja uspješnosti i učinka te rezultata koje treba ostvariti, na temelju obveza partnera u pogledu njihovih financijskih doprinosa i/ili doprinosa u naravi i integracije njihovih relevantnih aktivnosti primjenom djelovanja sufinanciranja Programa (sufinancirana europska partnerstva);
- (c) sudjelovanje u istraživačkim i inovacijskim programima te financijski doprinos takvim programima koje poduzima više država članica u skladu s člankom 185. UFEU-a ili tijela osnovana na temelju članka 187. UFEU-a, kao što su zajednička poduzeća, ili ZZI-ji EIT-a u skladu s Uredbom o EIT-u (institucionalizirana europska partnerstva).

Institucionalizirana europska partnerstva provode se samo ako se drugim dijelovima Programa, uključujući druge oblike europskih partnerstava, ne bi ostvarili ciljevi ili potrebni očekivani učinci te ako je to opravdano dugoročnom perspektivom i visokim stupnjem integracije. Europska partnerstva u skladu s člankom 185. ili člankom 187. UFEU-a provode centralizirano upravljanje svim financijskim doprinosima, osim u propisno opravdanim slučajevima. U slučaju centraliziranog upravljanja svim financijskim doprinosima, doprinosi na razini projekta iz jedne države sudionice ostvaruju se na temelju financiranja zatraženog u prijedlozima pravnih subjekata s poslovnim nastanom u toj državi sudionici, osim ako su se sve države sudionice dogovorile drukčije.

Pravilima za institucionalizirana europska partnerstva utvrđuju se, među ostalim, ciljevi, ključni pokazatelji uspješnosti i učinka te rezultati koje treba ostvariti, kao i povezane obveze za financijske doprinose partnera i/ili njihove doprinose u naravi.

2. Europska partnerstva:

- (a) uspostavljaju se u svrhu odgovora na europske ili globalne izazove samo u slučajevima u kojima bi se ciljevi Programa djelotvornije ostvarili europskim partnerstvom nego samostalnim djelovanjem Unije te u usporedbi s drugim oblicima potpore u okviru Programa; odgovarajući udio proračuna Programa dodjeljuje se onim djelovanjima u okviru Programa koja se provode putem europskih partnerstava; većinski dio proračuna u okviru stupa II. dodjeljuje se djelovanjima izvan europskih partnerstava;
- (b) pridržavaju se načela dodane vrijednosti Unije, transparentnosti i otvorenosti te učinka u Europi i za nju, snažnog učinka poluge u dovoljnom opsegu, dugoročnih obveza svih uključenih strana, fleksibilnosti u provedbi, koherentnosti, koordinacije i komplementarnosti s inicijativama Unije te lokalnim, regionalnim, nacionalnim i, ako je to relevantno, međunarodnim inicijativama ili drugim europskim partnerstvima i misijama;
- (c) slijede jasan pristup utemeljen na načelu životnog ciklusa, vremenski su ograničena i uključuju uvjete za postupno ukidanje financiranja Programa.

3. Europska partnerstva u skladu sa stavkom 1. točkama (a) i (b) ovog članka utvrđuju se u strateškim planovima za istraživanja i inovacije prije njihove provedbe u programima rada.

4. Odredbe i kriteriji za odabir, provedbu, praćenje, evaluaciju i postupno ukidanje europskih partnerstava utvrđeni su u Prilogu III.

Članak 11.

Preispitivanje područja za misije i partnerstvo

Komisija do 31. prosinca 2023. provodi preispitivanje Priloga VI. ovoj Uredbi u okviru općeg praćenja Programa, uključujući misije i institucionalizirana europska partnerstva uspostavljena na temelju članka 185. ili 187. UFEU-a, te podnosi izvješće o glavnim nalazima Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 12.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. iznosi 86 123 000 000 EUR u tekućim cijenama za posebni program iz članka 1. stavka 2. točke (a) i za EIT te 7 953 000 000 EUR u tekućim cijenama za posebni program iz članka 1. stavka 2. točke (c).
2. Okvirna raspodjela iznosa iz stavka 1. za posebni program iz članka 1. stavka 2. točke (a) i za EIT iznosi:
 - (a) 23 546 000 000 EUR za stup I. „Izvršna znanost” za razdoblje 2021. – 2027., od čega:
 - i. 15 027 000 000 EUR za ERC;
 - ii. 6 333 000 000 EUR za MSCA;
 - iii. 2 186 000 000 EUR za istraživačke infrastrukture;
 - (b) 47 428 000 000 EUR za stup II. „Globalni izazovi i industrijska konkurentnost” za razdoblje 2021. – 2027., od čega:
 - i. 6 893 000 000 EUR za klaster „Zdravlje”;
 - ii. 1 386 000 000 EUR za klaster „Kultura, kreativnost i uključivo društvo”;
 - iii. 1 303 000 000 EUR za klaster „Civilna sigurnost za društvo”;

- iv. 13 462 000 000 EUR za klaster „Digitalizacija, industrija i svemir“;
 - v. 13 462 000 000 EUR za klaster „Klima, energija i mobilnost“;
 - vi. 8 952 000 000 EUR za klaster „Hrana, biogospodarstvo, prirodni resursi, poljoprivreda i okoliš“;
 - vii. 1 970 000 000 EUR za nenuklearna izravna djelovanja JRC-a;
- (c) 11 937 000 000 EUR za stup III. „Inovativna Europa“ za razdoblje 2021. – 2027., od čega:
- i. 8 752 000 000 EUR za EIC;
 - ii. 459 000 000 EUR za europske inovacijske ekosustave;
 - iii. 2 726 000 000 EUR za EIT;
- (d) 3 212 000 000 EUR za dio „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a“ za razdoblje 2021. – 2027., od čega:
- i. 2 842 000 000 EUR za „širenje sudjelovanja i izvrsnosti“;
 - ii. 370 000 000 EUR za „reformu i jačanje europskog sustava istraživanja i inovacija“.
3. Kao rezultat prilagodbe za posebne programe predviđene u članku 5. Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093, iznos iz stavka 1. za posebni program iz članka 1. stavka 2. točke (a) ove Uredbe i za EIT povećava se dodatnom dodjelom od 3 000 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. kako je navedeno u Prilogu II. Uredbi (EU, Euratom) 2020/2093.
4. Okvirna raspodjela iznosa iz stavka 3. jest kako slijedi:
- (a) 1 286 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za stup I. „Izvrzna znanost“, od čega:
- i. 857 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za ERC;
 - ii. 236 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za MSCA;
 - iii. 193 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za istraživačke infrastrukture;
- (b) 1 286 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za stup II. „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost“, od čega:
- i. 686 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za klaster „Kultura, kreativnost i uključivo društvo“;
 - ii. 257 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za klaster „Civilna sigurnost za društvo“;
 - iii. 171 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za klaster „Digitalizacija, industrija i svemir“;
 - iv. 171 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za klaster „Klima, energija i mobilnost“;
- (c) 270 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za stup III. „Inovativna Europa“, od čega:
- i. 60 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za europske inovacijske ekosustave;
 - ii. 210 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za EIT;
- (d) 159 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za dio „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a“, od čega:
- i. 99 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za „širenje sudjelovanja i izvrsnosti“;
 - ii. 60 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za „reformu i jačanje europskog sustava istraživanja i inovacija“.
5. Kao odgovor na nepredviđene situacije ili novi razvoj događaja i potreba Komisija može, u okviru godišnjeg proračunskog postupka, odstupiti od iznosa iz stavka 2. za najviše 10 %. Takvo odstupanje nije moguće u pogledu iznosa iz stavka 2. točke (b) podtočke vii. i ukupnog iznosa utvrđenog za dio „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a“ u stavku 2.

6. Iznosom iz stavaka 1. i 3. ovog članka za posebni program iz članka 1. stavka 2. točke (a) i za EIT mogu se pokrivati i troškovi za pripremu, praćenje, kontrolu, reviziju, evaluaciju i druge aktivnosti te rashodi potrebni za upravljanje Programom i njegovu provedbu, uključujući sve administrativne rashode, kao i evaluaciju ostvarivanja njegovih ciljeva. Administrativni troškovi povezani s neizravnim djelovanjima ne prelaze 5 % ukupnog iznosa neizravnih djelovanja posebnog programa iz članka 1. stavka 2. točke (a) i EIT-a. Osim toga, iznosom iz stavaka 1. i 3. ovog članka za posebni program iz članka 1. stavka 2. točke (a) i za EIT mogu se pokrivati i:

- (a) ako su povezani s ciljevima Programa, troškovi povezani sa studijama, sastancima stručnjaka te aktivnostima informiranja i priopćavanja;
- (b) troškovi povezani s mrežama informacijske tehnologije s naglaskom na obradi i razmjeni informacija, uključujući institucijske alate informacijske tehnologije te drugu tehničku i administrativnu pomoć potrebnu u vezi s upravljanjem Programom.

7. Ako je to potrebno da bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027., odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. radi pokrivanja troškova predviđenih u stavku 6.

8. Proračunske obveze za djelovanja koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na više godina u godišnje obroke.

9. U skladu s člankom 193. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe, u propisno opravdanim slučajevima navedenima u odluci o financiranju i tijekom ograničenog razdoblja, aktivnosti koje se podupiru u okviru ove Uredbe i s njima povezani troškovi mogu se smatrati prihvatljivima od 1. siječnja 2021. čak i ako su provedeni i nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva.

Članak 13.

Sredstva iz Instrumenta Europske unije za oporavak

1. Podložno članku 3. stavcima 3., 4., 7. i 9. Uredbe (EU) 2020/2094, mjere iz članka 1. stavka 2. te uredbe provode se u okviru Programa putem iznosâ iz članka 2. stavka 2. točke (a) podtočke iv. te uredbe.

2. Iznosi iz članka 2. stavka 2. točke (a) podtočke iv. Uredbe (EU) 2020/2094 čine vanjske namjenske prihode kako je navedeno u članku 3. stavku 1. te uredbe. Ti dodatni iznosi dodjeljuju se isključivo djelovanjima za istraživanja i inovacije usmjerenima na odgovor na posljedice krize uzrokovane bolešću COVID-19, posebno njezine gospodarske, socijalne i društvene posljedice. Prednost se daje inovativnim MSP-ovima, a posebna se pozornost posvećuje njihovoj integraciji u suradničke projekte u okviru stupa II.

3. Okvirna raspodjela iznosâ iz članka 2. stavka 2. točke (a) podtočke iv. Uredbe (EU) 2020/2094 jest kako slijedi:

- (a) 25 % za klaster „Zdravlje”;
- (b) 25 % za klaster „Digitalizacija, industrija i svemir”;
- (c) 25 % za klaster „Klima, energija i mobilnost”;
- (d) 25 % za EIC.

Članak 14.

Otvorena znanost

1. Programom se potiče otvorena znanost kao pristup znanstvenom procesu na temelju suradnje i širenja znanja, osobito u skladu sa sljedećim elementima koji se osiguravaju u skladu s člankom 39. stavkom 3. ove Uredbe:

- (a) otvorenim pristupom znanstvenim publikacijama koje proizlaze iz istraživanja financiranih u okviru Programa;

- (b) otvorenim pristupom istraživačkim podacima, uključujući podatke na kojima se temelje znanstvene publikacije, u skladu s načelom „otvoreni koliko je to moguće, zatvoreni koliko je to potrebno”.
2. Načelo reciprociteta u otvorenoj znanosti promiče se i potiče u svim sporazumima o udruživanju i suradnji s trećim zemljama, uključujući sporazume koje potpisuju tijela za financiranje kojima je povjereno neizravno upravljanje Programom.
3. Odgovorno upravljanje istraživačkim podacima osigurava se u skladu s načelima vidljivosti, dostupnosti, interoperabilnosti i ponovne upotrebljivosti („načela FAIR“). Usto se posvećuje pozornost dugoročnom čuvanju podataka.
4. Promiču se i potiču druge prakse otvorene znanosti, među ostalim u korist MSP-ova.

Članak 15.

Alternativno, kombinirano i kumulativno financiranje te prijenosi sredstava

1. Program se provodi u sinergiji s drugim programima Unije, u skladu s načelom utvrđenim u članku 7. stavku 7.
2. Pečat izvrsnosti dodjeljuje se za pozive na podnošenje prijedlogâ utvrđene u programu rada. U skladu s relevantnim odredbama Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027. i relevantnim odredbama Uredbe o strateškim planovima u okviru ZPP-a iz fondova EFRR, ESF+ i EPFRR može se pružiti potpora za:
- (a) sufinancirana djelovanja odabrana u okviru Programa; i
- (b) djelovanja kojim je dodijeljena oznaka „pečat izvrsnosti”, pod uvjetom da ispunjavaju sve sljedeće uvjete:
- ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedlogâ u okviru Programa;
 - u skladu su s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedlogâ; i
 - nisu se financirala u okviru tog poziva na podnošenje prijedlogâ samo zbog proračunskih ograničenja.
3. Financijski doprinosi u okviru programa koji se sufinanciraju iz fondova EFRR, ESF+, EFPR i EPFRR mogu se smatrati doprinosom države članice sudionice europskim partnerstvima na temelju članka 10. stavka 1. točaka (b) i (c) ove Uredbe pod uvjetom da se poštuju relevantne odredbe Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027. te uredbe za pojedine fondove.
4. Za djelovanje za koje je primljen doprinos iz drugog programa Unije može se primiti doprinos i na temelju Programa, pod uvjetom da se doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Na odgovarajući doprinos djelovanju primjenjuju se pravila relevantnog programa Unije. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja. Potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.
5. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev dotične države članice prenijeti u Program podložno uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog podstavka. Ta se sredstva upotrebljavaju u korist dotične države članice.
6. Ako Komisija nije preuzela pravnu obvezu u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja za sredstva prenesena u skladu sa stavkom 5., pripadajuća nenamjenska sredstva mogu se prenijeti natrag u jedan odgovarajući izvorni program ili više njih, na zahtjev države članice, u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027.

Članak 16.

Treće zemlje pridružene Programu

1. Program je otvoren za pridruživanje sljedećih trećih zemalja (pridružene zemlje):
 - (a) članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice EGP-a, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru;
 - (b) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
 - (c) zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
 - (d) trećih zemalja i teritorija koji ispunjavaju sve sljedeće kriterije:
 - i. imaju dobre kapacitete u području znanosti, tehnologije i inovacija;
 - ii. predani su otvorenom tržišnom gospodarstvu utemeljenom na pravilima, uključujući pošteno i pravedno postupanje s pravima intelektualnog vlasništva, poštovanje ljudskih prava, a koje podupiru demokratske institucije;
 - iii. aktivno promiču politike kojima se poboljšava gospodarska i društvena dobrobit građana.
2. Pridruživanje Programu svake od trećih zemalja iz stavka 1. točke (d) provodi se u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije, pod uvjetom da se tim sporazumom:
 - (a) osigurava pravedna ravnoteža u pogledu doprinosa treće zemlje koja sudjeluje u programima Unije i koristi za tu treću zemlju;
 - (b) utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u programima Unije, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe, i administrativnim troškovima tih programa;
 - (c) trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za donošenje odluka u pogledu programa Unije;
 - (d) jamče prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese.

Doprinosi iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka čine namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe.
3. Opsegom pridruživanja svake treće zemlje Programu u obzir se uzima analiza koristi za Uniju i cilj poticanja gospodarskog rasta u Uniji putem inovacija. U skladu s tim, uz iznimku članica EGP-a, zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, dijelovi Programa mogu se isključiti iz sporazuma o pridruživanju za određenu zemlju.
4. Sporazumom o pridruživanju, u mjeri u kojoj je to moguće, predviđa se reciprocitet sudjelovanja pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji u jednakovrijednim programima pridruženih zemalja u skladu s uvjetima utvrđenima u tim programima.
5. Uvjetima za određivanje razine financijskog doprinosa osigurava se redovito automatsko ispravljanje svih znatnih neravnoteža u odnosu na iznos koji subjekti s poslovnim nastanom u pridruženoj zemlji prime sudjelovanjem u Programu, uzimajući u obzir troškove upravljanja, izvršenja i rada Programa. Pri dodjeli financijskih doprinosa uzima se u obzir razina sudjelovanja pravnih subjekata pridruženih zemalja u svakom dijelu Programa.

GLAVA II.

PRAVILA ZA SUDJELOVANJE I ŠIRENJE REZULTATA

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 17.

Tijela za financiranje i izravna djelovanja JRC-a

1. Pravila utvrđena u ovoj glavi ne primjenjuju se na izravna djelovanja koja provodi JRC.
2. U propisno opravdanim slučajevima tijela za financiranje mogu odstupiti od pravila utvrđenih u ovoj glavi, osim u slučaju članaka 18., 19. i 20., ako je:
 - (a) takvo odstupanje predviđeno temeljnim aktom o osnivanju tijela za financiranje ili o povjeravanju zadaća izvršenja proračuna takvom tijelu; ili
 - (b) za tijela za financiranje iz članka 62. stavka 1. točke (c) podtočke ii., iii. ili v. Financijske uredbe, to predviđeno sporazumom o doprinosima i ako to zahtijevaju njihove posebne operativne potrebe ili priroda djelovanja.

Članak 18.

Prihvatljiva djelovanja i etička načela

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 2. ovog članka, samo djelovanja kojima se provode ciljevi navedeni u članku 3. prihvatljiva su za financiranje.

Sljedeća se područja istraživanja ne financiraju:

- (a) aktivnosti čiji je cilj kloniranje ljudi u reproduktivne svrhe;
- (b) aktivnosti usmjerene na promjenu genetskog nasljeđa ljudi, a zbog kojih bi takve promjene mogle postati nasljedne ⁽²⁸⁾;
- (c) aktivnosti namijenjene stvaranju ljudskih embrija isključivo u svrhu istraživanja ili u svrhu dobivanja matičnih stanica, uključujući prijenosom jezgre iz somatskih stanica.

2. Mogu se financirati istraživanja ljudskih matičnih stanica odraslih osoba i embrija ovisno o sadržaju znanstvenog prijedloga i zakonodavnom okviru uključenih država članica. Ne osigurava se financiranje, ni u Uniji ni izvan nje, istraživačkih aktivnosti koje su zabranjene u svim državama članicama. U državi članici ne osigurava se financiranje istraživačke aktivnosti koja je zabranjena u toj državi članici.

Članak 19.

Etička načela

1. Djelovanja koja se provode u okviru Programa moraju biti u skladu s etičkim načelima i relevantnim Unijanim, nacionalnim i međunarodnim pravom, uključujući Povelju te Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te njezine dopunske protokole.

Posebna pozornost obraća se na načelo proporcionalnosti, pravo na privatnost, pravo na zaštitu osobnih podataka, pravo na tjelesni i duhovni integritet osobe, pravo na nediskriminaciju i potrebu za osiguravanjem zaštite okoliša te visokog stupnja zaštite zdravlja ljudi.

⁽²⁸⁾ Mogu se financirati istraživanja povezana s liječenjem raka na spolnim žlijezdama.

2. Pravni subjekti koji sudjeluju u djelovanju osiguravaju:
 - (a) etičku samoprocjenu kojom se utvrđuju i detaljno procjenjuju sva predvidljiva etička pitanja povezana s ciljem, provedbom i mogućim učinkom aktivnosti koje će se financirati, uključujući potvrdu usklađenosti sa stavkom 1. te opis načina na koji će se ta usklađenost osigurati;
 - (b) potvrdu da će aktivnosti biti u skladu s Europskim kodeksom ponašanja za integritet istraživanja, koji je objavila Udruga svih europskih akademija, i da se neće provoditi nijedna aktivnost isključena iz financiranja;
 - (c) za aktivnosti koje se provode izvan Unije, potvrdu da bi iste aktivnosti bile dopuštene u državi članici; i
 - (d) za aktivnosti u kojima se upotrebljavaju matične stanice iz ljudskih embrija, prema potrebi, pojedinosti povezane s mjerama izdavanja licencija i kontrole koje poduzimaju nadležna tijela dotičnih država članica, kao i pojedinosti etičkih odobrenja koja će se pribaviti prije početka dotičnih aktivnosti.
3. Prijedlozi se sustavno pregledavaju radi utvrđivanja djelovanja koja izazivaju složena ili ozbiljna etička pitanja i njihova podnošenja na etičku procjenu. Tu etičku procjenu provodi Komisija, osim ako se procjena delegira tijelu za financiranje. Sva djelovanja koja uključuju upotrebu matičnih stanica iz ljudskih embrija ili upotrebu ljudskih embrija podliježu etičkoj procjeni. Etički pregledi i procjene provode se uz potporu stručnjakâ za etička pitanja. Komisija i tijela za financiranje osiguravaju transparentnost etičkih postupaka ne dovodeći u pitanje povjerljivost sadržaja tih postupaka.
4. Pravni subjekti koji sudjeluju u djelovanju moraju prije početka relevantnih aktivnosti dobiti sva odobrenja ili druge obvezne dokumente od relevantnih nacionalnih i/ili lokalnih etičkih odbora ili drugih tijela, kao što su tijela za zaštitu podataka. Ti se dokumenti čuvaju u evidenciji i na zahtjev dostavljaju Komisiji ili relevantnom tijelu za financiranje.
5. Ako je to primjereno, etičke provjere provodi Komisija ili relevantno tijelo za financiranje. U slučaju ozbiljnih ili složenih etičkih pitanja, etičke provjere provodi Komisija, osim ako Komisija tu zadaću delegira tijelu za financiranje.

Etičke provjere provode se uz potporu stručnjakâ za etička pitanja.

6. Djelovanja koje ne ispunjavaju etičke zahtjeve iz stavaka od 1. do 4. i stoga nisu etički prihvatljiva odbijaju se ili prekidaju nakon utvrđivanja etičke neprihvatljivosti.

Članak 20.

Sigurnost

1. Djelovanja koja se provode u okviru Programa moraju biti u skladu s primjenjivim sigurnosnim propisima, a posebno propisima u pogledu zaštite klasificiranih podataka od neovlaštenog otkrivanja, uključujući usklađenost s relevantnim pravom Unije i nacionalnim pravom. U slučaju istraživanja koja se provode izvan Unije i u kojima se upotrebljavaju ili stvaraju klasificirani podaci također je potrebno da je, uz usklađenost s tim zahtjevima, sklopljeni sporazum o sigurnosti između Unije i treće zemlje u kojoj se istraživanje trebaju provoditi.
2. Ako je to primjereno, prijedlozi uključuju samoprocjenu sigurnosti kojom se utvrđuju sva sigurnosna pitanja i detaljno razmatraju načini odgovora na za pitanja kako bi se ispunili zahtjevi relevantnog prava Unije i nacionalnog prava.
3. Ako je to primjereno, Komisija ili relevantno tijelo za financiranje provodi postupak sigurnosne kontrole prijedloga u kojima se otvaraju pitanja sigurnosti.
4. Ako je to primjereno, djelovanja koja se provode u okviru Programa moraju biti u skladu s Odlukom (EU, Euratom) 2015/444 i njezinim provedbenim pravilima.

5. Pravni subjekti koji sudjeluju u djelovanju osiguravaju zaštitu od neovlaštenog otkrivanja klasificiranih podataka koji su upotrijebljeni ili stvoreni tim djelovanjem. Prije početka dotičnih aktivnosti dostavljaju dokaz o sigurnosnoj provjeri osobe ili sigurnosnoj provjeri objekta pribavljen od relevantnih nacionalnih sigurnosnih tijela.
6. Ako neovisni vanjski stručnjaci moraju raditi s klasificiranim podacima, zahtijeva se da ti stručnjaci prođu odgovarajuću sigurnosnu provjeru prije imenovanja.
7. Ako je to primjereno, Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može provoditi sigurnosne kontrole.
8. Djelovanja koja nisu u skladu sa sigurnosnim propisima iz ovog članka mogu se odbiti ili prekinuti u bilo kojem trenutku.

POGLAVLJE II.

Bespovratna sredstva

Članak 21.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se i njima se upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe, osim ako je drukčije navedeno u ovom poglavlju.

Članak 22.

Pravni subjekti koji su prihvatljivi za sudjelovanje

1. Svaki pravni subjekt, bez obzira na mjesto poslovnog nastana, te uključujući pravne subjekte iz nepridruženih trećih zemalja ili međunarodne organizacije, može sudjelovati u djelovanjima u okviru Programa uz uvjet da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovoj Uredbi kao i svi uvjeti utvrđeni u programu rada ili pozivu na podnošenje prijedlogâ.
2. Osim u propisno opravdanim slučajevima ako je drukčije predviđeno programom rada, pravni subjekti koji su dio konzorcija prihvatljivi su za sudjelovanje u djelovanjima u okviru Programa pod uvjetom da konzorcij uključuje:
 - (a) najmanje jedan neovisni pravni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici; i
 - (b) najmanje dva druga neovisna pravna subjekta, pri čemu svaki ima poslovni nastan u različitim državama članicama ili pridruženim zemljama.
3. Pionirska istraživačka djelovanja ERC-a, djelovanja EIC-a, djelovanja u području osposobljavanja i mobilnosti ili djelovanja sufinanciranja programa može provoditi jedan pravni subjekt ili više njih, pod uvjetom da jedan od tih pravnih subjekata ima poslovni nastan u državi članici ili pridruženoj zemlji na temelju sporazuma sklopljenog u skladu s člankom 16.
4. Djelovanja za koordinaciju i potporu može provoditi jedan pravni subjekt ili više njih, s poslovnim nastanom u državi članici, pridruženoj zemlji ili, u iznimnim slučajevima, drugoj trećoj zemlji.
5. Za djelovanja koja se odnose na stratešku imovinu, interese, autonomiju ili sigurnost Unije, u programu rada može se predvidjeti da je sudjelovanje ograničeno na pravne subjekte s poslovnim nastanom samo u državama članicama, ili na pravne subjekte s poslovnim nastanom u određenim pridruženim ili ostalim trećim zemljama uz one s poslovnim nastanom u državama članicama. Bilo kakvo ograničenje sudjelovanja pravnih subjekata s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama koje su članice EGP-a mora biti u skladu s uvjetima Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru. Zbog propisno opravdanih i iznimnih razloga, kako bi se zajamčila zaštita strateških interesa Unije i njezinih država članica, u programu rada iz pojedinih poziva na podnošenje prijedlogâ može se isključiti i sudjelovanje pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji ili pridruženim zemljama koji su pod izravnom ili neizravnom kontrolom nepridruženih trećih zemalja ili pravnih subjekata nepridruženih trećih zemalja, ili se njihovo sudjelovanje može podvrgnuti uvjetima utvrđenima u programu rada.

6. Ako je to primjereno i propisno opravdano, programom rada mogu se predvidjeti kriteriji prihvatljivosti uz one navedene u stavcima od 2. do 5. kako bi se uzelo u obzir posebne zahtjeve politike ili karakter i ciljeve djelovanja, uključujući broj pravnih subjekata, vrstu pravnog subjekta i mjesto poslovnog nastana.
7. Za djelovanja za koja se koriste iznosi iz članka 15. stavka 5. sudjelovanje je ograničeno samo na jedan pravni subjekt s poslovnim nastanom u nadležnosti upravljačkog tijela koje delegira ovlasti, osim ako je drukčije dogovoreno s tim upravljačkim tijelom.
8. Ako je to navedeno u programu rada, JRC može sudjelovati u djelovanjima.
9. Za JRC, međunarodne europske istraživačke organizacije i pravne subjekte osnovane na temelju prava Unije smatra se da imaju poslovni nastan u državi članici različitoj od one u kojoj imaju poslovni nastan ostali pravni subjekti koji sudjeluju u djelovanju.
10. Za pionirska istraživačka djelovanja ERC-a, djelovanja u području osposobljavanja i mobilnosti te kada je to predviđeno u programu rada, za međunarodne organizacije sa sjedištem u državi članici ili pridruženoj zemlji smatra se da imaju poslovni nastan u toj državi članici ili pridruženoj zemlji. U pogledu ostalih dijelova Programa za međunarodne organizacije koje nisu međunarodne europske istraživačke organizacije smatra se da imaju poslovni nastan u nepridruženoj trećoj zemlji.

Članak 23.

Pravni subjekti koji su prihvatljivi za financiranje

1. Pravni subjekti prihvatljivi su za financiranje ako imaju poslovni nastan u državi članici ili pridruženoj zemlji. Samo pravni subjekti s poslovnim nastanom u nadležnosti upravljačkog tijela koje delegira ovlasti prihvatljivi su za financiranje za djelovanja za koja se koriste iznosi iz članka 15. stavka 5., osim ako je drugačije dogovorilo to upravljačko tijelo.
2. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u nepridruženoj trećoj zemlji snose trošak svojeg sudjelovanja. Međutim, pravni subjekt s poslovnim nastanom u nepridruženim trećim zemljama s niskim do srednjim dohotkom te iznimno drugim nepridruženim trećim zemljama prihvatljiv je za financiranje u okviru djelovanja ako:
 - (a) je dotična treća zemlja navedena u programu rada koji je donijela Komisija; ili
 - (b) Komisija ili relevantno tijelo za financiranje smatra da je sudjelovanje dotičnog pravnog subjekta nužno za provedbu djelovanja.
3. Povezani subjekti prihvatljivi su za financiranje u okviru djelovanja ako imaju poslovni nastan u državi članici, pridruženoj zemlji ili u trećoj zemlji navedenoj u programu rada koji je donijela Komisija.
4. Komisija Europskom parlamentu i Vijeću redovito stavlja na raspolaganje informacije o iznosu financijskih doprinosa Unije koji se daju pravnim subjektima s poslovnim nastanom u pridruženim i nepridruženim trećim zemljama. U pogledu pridruženih zemalja te informacije uključuju i informacije o njihovoj financijskoj bilanci.

Članak 24.

Pozivi na podnošenje prijedlogâ

1. Sadržaj pozivâ na podnošenje prijedlogâ za sva djelovanja uključen je u program rada.
2. Ako je to potrebno za postizanje njihovih ciljeva, pozivi na podnošenje prijedlogâ u iznimnim slučajevima mogu biti ograničeni u svrhu razvoja dodatnih aktivnosti ili dodavanja dodatnih partnera postojećim djelovanjima. Osim toga, programom rada može se predvidjeti mogućnost da se pravni subjekti iz zemalja koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija pridruže već izabranim suradničkim djelovanjima u području istraživanja i inovacija, podložno suglasnosti odgovarajućeg konzorcija i pod uvjetom da pravni subjekti iz takvih zemalja već ne sudjeluju u njima.

3. Poziv na podnošenje prijedlogâ ne zahtijeva se za djelovanja za koordinaciju i potporu ili za djelovanja sufinanciranja programa koja:

- (a) provodi JRC ili pravni subjekti navedeni u programu rada;
- (b) nisu obuhvaćena područjem primjene poziva na podnošenje prijedlogâ, u skladu s člankom 195. točkom (e) Financijske uredbe.

4. U programu rada navodi se u okviru kojih se poziva na podnošenje prijedlogâ mogu dodijeliti pečati izvrsnosti. Uz prethodno odobrenje podnositelja prijedloga informacije o primjeni i evaluaciji mogu se razmjenjivati sa zainteresiranim tijelima za financiranje, podložno sklapanju sporazumâ o povjerljivosti.

Članak 25.

Zajednički pozivi na podnošenje prijedlogâ

Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može objaviti zajednički poziv na podnošenje prijedlogâ:

- (a) s trećim zemljama, uključujući njihove znanstvene i tehnološke organizacije ili agencije;
- (b) s međunarodnim organizacijama;
- (c) s neprofitnim pravnim subjektima.

U slučaju zajedničkog poziva na podnošenje prijedlogâ podnositelji prijedloga moraju ispunjavati zahtjeve iz članka 22. te se utvrđuju zajednički postupci odabira i evaluacije prijedlogâ. U takve postupke uključena je uravnotežena skupina stručnjaka koje imenuje svaka strana.

Članak 26.

Pretkomercijalna nabava i javna nabava inovativnih rješenja

1. Djelovanja mogu uključivati ili za primarni cilj imati pretkomercijalnu nabavu ili javnu nabavu inovativnih rješenja koju provode korisnici koji su javni naručitelji ili naručitelji kako su definirani u direktivama 2014/24/EU ⁽²⁹⁾ i 2014/25/EU ⁽³⁰⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.

2. U postupcima nabave:

- (a) poštuju se pravila o tržišnom natjecanju i načela transparentnosti, nediskriminacije, jednakog postupanja, dobrog financijskog upravljanja i proporcionalnosti;
- (b) može se odobriti sklapanje više ugovora u okviru istog postupka (više dobavljača);
- (c) predviđa se sklapanje ugovora s ponuđačima koji nude najbolju vrijednost za novac, pri čemu se osigurava da ne postoje sukobi interesa.

U slučaju pretkomercijalne nabave, ako je to primjereno i ne dovodeći u pitanje načela navedena u točki (a), postupak nabave može biti pojednostavnjeni ili ubrzani i mogu se predvidjeti posebni uvjeti kao što je ograničavanje mjesta izvođenja naručenih aktivnosti na državno područje država članica i pridruženih zemalja.

3. Ugovaratelj koji ostvari rezultate u pretkomercijalnoj nabavi vlasnik je barem prava intelektualnog vlasništva koja su povezana s tim rezultatima. Javni naručitelji uživaju barem pravo na pristup rezultatima za vlastitu upotrebu bez plaćanja licencijskih naknada i pravo dodjele, ili pravo zahtijevati od sudjelujućih ugovaratelja da trećim stranama dodijele neisključive licencije za iskorištavanje rezultata za javnog naručitelja pod poštenim i razumnim uvjetima i bez prava na davanje podlicencija. Ako ugovaratelj ne uspije komercijalno iskoristiti rezultate nakon pretkomercijalne nabave u roku koji je utvrđen ugovorom, javni naručitelji, nakon savjetovanja s ugovarateljem o razlozima neiskorištavanja, mogu od njega zahtijevati da vlasništvo nad rezultatima prenese na javne naručitelje.

⁽²⁹⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ. (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

⁽³⁰⁾ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ. (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

Članak 27.

Financijska sposobnost podnositelja prijedloga

1. Uz iznimke navedene u članku 198. stavku 5. Financijske uredbe financijska sposobnost provjerava se samo za koordinatora i samo ako je iznos financijskih sredstava Unije zatraženih za djelovanje jednak ili veći od 500 000 EUR.
2. Neovisno o stavku 1., ako postoje opravdani razlozi za sumnju u financijsku sposobnost podnositelja prijedloga ili ako postoji veći rizik zbog sudjelovanja u nekoliko tekućih djelovanja financiranih iz istraživačkih i inovacijskih programa Unije, Komisija ili relevantno tijelo za financiranje provjerava i financijsku sposobnost drugih podnositelja prijedloga ili koordinatora čak i ako je iznos zatraženih financijskih sredstava ispod praga iz stavka 1.
3. Ako financijsku sposobnost strukturno jamči drugi pravni subjekt, provjerava se financijska sposobnost tog drugog pravnog subjekta.
4. U slučaju slabe financijske sposobnosti podnositelja prijedloga Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može kao uvjet za sudjelovanje podnositelja prijedloga odrediti dostavljanje izjave povezanog subjekta o solidarnoj odgovornosti.
5. Doprinos Mehanizmu iz članka 37. ove Uredbe smatra se dostatnim jamstvom u skladu s člankom 152. Financijske uredbe. Od korisnika se ne mogu prihvatiti niti im se mogu nametnuti dodatna jamstva ili osiguranje.

Članak 28.

Kriteriji za dodjelu i odabir

1. Prijedlog se evaluira na temelju sljedećih kriterija za dodjelu:
 - (a) izvrsnost;
 - (b) učinak;
 - (c) kvaliteta i učinkovitost provedbe.
2. Na prijedloge za pionirska istraživačka djelovanja ERC-a primjenjuje se samo kriterij iz stavka 1. točke (a).
3. Programom rada utvrđuju se daljnje pojedinosti primjene kriterija za dodjelu utvrđenih u stavku 1., uključujući pondere, pragove i, ako je to relevantno, pravila za postupanje s prijedlozima *ex aequo*, uzimajući u obzir ciljeve poziva na podnošenje prijedlogâ. Uvjeti za postupanje s prijedlozima *ex aequo* mogu obuhvaćati, ali nisu ograničeni na, sljedeće kriterije: MSP-ove, rod i geografsku raznolikost.
4. Komisija i druga tijela za financiranje u obzir uzimaju mogućnost postupka podnošenja i evaluacije u dvije faze te se, ako je to primjereno, anonimizirani prijedlozi mogu evaluirati tijekom prve faze evaluacije na temelju jednog ili više kriterija za dodjelu iz stavka 1.

Članak 29.

Evaluacija

1. Prijedloge evaluira odbor za evaluaciju, koji je sastavljen od neovisnih vanjskih stručnjaka.

Za aktivnosti EIC-a, misije i u propisno opravdanim slučajevima kako je navedeno u programu rada koji je donijela Komisija, odbor za evaluaciju može biti sastavljen djelomično ili, u slučaju djelovanja za koordinaciju i potporu, djelomično ili potpuno od predstavnika institucija ili tijela Unije kako je navedeno u članku 150. Financijske uredbe.

Postupak evaluacije mogu pratiti neovisni promatrači.

2. Ako je to primjenjivo, odbor za evaluaciju rangira prijedloge koji su prošli primjenjive pragove s obzirom na:
 - (a) rezultate evaluacije;
 - (b) njihov doprinos ostvarenju posebnih ciljeva politike, uključujući stvaranje usklađenog portfelja projekata, i to za aktivnosti u okviru Tragača, misije i u drugim propisno opravdanim slučajevima kako je detaljno navedeno u programu rada koji je donijela Komisija.

Za aktivnosti u okviru EIC-a, misije i u drugim propisno opravdanim slučajevima, kako je detaljno navedeno u programu rada koji je donijela Komisija, odbor za evaluaciju može također predložiti prilagodbe prijedlogâ u mjeri u kojoj su te prilagodbe potrebne za usklađenost pristupa na temelju portfelja. Te prilagodbe moraju biti u skladu s uvjetima za sudjelovanje i usklađene s načelom jednakog postupanja. Programski odbor obavješćuje se o takvim slučajevima.

3. Postupak evaluacije osmišljava se tako da se izbjegnju sukobi interesa i pristranost. Jamči se transparentnost kriterijâ evaluacije i metode ocjenjivanja prijedloga.
4. U skladu s člankom 200. stavkom 7. Financijske uredbe, podnositelji prijedloga primaju povratne informacije u svim fazama evaluacije i, ako je prijedlog odbijen, razloge za odbijanje.
5. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u zemljama koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija koji su uspješno sudjelovali u komponenti „širenje sudjelovanja i izvrsnosti” na zahtjev primaju evidenciju o njihovu sudjelovanju koja se može priložiti prijedlozima za dijelove Programa koji uključuju suradnju, a koje oni koordiniraju.

Članak 30.

Postupak preispitivanja evaluacije, upiti i pritužbe

1. Podnositelj prijedloga može zahtijevati preispitivanje evaluacije ako smatra da primjenjiv postupak evaluacije nije ispravno primijenjen na njegov prijedlog ⁽³¹⁾.
2. Samo postupovni aspekti evaluacije mogu biti predmet zahtjeva za preispitivanje evaluacije. Evaluacija merituma prijedloga nije predmet preispitivanja evaluacije.
3. Zahtjev za preispitivanje evaluacije odnosi se na određeni prijedlog i podnosi se u roku od 30 dana od priopćavanja rezultata evaluacije.

Odbor za preispitivanje evaluacije pruža mišljenje o postupovnim aspektima evaluacije te njime predsjedaju i u njemu sudjeluju službenici Komisije ili relevantnog tijela za financiranje koji nisu bili uključeni u evaluaciju prijedlogâ. Odbor za preispitivanje evaluacije može preporučiti jedno od sljedećeg:

- (a) ponovnu evaluaciju prijedloga, koju ponajprije provode evaluatori koji nisu bili uključeni u prethodnu evaluaciju; ili
 - (b) potvrdu početne evaluacije.
4. Preispitivanje evaluacije ne smije odužiti postupak odabira za prijedloge koji nisu predmet tog preispitivanja.
 5. Komisija osigurava postojanje postupka kojim sudionici mogu izravno podnositi upite i pritužbe o svojem sudjelovanju u Programu. Informacije o načinu prijave upita ili pritužbi moraju biti dostupne na internetu.

⁽³¹⁾ Postupak će se objasniti u dokumentu koji će se objaviti prije početka postupka evaluacije.

*Članak 31.***Vrijeme do dodjele bespovratnih sredstava**

1. Odstupajući od članka 194. stavka 2. prvog podstavka Financijske uredbe, primjenjuju se sljedeća razdoblja:
 - (a) za obavješćivanje svih podnositelja zahtjeva o ishodu evaluacije njihova zahtjeva, najviše pet mjeseci od zadnjeg dana za podnošenje cjelovitih prijedloga;
 - (b) za potpisivanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava s podnositeljima zahtjeva, najviše osam mjeseci od zadnjeg dana za podnošenje cjelovitih prijedloga.
2. U programu rada mogu se utvrditi kraća razdoblja od onih predviđenih u stavku 1.
3. Uz iznimke utvrđene u članku 194. stavku 2. drugom podstavku Financijske uredbe, razdoblja iz stavka 1. ovog članka mogu se produljiti za djelovanja ERC-a, za misije i kada su djelovanja podvrgnuta etičkoj procjeni ili sigurnosnoj kontroli.

*Članak 32.***Izvršenje bespovratnih sredstava**

1. Ako korisnik ne ispuní svoje obveze u pogledu tehničke provedbe djelovanja, drugi korisnici moraju ispuniti te obveze bez dodatnog financiranja sredstvima Unije, osim ako su izričito oslobođeni te obveze. Financijska odgovornost svakog korisnika ograničena je na njegov dug podložno odredbama koje se odnose na Mehanizam.
2. Sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava mogu se odrediti ključne etape i povezani obroci predfinanciranja. Ako se ključne etape ne ostvare, djelovanje se može suspendirati, izmijeniti ili, ako je to propisno opravdano, prekinuti.
3. Djelovanje se može prekinuti i ako očekivani rezultati prestanu biti relevantni za Uniju zbog znanstvenih ili tehnoloških razloga ili, u slučaju Akceleratora, također zbog gospodarskih razloga ili, u slučaju EIC-a i misija, također zbog njihove relevantnosti kao dijela portfelja djelovanja. Komisija u skladu s člankom 133. Financijske uredbe provodi postupak s koordinatorom djelovanja i, ako je to primjereno, s neovisnim vanjskim stručnjacima prije nego što odluči prekinuti djelovanje.

*Članak 33.***Sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava**

1. Komisija, u bliskoj suradnji s državama članicama, sastavlja modele sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava između Komisije ili relevantnog tijela za financiranje i korisnikâ u skladu s ovom Uredbom. Ako je potrebna znatna izmjena modela sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, među ostalim radi dodatnog pojednostavnjenja za korisnike, Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama prema potrebi revidira taj model sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.
2. Sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava utvrđuju se prava i obveze korisnika te Komisije ili relevantnog tijela za financiranje u skladu s ovom Uredbom. Njima se utvrđuju i prava i obveze pravnih subjekata koji postanu korisnici tijekom provedbe djelovanja, kao i uloga i zadaće koordinatora.

*Članak 34.***Stope financiranja**

1. Jedinstvena stopa financiranja po djelovanju primjenjuje se za sve aktivnosti koje to djelovanje financira. Najviša stopa po djelovanju utvrđuje se u programu rada.

2. Do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova djelovanja u okviru Programa može se nadoknaditi, osim za:
 - (a) inovacijska djelovanja, kod kojih se može nadoknaditi do 70 % ukupnih prihvatljivih troškova, osim za neprofitne pravne subjekte, kod kojih se može nadoknaditi do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova;
 - (b) djelovanja sufinanciranja programa, kod kojih se može nadoknaditi najmanje 30 %, a u utvrđenim i propisno opravdanim slučajevima do 70 % ukupnih prihvatljivih troškova.
3. Stope sufinanciranja utvrđene u ovom članku primjenjuju se i na djelovanja za koja su utvrđeni paušalna stopa, financiranje na temelju jediničnih troškova ili jednokratni iznos za cijelo djelovanje ili dio djelovanja.

Članak 35.

Neizravni troškovi

1. Neizravni prihvatljivi troškovi iznose 25 % ukupnih izravnih prihvatljivih troškova, isključujući izravne prihvatljive troškove za podugovaranje, financijsku potporu trećim stranama i sve jedinične troškove ili jednokratne iznose koji uključuju neizravne troškove.

Ako je to primjereno, neizravni troškovi uključeni u jedinične troškove ili jednokratne iznose izračunavaju se primjenom paušalne stope iz prvog podstavka, osim za jedinične troškove za interno fakturiranu robu i usluga, koji se izračunavaju na osnovi stvarnih troškova, u skladu s uobičajenom praksom troškovnog računovodstva korisnika.

2. Neovisno o stavku 1., ako je tako predviđeno u programu rada, neizravni troškovi mogu se prijaviti u obliku jednokratnog iznosa ili jediničnih troškova.

Članak 36.

Prihvatljivi troškovi

1. Uz kriterije navedene u članku 186. Financijske uredbe, za korisnike čije su naknade temeljene na projektu troškovi osoblja prihvatljivi su do iznosa naknade koja bi se toj osobi isplatila za rad na sličnim projektima u području istraživanja i inovacija koji se financiraju iz nacionalnih programa, uključujući davanja za socijalno osiguranje i druge troškove povezane s naknadama za osoblje dodijeljeno djelovanju, koji proizlaze iz nacionalnog prava ili ugovora o radu.
2. Odstupajući od članka 190. stavka 1. Financijske uredbe, troškovi sredstava koja treće strane stavljaju na raspolaganje putem doprinosa u naravi prihvatljivi su do iznosa izravnih prihvatljivih troškova treće strane.
3. Odstupajući od članka 192. Financijske uredbe, prihod ostvaren iskorištavanjem rezultata ne smatra se primitcima od djelovanja.
4. Korisnici se mogu koristiti svojim uobičajenim računovodstvenim praksama kako bi utvrdili i prijavili troškove nastale u vezi s djelovanjem u skladu sa svim uvjetima utvrđenima u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava, u skladu s ovom Uredbom i člankom 186. Financijske uredbe.
5. Odstupajući od članka 203. stavka 4. Financijske uredbe, potvrda o financijskim izvještajima obvezna je u trenutku plaćanja preostalog iznosa ako su iznosi koji se potražuju kao stvarni troškovi i jedinični troškovi izračunani u skladu s uobičajenim praksama troškovnog računovodstva jednaki ili veći od 325 000 EUR.

Potvrde o financijskim izvještajima može sastaviti ovlaštenu vanjski revizor ili ih, u slučaju javnih tijela, može izdati nadležni i neovisni javni službenik u skladu s člankom 203. stavkom 4. Financijske uredbe.

6. Ako je to primjereno, za djelovanja u području osposobljavanja i mobilnosti u okviru MSCA, doprinos Unije uzima u obzir sve dodatne troškove korisnika povezane s roditeljskim dopustom, roditeljskim dopustom, bolovanjem, posebnim dopustom te promjenom organizacije domaćina koja nudi radno mjesto ili promjenom obiteljskog statusa istraživača tijekom trajanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

7. Troškovi povezani s otvorenim pristupom, uključujući planove upravljanja podacima, prihvatljivi su za povrat troškova kako je dodatno određeno u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava.

Članak 37.

Mehanizam uzajamnog osiguranja

1. Uspostavlja se mehanizam uzajamnog osiguranja („Mehanizam”) koji zamjenjuje i nasljeđuje fond uspostavljen u skladu s člankom 38. Uredbe (EU) br. 1290/2013. Mehanizam pokriva rizik povezan s izostankom povrata iznosa koje korisnici duguju:

- (a) Komisiji na temelju Odluke br. 1982/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³²⁾;
- (b) Komisiji i tijelima Unije u okviru programa Obzor 2020.;
- (c) Komisiji i tijelima za financiranje u okviru Programa.

Pokrivanje rizika u pogledu tijela za financiranje iz prvog podstavka točke (c) može se provesti sustavom neizravnog pokrića utvrđenim u primjenjivom sporazumu i uzimajući u obzir prirodu tijela za financiranje.

2. Mehanizmom upravlja Unija, koju predstavlja Komisija, koja djeluje kao izvršitelj. Komisija utvrđuje posebna pravila za poslovanje Mehanizma.

3. Korisnici daju doprinos od 5 % finansijskih sredstava koje je Unija dodijelila za djelovanje. Na temelju periodičnih transparentnih evaluacija Komisija može povećati taj doprinos do 8 % ili ga može smanjiti na manje od 5 %. Doprinos korisnikâ Mehanizmu kompenzira se iz prvog predfinanciranja i uplaćuje u Mehanizam u ime korisnikâ. Taj doprinos ne premašuje iznos prvog predfinanciranja.

4. Doprinos korisnika vraća se u trenutku plaćanja preostalog iznosa.

5. Sav finansijski povrat ostvaren u okviru Mehanizma pridodaje se Mehanizmu. Ako povrat nije dovoljan, Mehanizam neće intervenirati, a Komisija ili relevantno tijelo za financiranje izravno od korisnika ili trećih strana naplaćuje sve iznose koje duguju.

6. Vraćeni iznosi predstavljaju prihod namijenjen Mehanizmu u smislu članka 21. stavka 5. Financijske uredbe. Nakon dodjele svih bespovratnih sredstava čiji je rizik izravno ili neizravno obuhvaćen Mehanizmom, Komisija osigurava povrat svih nepodmirenih iznosa te ih uvrštava u proračun Unije, podložno odlukama zakonodavnog tijela.

7. Mehanizam se može proširiti na korisnike bilo kojeg drugog programa Unije kojim se izravno upravlja. Komisija donosi uvjete za sudjelovanje korisnika drugih programa.

Članak 38.

Vlasništvo i zaštita

1. Korisnici su vlasnici rezultata koje stvaraju. Oni osiguravaju da se sva prava njihovih zaposlenika ili bilo koje druge strane u pogledu rezultata mogu ostvarivati na način usklađen s obvezama korisnikâ u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava.

Dva korisnika ili više njih zajednički su vlasnici rezultata u sljedećim slučajevima:

- (a) ako su ih zajednički stvorili; i

⁽³²⁾ Odluka br. 1982/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o Sedmom okvirnom programu Europske zajednice za istraživanja, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti (2007. – 2013.) (SL L 412, 30.12.2006., str. 1.).

(b) ako nije moguće:

- i. utvrditi pripadajući doprinos svakog korisnika; ili
- ii. razdvojiti ih za potrebe traženja, dobivanja ili zadržavanja njihove zaštite.

Zajednički vlasnici u pisanom se obliku dogovaraju o dodjeli i uvjetima ostvarivanja zajedničkog vlasništva. Osim ako je drukčije dogovoreno u sporazumu o konzorciju ili u sporazumu o zajedničkom vlasništvu, svaki zajednički vlasnik može dodijeliti neisključive licencije trećim stranama za iskorištavanje rezultata u zajedničkom vlasništvu (bez prava na podlicenciranje) uz uvjet da su ostali zajednički vlasnici o tome unaprijed obaviješteni te da dobiju poštenu i razumnu naknadu. Zajednički vlasnici mogu se u pisanom obliku dogovoriti o primjeni nekog drugog rješenja umjesto zajedničkog vlasništva.

2. Korisnici koji su primili financijska sredstva Unije moraju na odgovarajući način zaštititi svoje rezultate ako je zaštita moguća i opravdana, uzimajući u obzir sve relevantne aspekte, uključujući mogućnosti za komercijalno iskorištavanje i sve druge legitimne interese. Pri odlučivanju o zaštiti korisnici u obzir uzimaju i legitimne interese ostalih korisnika u djelovanju.

Članak 39.

Iskorištavanje i širenje rezultata

1. Svaki korisnik koji je primio financijska sredstva Unije ulaže sve napore da iskoristi rezultate u svojem vlasništvu ili da ih da na iskorištavanje drugom pravnom subjektu. Rezultate mogu izravno iskorištavati korisnici ili ih se može iskorištavati neizravno, posebno putem prijenosa i licenciranja rezultata u skladu s člankom 40.

U programu rada mogu se predvidjeti dodatne obveze povezane s iskorištavanjem.

Ako unatoč svim naporima korisnika da izravno ili neizravno iskoristi rezultate njegovi rezultati ne budu iskorišteni u roku određenom u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava, korisnik upotrebljava odgovarajuću internetsku platformu utvrđenu u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava kako bi pronašao strane zainteresirane za iskorištavanje tih rezultata. Od te se obveze može odstupiti na zahtjev korisnika ako je to opravdano.

2. Podložno svim ograničenjima u smislu zaštite intelektualnog vlasništva, sigurnosnih propisa ili legitimnih interesa, korisnici moraju širiti svoje rezultate čim je to izvedivo u javno dostupnom formatu.

U programu rada mogu se predvidjeti dodatne obveze povezane sa širenjem rezultata, uz istodobnu zaštitu gospodarskih i znanstvenih interesa Unije.

3. Korisnici osiguravaju da se otvoreni pristup znanstvenim publikacijama primjenjuje u okviru uvjeta utvrđenih u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava. Korisnici posebno osiguravaju da oni ili autori zadržavaju dostatna prava intelektualnog vlasništva kako bi se zadovoljili zahtjevi u pogledu otvorenog pristupa.

Otvoreni pristup istraživačkim podacima opće je pravilo u okviru uvjeta utvrđenih u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava, pri čemu se osigurava mogućnost iznimki u skladu s načelom „otvoreni koliko je to moguće, zatvoreni koliko je to potrebno”, uzimajući u obzir legitimne interese korisnika, uključujući komercijalno iskorištavanje i sva druga ograničenja kao što su pravila o zaštiti podataka, privatnost, povjerljivost, poslovne tajne, interesi Unije u pogledu konkurencije, sigurnosni propisi ili prava intelektualnog vlasništva.

U programu rada mogu se predvidjeti dodatni poticaji ili obveze u svrhu pridržavanja praksi otvorene znanosti.

4. Korisnici upravljaju svim istraživačkim podacima nastalima unutar djelovanja u okviru Programa u skladu s načelima FAIR i sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava te uspostavljaju plan za upravljanje podacima.

U programu rada mogu se, kada je to opravdano, predvidjeti dodatne obveze uporabe EOSC-a za pohranu istraživačkih podataka i omogućavanje pristupa tim podacima.

5. Korisnici koji namjeravaju širiti svoje rezultate o tome unaprijed obavješćuju ostale korisnike uključene u djelovanje. Bilo koji drugi korisnik može podnijeti prigovor ako može dokazati da bi širenje rezultata znatno narušilo njegove legitimne interese povezane s njegovim rezultatima ili postojećim znanjem. U tim se slučajevima rezultati ne smiju širiti, osim ako se poduzmu odgovarajuće mjere zaštite tih legitimnih interesa.

6. Osim ako je drukčije predviđeno u programu rada, prijedlozi uključuju plan za iskorištavanje i širenje rezultata. Ako očekivano iskorištavanje rezultata podrazumijeva razvoj, stvaranje, proizvodnju i stavljanje na tržište proizvoda ili procesa ili stvaranje i pružanje usluge, taj plan uključuje strategiju za takvo iskorištavanje. Ako je planom predviđeno da se rezultati iskorištavaju ponajprije u nepridruženim trećim zemljama, pravni subjekti objašnjavaju zašto se smatra da je to iskorištavanje i dalje u interesu Unije.

Korisnici ažuriraju plan za iskorištavanje i širenje rezultata tijekom i nakon završetka djelovanja, u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava.

7. Za potrebe praćenja i širenja rezultata koje provodi Komisija ili relevantno tijelo za financiranje korisnici dostavljaju sve zatražene informacije povezane s iskorištavanjem i širenjem njihovih rezultata, u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava. Podložno legitimnim interesima korisnika takve informacije stavljaju se na raspolaganje javnosti.

Članak 40.

Prijenos i licenciranje

1. Korisnici mogu prenijeti vlasništvo nad svojim rezultatima. Korisnici osiguravaju da se njihove obveze primjenjuju i na novog vlasnika te da potonji ima obvezu prenijeti te obveze u okviru svakog budućeg prijenosa.

2. Osim ako je u pisanom obliku drukčije dogovoreno za posebno utvrđene treće strane, uključujući povezane subjekte, ili osim ako je to nemoguće prema mjerodavnom pravu, korisnici koji namjeravaju prenijeti vlasništvo nad rezultatima o tome unaprijed obavješćuju sve ostale korisnike koji još uvijek imaju prava pristupa rezultatima. Ta obavijest mora uključivati dovoljno informacija o novom vlasniku kako bi korisnik mogao procijeniti učinke na svoja prava pristupa.

Osim ako je u pisanom obliku drukčije dogovoreno za posebno utvrđene treće strane, uključujući povezane subjekte, korisnik može podnijeti prigovor na prijenos vlasništva nad rezultatima koji namjerava izvršiti drugi korisnik ako može dokazati da bi prijenos negativno utjecao na njegova prava pristupa. U tom slučaju nije moguće izvršiti prijenos dok se ne postigne dogovor među dotičnim korisnicima. Sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava utvrđuju se rokovi u tom pogledu.

3. Korisnici mogu dodijeliti licencije za svoje rezultate ili na drugi način dati pravo na njihovo iskorištavanje, među ostalim na ekskluzivnoj osnovi, ako to ne utječe na ispunjavanje obveza tih korisnika. Ekskluzivne licencije za rezultate mogu se dodijeliti podložno suglasnosti svih ostalih dotičnih korisnika da se odriču svojih prava pristupa tim rezultatima.

4. Ako je to opravdano, sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava predviđa se pravo Komisije ili relevantnog tijela za financiranje na podnošenje prigovora na prijenose vlasništva nad rezultatima ili na dodjelu isključive licencije u pogledu rezultata, ako:

- (a) su korisnici koji su stvorili rezultate primili financijska sredstva Unije;
- (b) se rezultati prenose ili se licencija dodjeljuje pravnom subjektu s poslovnim nastanom u nepridruženoj trećoj zemlji; i
- (c) prijenos ili dodjela licencije nije u skladu s interesima Unije.

Ako je predviđeno pravo na prigovor, korisnik daje prethodnu obavijest o namjeri prijenosa vlasništva nad rezultatima ili dodjele isključive licencije u pogledu rezultata. Od prava na prigovor može se odreći u pisanom obliku za prijenose ili dodjelu bespovratnih sredstava posebno određenim pravnim subjektima ako su uspostavljene mjere za zaštitu interesa Unije.

Članak 41.

Prava pristupa

1. Zahtjevi za ostvarivanje prava pristupa i odricanje od prava pristupa sastavljaju se u pisanom obliku.
2. Osim ako je drukčije dogovoreno s davateljem dotičnih prava, prava pristupa ne uključuju pravo na podlicenciranje.
3. Prije pristupanja sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava korisnici obavješćuju jedni druge o svim ograničenjima davanja pristupa njihovu postojećem znanju.
4. Ako korisnik više nije uključen u djelovanje, to ne utječe na njegove obveze davanja pristupa.
5. Ako korisnik ne ispuni svoje obveze, korisnici se mogu dogovoriti da taj korisnik više nema prava pristupa.
6. Korisnici daju pristup:
 - (a) svojim rezultatima, bez plaćanja licencijskih naknada, bilo kojem drugom korisniku u djelovanju kojemu su ti rezultati potrebni za provedbu vlastitih zadaća;
 - (b) svojem postojećem znanju bilo kojem drugom korisniku u djelovanju kojemu je ono potrebno za provedbu njegovih zadaća, podložno svim ograničenjima iz stavka 3.; taj se pristup daje bez plaćanja licencijskih naknada, osim ako su se korisnici drukčije dogovorili prije njihova pristupanja sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava;
 - (c) svojim rezultatima i, podložno svim ograničenjima iz stavka 3., svojem postojećem znanju bilo kojem drugom korisniku u djelovanju kojemu su ti rezultati i znanje potrebni za iskorištavanje vlastitih rezultata; taj se pristup daje pod poštenim i razumnim uvjetima koji se trebaju dogovoriti.
7. Osim ako su se korisnici drukčije dogovorili, oni također daju pristup svojim rezultatima i, podložno svim ograničenjima iz stavka 3., svojem postojećem znanju pravnom subjektu:
 - (a) koji ima poslovni nastan u državi članici ili pridruženoj zemlji;
 - (b) koji je pod izravnom ili neizravnom kontrolom drugog korisnika ili je pod istom izravnom ili neizravnom kontrolom kao i taj korisnik, ili koji izravno ili neizravno kontrolira tog korisnika; i
 - (c) kojemu je pristup potreban za iskorištavanje rezultata tog korisnika, u skladu s obvezama korisnika povezanim s iskorištavanjem.

Pristup se daje pod poštenim i razumnim uvjetima koji se trebaju dogovoriti.

8. Zahtjev za pristup za potrebe iskorištavanja može se podnijeti u roku od godine dana nakon završetka djelovanja, osim ako se korisnici dogovore o drukčijem roku.
9. Korisnici koji su primili financijska sredstva Unije daju pristup svojim rezultatima, bez plaćanja licencijskih naknada, institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije za razvoj, provedbu i praćenje politika ili programa Unije. Pristup je ograničen na nekomercijalnu i nekonkurentnu upotrebu.

Takva prava pristupa ne proširuju se na postojeće znanje korisnika.

U djelovanjima u okviru klastera „Civilna sigurnost za društvo”, korisnici koji su primili financijska sredstva Unije daju pristup svojim rezultatima, bez plaćanja licencijskih naknada, nacionalnim tijelima država članica za razvoj, provedbu i praćenje njihovih politika ili programa u tom području. Pristup je ograničen na nekomercijalnu i nekonkurentnu upotrebu i podliježe bilateralnom sporazumu kojim se utvrđuju posebni uvjeti čiji je cilj osigurati da se ta prava pristupa upotrebljavaju samo u predviđenu svrhu i da su uspostavljene odgovarajuće obveze povjerljivosti. Država članica, odnosno institucija, tijelo, ured ili agencija Unije koja podnosi zahtjev, o takvim zahtjevima obavješćuje sve države članice.

10. U programu rada mogu se, ako je to primjereno, predvidjeti dodatna prava pristupa.

*Članak 42.***Posebne odredbe**

1. Posebne odredbe o vlasništvu, iskorištavanju i širenju rezultata, prijenosu i licenciranju, te o pravima pristupa, mogu se primjenjivati na djelovanja ERC-a, djelovanja u području osposobljavanja i mobilnosti, djelovanja pretkomercijalne nabave, djelovanja javne nabave inovativnih rješenja, djelovanja sufinanciranja programa te djelovanja za koordinaciju i potporu.
2. Posebne odredbe iz stavka 1. utvrđuju se u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava i njima se ne mijenjaju načela i obveze povezane s otvorenim pristupom.

*Članak 43.***Nagrade**

1. Osim ako je drukčije navedeno u ovom poglavlju, motivacijske nagrade ili priznanja u okviru Programa dodjeljuju se i njima se upravlja u skladu s glavom IX. Financijske uredbe.
2. Osim ako je drukčije predviđeno u programu rada ili pravilima natječaja, svaki pravni subjekt, bez obzira na mjesto njegova poslovnog nastana, može sudjelovati u natječaju.
3. Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može, ako je to primjereno, organizirati natječaje za nagrade:
 - (a) s drugim tijelima Unije;
 - (b) s trećim zemljama, uključujući njihove znanstvene i tehnološke organizacije ili agencije;
 - (c) s međunarodnim organizacijama; ili
 - (d) s neprofitnim pravnim subjektima.
4. Programi rada ili pravila natječaja sadržavaju obveze u pogledu komunikacije te, ako je to primjereno, iskorištavanja i širenja rezultata, vlasništva i prava pristupa, uključujući odredbe o licenciranju.

*POGLAVLJE III.***Nabava***Članak 44.***Nabava**

1. Osim ako je drukčije navedeno u ovom poglavlju, nabava u okviru Programa provodi se u skladu s glavom VII. Financijske uredbe.
2. Nabava može biti u obliku pretkomercijalne nabave ili javne nabave inovativnih rješenja koju Komisija ili relevantno tijelo za financiranje provodi u svoje ime ili zajedno s javnim naručiteljima iz država članica i pridruženih zemalja. U takvim se slučajevima primjenjuju pravila utvrđena u članku 26.

POGLAVLJE IV.

Operacije mješovitog financiranja i mješovito financiranje

Članak 45.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja u okviru Programa provode se u skladu s programom InvestEU i glavom X. Financijske uredbe.

Članak 46.

Mješovito financiranje programa Obzor Europa i mješovito financiranje EIC-a

1. Bespovratna sredstva i nadoknadivi predujam, kao komponente mješovitog financiranja programa Obzor Europa i mješovitog financiranja EIC-a, podliježu člancima od 34. do 37.
2. Mješovito financiranje EIC-a provodi se u skladu s člankom 48. ove Uredbe. Potpora u okviru mješovitog financiranja EIC-a može se dodijeliti sve dok se djelovanje može financirati kao operacija mješovitog financiranja ili kao operacija financiranja i ulaganja u potpunosti obuhvaćena jamstvom Unije u okviru programa InvestEU. Odstupajući od članka 209. Financijske uredbe, uvjeti utvrđeni u stavku 2. tog članka, a posebno njegovim točkama (a) i (d) ne primjenjuju se u trenutku dodjele mješovitog financiranja EIC-a.
3. Mješovito financiranje programa Obzor Europa može se dodijeliti za djelovanje sufinanciranja programa ako se u zajedničkom programu država članica i pridruženih zemalja predviđa uvođenje financijskih instrumenata za potporu odabranim djelovanjima. Evaluacija i odabir tih djelovanja izvršavaju se u skladu s člancima 15., 23., 24., 27., 28. i 29. Uvjeti provedbe mješovitog financiranja programa Obzor Europa moraju biti u skladu s člankom 32., analogno s člankom 48. stavkom 10. te sa svim dodatnim i opravdanim uvjetima utvrđenima u programu rada.
4. Otplate koje uključuju nadoknadbive predujmove i prihode od mješovitog financiranja programa Obzor Europa i mješovitog financiranja EIC-a smatraju se unutarnjim namjenskim prihodima u skladu s člankom 21. stavkom 3. točkom (f) i člankom 21. stavkom 4. Financijske uredbe.
5. Mješovito financiranje programa Obzor Europa i mješovito financiranje EIC-a osigurava se na način kojim se promiče konkurentnost Unije, a da se istovremeno ne narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.

Članak 47.

Tragač

1. U okviru Tragača dodjeljuju se bespovratna sredstva visokorizičnim najsuvremenijim projektima koje provode konzorciji ili pojedinačni korisnici, a čiji je cilj razvoj radikalnih inovacija i novih tržišnih prilika. Tragač podupire najranije faze znanstvenog, tehnološkog i duboko tehnološkog istraživanja i razvoja, uključujući provjeru koncepta i prototipove za provjeru tehnologije.

Tragač se uglavnom provodi putem otvorenog poziva za podnošenje prijedlogâ na temelju pristupa „odozdo prema gore” i s redovitim krajnjim rokovima na godišnjoj osnovi te ujedno osigurava natjecateljske izazove radi razvoja ključnih strateških ciljeva koji zahtijevaju duboko tehnološko i radikalno promišljanje.

2. Tranzicijskim aktivnostima u okviru Tragača svim vrstama istraživača i inovatora pruža se pomoć u izradi plana za komercijalni razvoj u Uniji, primjerice demonstracijskih aktivnosti i studija izvedivosti za procjenu potencijalnih poslovnih modela, te pruža potpora stvaranju izdvojenih poduzeća (*spin offs*) i novoosnovanih poduzeća.

Pokretanje i sadržaj pozivâ na podnošenje prijedlogâ za tranzicijske aktivnosti u okviru Tragača određuju se s obzirom na ciljeve i proračun uspostavljene programom rada u vezi s dotičnim portfeljom djelovanja.

Dodatna bespovratna sredstva u fiksnom iznosu koji ne premašuje 50 000 EUR mogu se dodijeliti svakom prijedlogu koji je već odobren u okviru Tragača, te ako je to relevantno u sklopu tranzicijskih aktivnosti u okviru Tragača, putem poziva na podnošenje prijedlogâ za komplementarne aktivnosti, uključujući hitna djelovanja za koordinaciju i potporu, radi jačanja zajednice korisnikâ portfelja, kao što su procjene mogućih izdvajanja poduzeća i potencijalnih inovacija za stvaranje tržišta ili razrade poslovnih planova. Programski odbor uspostavljen u okviru posebnog programa obavješćuje se o takvim slučajevima.

3. Na Tragača se primjenjuju kriteriji za dodjelu iz članka 28.

Članak 48.

Akcelerator

1. U okviru Akceleratora cilj je pružiti potporu inovacijama kojima se u osnovi stvaraju tržišta. Pruža se potpora samo pojedinačnim korisnicima te se ona uglavnom pruža u obliku mješovitog financiranja. Pod određenim se uvjetima također mogu pružiti potpore isključivo u obliku bespovratnih sredstava i vlasničkog kapitala.

U okviru Akceleratora pružaju se sljedeće vrste potpore:

- (a) potpora u obliku mješovitog financiranja MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća, i u iznimnim slučajevima malim poduzećima srednje tržišne kapitalizacije, tvorcima revolucionarnih i disruptivnih inovacija koje nisu prihvatljive za bankovno financiranje;
- (b) potpora isključivo u obliku bespovratnih sredstava MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća, koji provode brojne vrste inovacija, od postupnih do revolucionarnih i disruptivnih, a kojima je iza toga cilj ostvariti rast;
- (c) također je moguće pružanje potpore isključivo u obliku vlasničkog kapitala MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća, koji nisu prihvatljivi za bankovno financiranje, a koji su već primili potporu isključivo u obliku bespovratnih sredstava.

Potpore isključivo u obliku bespovratnih sredstava u okviru Akceleratora pruža se samo pod sljedećim kumulativnim uvjetima:

- (a) projekt uključuje informacije o kapacitetima i spremnosti podnositelja prijedloga za rast;
- (b) korisnik je novoosnovano poduzeće ili MSP;
- (c) potpora isključivo u obliku bespovratnih sredstava u okviru Akceleratora korisniku se pruža samo jednom tijekom razdoblja provedbe Programa u najvišem iznosu od 2,5 milijuna EUR.

2. Korisnik Akceleratora pravni je subjekt koji je novoosnovano poduzeće, MSP ili, u iznimnim slučajevima, malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije koje za cilj ima rast, s poslovnim nastanom u državi članici ili pridruženoj zemlji. Prijedlog može podnijeti korisnik ili, uz prethodnu suglasnost korisnika, jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba koje namjeravaju osnovati tog korisnika ili mu dati potporu. U potonjem se slučaju sporazum o financiranju potpisuje samo s korisnikom.

3. Jedinstvenom odlukom o dodjeli obuhvaćaju se i osiguravaju sredstva za sve oblike doprinosa Unije pruženog u okviru mješovitog financiranja EIC-a.

4. Prijedloge na temelju njihove pojedinačne osnovanosti evaluiraju neovisni vanjski stručnjaci, a za financiranje se odabiru putem otvorenog poziva na podnošenje prijedlogâ s krajnjim rokovima, na temelju članaka 27., 28. i 29., podložno stavku 5. ovog članka.

5. Podneseni prijedlozi evaluiraju se na temelju sljedećih kriterija za dodjelu:

- (a) izvrsnost;
- (b) učinak;
- (c) razina rizika djelovanja kojom bi se spriječila ulaganja, kvaliteta i učinkovitost provedbe te potreba za potporom Unije.

6. U dogovoru s dotičnim podnositeljima prijedloga Komisija ili tijela za financiranje koja provode Program (uključujući ZZI-je EIT-a) mogu izravno podnijeti na evaluaciju u skladu s kriterijem za dodjelu iz stavka 5. točke (c) prijedlog za inovacijsko djelovanje i djelovanje u području uvođenja na tržište koje već ispunjava kriterije za dodjelu iz stavka 5. točaka (a) i (b), podložno sljedećim kumulativnim uvjetima:

- (a) prijedlog proizlazi iz bilo kojeg drugog djelovanja koje se financira u okviru programa Obzor 2020., iz Programa ili, podložno istraživačkoj pilot-fazi koja se pokreće u okviru prvog programa rada, iz nacionalnih i/ili regionalnih programa, počevši s mapiranjem potražnje za takvim programom, a detaljne odredbe utvrđuju se u posebnom programu iz članka 1. stavka 2. točke (a);
- (b) prijedlog se temelji na preispitivanju projekta koje je provedeno u prethodne dvije godine i kojim su procijenjeni izvrsnost i učinak prijedloga, a podložno uvjetima i postupcima detaljnije utvrđenima u programu rada.

7. Pečat izvrsnosti može se dodijeliti podložno sljedećim kumulativnim uvjetima:

- (a) korisnik je novoosnovano poduzeće, MSP ili malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije;
- (b) prijedlog je ispunjavao uvjete i premašio primjenjive pragove za kriterije za dodjelu iz stavka 5. točaka (a) i (b);
- (c) aktivnost bi bila prihvatljiva u okviru inovacijskog djelovanja.

8. Za prijedlog koji je uspješno prošao evaluaciju neovisni vanjski stručnjaci predlažu odgovarajuću potporu Akceleratora na temelju nastalog rizika te resursa i vremena potrebnih za uvođenje inovacije na tržište.

Komisija može zbog opravdanih razloga odbiti prijedlog koji su odobrili neovisni vanjski stručnjaci, među ostalim zbog neusklađenosti s ciljevima politika Unije. Programski odbor obavješćuje se o razlozima takvog odbijanja.

9. Iznos bespovratnih sredstava ili nadoknadivog predujma, kao komponenta potpore Akceleratora, ne premašuje 70 % ukupnih prihvatljivih troškova odabranog inovacijskog djelovanja.

10. Uvjeti provedbe vlasničkog kapitala i povratnih oblika potpore kao komponenta potpore Akceleratora utvrđeni su u Odluci (EU) 2021/764

11. Ugovorom za odabrano djelovanje utvrđuju se posebne mjerljive ključne etape i odgovarajuće predfinanciranje te obročna plaćanja potpore Akceleratora.

U slučaju mješovitog financiranja EIC-a aktivnosti koje odgovaraju inovacijskom djelovanju mogu se pokrenuti, a prvo predfinanciranje bespovratnim sredstvima ili nadoknadiv predujam isplatiti, prije provedbe ostalih komponenta dodijeljenog mješovitog financiranja EIC-a. Provedba tih komponenta podliježe ostvarenju posebnih ključnih etapa utvrđenih u ugovoru.

12. U skladu s ugovorom djelovanje se suspendira, mijenja ili, ako je to propisno opravdano, prekida ako mjerljive ključne etape nisu ostvarene. Djelovanje se može prekinuti i ako se očekivano uvođenje na tržište, osobito u Uniji, ne može ostvariti.

U iznimnim slučajevima i uz savjet Odbora EIC-a Komisija može odlučiti povećati potporu Akceleratora podložno preispitivanju projekta od strane neovisnih vanjskih stručnjaka. Programski odbor obavješćuje se o takvim slučajevima.

POGLAVLJE V.

Stručnjaci

Članak 49.

Imenovanje neovisnih vanjskih stručnjaka

1. Neovisni vanjski stručnjaci određuju se i odabiru na temelju poziva na iskazivanje interesa za pojedince i putem poziva upućenih odgovarajućim organizacijama kao što su istraživačke agencije, istraživačke institucije, sveučilišta, organizacije za normizaciju, organizacije civilnog društva ili poduzeća, s ciljem uspostave baze podataka kandidata.

Odstupajući od članka 237. stavka 3. Financijske uredbe, Komisija ili relevantno tijelo za financiranje mogu, iznimno te u propisno opravdanim slučajevima, na transparentan način odabrati bilo kojeg pojedinačnog stručnjaka s odgovarajućim vještinama koji se ne nalazi u bazi podataka pod uvjetom da u okviru poziva na iskaz interesa nisu pronađeni odgovarajući neovisni vanjski stručnjaci.

Ti stručnjaci izjavljuju da su neovisni i sposobni podupirati ciljeve Programa.

2. U skladu s člankom 237. stavcima 2. i 3. Financijske uredbe neovisni vanjski stručnjaci plaćaju se na temelju standardnih uvjeta. Ako je to opravdano i u iznimnim slučajevima, može se odobriti odgovarajuća razina naknade iznad standardnih uvjeta na temelju relevantnih tržišnih standarda, osobito za posebne stručnjake na visokoj razini. Ti su troškovi pokriveni Programom.

3. Uz informacije iz članka 38. stavaka 2. i 3. Financijske uredbe imena neovisnih vanjskih stručnjaka koji provode evaluaciju zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava, a koji su imenovani u osobnom svojstvu objavljuju se zajedno s njihovim područjem stručnog znanja najmanje jednom godišnje na internetskim stranicama Komisije ili tijela za financiranje. Te se informacije prikupljaju, obrađuju i objavljuju u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³³⁾

4. Komisija ili relevantno tijelo za financiranje poduzimaju odgovarajuće mjere za sprečavanje sukoba interesa u pogledu sudjelovanja neovisnih vanjskih stručnjaka u skladu s člankom 61. i člankom 150. stavkom 5. Financijske uredbe.

Komisija ili relevantno tijelo za financiranje osiguravaju da stručnjak koji je suočen sa sukobom interesa u odnosu na predmet za koji je potrebno mišljenje tog stručnjaka ne evaluira, ne savjetuje niti pomaže u vezi s dotičnim predmetom.

5. Pri imenovanju neovisnih vanjskih stručnjaka Komisija ili relevantno tijelo za financiranje poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se osigurao uravnotežen sastav skupina stručnjaka i panela za evaluaciju u smislu vještina, iskustva i znanja, među ostalim u pogledu specijalizacije, posebno u području društvenih i humanističkih znanosti, zemljopisne raznolikosti i roda, uzimajući u obzir situaciju u području djelovanja.

6. Ako je to primjereno, za svaki se prijedlog osigurava odgovarajući broj neovisnih vanjskih stručnjaka kako bi se zajamčila kvaliteta evaluacije.

7. Informacije o razini naknade za sve neovisne vanjske stručnjake stavljaju se na raspolaganje Europskom parlamentu i Vijeću.

GLAVA III.

PRAĆENJE, KOMUNIKACIJA, EVALUACIJA I KONTROLA PROGRAMA

Članak 50.

Praćenje i izvješćivanje

1. Komisija trajno prati upravljanje Programom i njegovu provedbu, upravljanje posebnim programom iz članka 1. stavka 2. točke (a) i njegovu provedbu te upravljanje aktivnostima EIT-a i njihovu provedbu. Kako bi se povećala transparentnost, ti su podaci također javno dostupni na pristupačan način na internetskim stranicama Komisije u skladu s najnovijim ažuriranjem. U istu bazu podataka uključuju se osobito podaci za projekte koji se financiraju u okviru ERC-a, europskih partnerstava, misija, EIC-a i EIT-a.

⁽³³⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

Ta baza podataka uključuje:

- (a) vremenski ograničene pokazatelje za godišnje izvješćivanje o napretku Programa u ostvarivanju ciljeva iz članka 3. i navedenih u Prilogu V. uz smjerove učinaka;
- (b) informacije o razini uključivanja društvenih i humanističkih znanosti, omjeru nižih i viših razina tehnološke spremnosti u okvirima zajedničkog istraživanja, povećanju sudjelovanja zemalja širenja, geografskom sastavu konzorcija u projektima suradnje, kretanjima u pogledu plaća istraživača, upotrebi postupka podnošenja i evaluacije u dvije faze, mjerama za olakšavanje suradničkih veza u europskom sektoru istraživanja i inovacija, praksi preispitivanja evaluacija te broju i vrstama pritužbi, stupnju uključivanja klimatskih pitanja te s tim povezanih rashoda, sudjelovanju MSP-ova, sudjelovanju privatnog sektora, sudjelovanju u financiranim djelovanjima gledano iz rodne perspektive, panelima za evaluaciju, odborima i savjetodavnim skupinama, pečatima izvrsnosti, europskim partnerstvima te stupnju sufinanciranja, komplementarnom i kumulativnom financiranju iz drugih programa Unije, istraživačkim infrastrukturama, vremenu za dodjelu bespovratnih sredstava, razini međunarodne suradnje te sudjelovanju građana i civilnog društva;
- (c) razine rashoda raščlanjene na razini projekta kako bi se omogućila posebna analiza, uključujući u odnosu na područje djelovanja;
- (d) razinu prekomjernih prijava, posebno ukupan broj prijedloga i broj prijedloga po pozivu na podnošenje prijedlogâ, njihov prosječni rezultat te udio prijedloga iznad i ispod pragova kvalitete.

2. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 55. kako bi izmijenila Prilog V. u pogledu pokazateljâ smjera učinka, kada se to smatra potrebnim, i kako bi utvrdila osnovne vrijednosti i ciljne vrijednosti te kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.

3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe i rezultatâ Programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno, a da se time ne povećava administrativno opterećenje za korisnike. U tu svrhu uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za primatelje sredstava Unije, među ostalim na razini istraživača uključenih u djelovanja kako bi se mogla pratiti njihova karijera i mobilnost, te prema potrebi za države članice.

4. Kvalitativna analiza Komisije i tijela za financiranje Unije ili nacionalnih tijela za financiranje nadopunjava, koliko je to moguće, kvantitativne podatke.

5. Mjere koje za cilj imaju olakšati suradničke veze u europskom sektoru istraživanja i inovacija prate se i preispituju u kontekstu programâ rada.

Članak 51.

Informiranje, komunikacija, promidžba te širenje i iskorištavanje rezultata

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata (uključujući za nagrade), pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.

2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na Program, na djelovanja u okviru Programa i na postignute rezultate. Usto državama članicama i korisnicima pruža pravodobne i detaljne informacije. Usluge povezivanja utemeljene na dokazima koje se baziraju na analizama i afinitetima mreža pružaju se zainteresiranim subjektima u cilju uspostave konzorcija za suradničke projekte, s posebnim naglaskom na prepoznavanju mogućnosti umrežavanja za pravne subjekte iz zemalja koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija. Na temelju takvih analiza mogu se organizirati ciljane događanja namijenjena povezivanju u funkciji posebnih poziva na podnošenje prijedlogâ.

3. Komisija ujedno uspostavlja strategiju širenja i iskorištavanja rezultata radi veće dostupnosti i raširenosti istraživačkih i inovacijskih rezultata i znanja u okviru Programa, kako bi se ubrzalo iskorištavanje u smislu prihvaćanja na tržištu i osnažio učinak Programa.

4. Financijska sredstva dodijeljena Programu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije te aktivnostima informiranja, komunikacije, promidžbe te širenja i iskorištavanja rezultata, ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 3.

Članak 52.

Evaluacija Programa

1. Evaluacije Programa provode se pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka odlučivanja u okviru Programa, sljedećem okvirnom programu i drugim inicijativama koje se odnose na istraživanja i inovacije.
2. Međuevaluacija Programa provodi se uz pomoć neovisnih stručnjaka odabranih na temelju transparentnog postupka nakon što bude dostupno dovoljno informacija o provedbi Programa, a najkasnije četiri godine nakon početka te provedbe. Ona uključuje analizu portfelja i procjenu dugoročnog učinka prethodnih okvirnih programa te čini temelj za prilagodbu ili preusmjeravanje Programa, prema potrebi. Njome se procjenjuje učinkovitost, djelotvornost, relevantnost i koherentnost Programa te njegova dodana vrijednost Unije.
3. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku 1. Komisija provodi završnu evaluaciju Programa. Evaluacija uključuje procjenu dugoročnog učinka prethodnih okvirnih programa.
4. Komisija objavljuje i priopćuje zaključke evaluacija i svoje primjedbe te ih podnosi Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 53.

Revizije

1. Sustav kontrole Programa osigurava odgovarajuću ravnotežu povjerenja i kontrole uzimajući u obzir administrativne i druge troškove kontrole na svim razinama, posebno za korisnike. Pravila za provođenje revizija moraju biti jasna, dosljedna i koherentna tijekom cijelog Programa.
2. Strategija revizije za Program temelji se na financijskoj reviziji reprezentativnog uzorka rashoda u cjelokupnom Programu. Reprezentativni uzorak dopunjuje se odabirom koji se temelji na procjeni rizika povezanih s rashodima. Revizija djelovanja koja se zajednički financiraju iz različitih programa Unije provodi se samo jednom i obuhvaća sve uključene programe i njihova primjenjiva pravila.
3. Osim toga, Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može se osloniti na revizije sustava i procesa na razini korisnika. Te revizije neobvezne su za određene vrste korisnika, a njima se ispituju sustavi i procesi korisnika te se dopunjuju revizijom transakcija. Provodi ih nadležni neovisni revizor kvalificiran za provedbu zakonske revizije računovodstvenih dokumenata u skladu s Direktivom 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁴⁾. Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može upotrebljavati revizije sustava i procesa za određivanje općeg jamstva dobrog financijskog upravljanja rashodima te za ponovno razmatranje razine *ex post* revizija i potvrda o financijskim izvještajima.
4. U skladu s člankom 127. Financijske uredbe Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može se osloniti na revizije upotrebe doprinosa Unije koje provode druge neovisne i nadležne osobe ili subjekti, uključujući one koje nisu ovlastile institucije ili tijela Unije.
5. Revizije se mogu provoditi do dvije godine nakon plaćanja preostalog iznosa.

⁽³⁴⁾ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87).

6. Komisija objavljuje smjernice za reviziju kako bi se osigurala pouzdana i ujednačena primjena i tumačenje revizijskih postupaka i pravila tijekom cijelog trajanja Programa.

Članak 54.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Programu prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kada je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.

Članak 55.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 50. stavka 2. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 50. stavka 2. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 50. stavka 2. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

GLAVA IV.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 56.

Stavljanje izvan snage

Uredbe (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 stavljaju se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

*Članak 57.***Prijelazne odredbe**

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započetih na temelju uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013, koje se nastavljaju primjenjivati na ta djelovanja do njihova zaključenja. Planovi rada i djelovanja predviđena u planovima rada donesenima u skladu s Uredbom (EU) br. 1290/2013 i u okviru odgovarajućih temeljnih akata tijela za financiranje i dalje su uređeni Uredbom (EU) br. 1290/2013 i tim temeljnim aktima do njihova završetka.
2. Iz financijske omotnice za Program mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih na temelju Uredbe (EU) br. 1291/2013.

*Članak 58.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 28. travnja 2021.

Za Europski parlament
Predsjednik
D. M. SASSOLI

Za Vijeće
Predsjednica
A. P. ZACARIAS

PRILOG I.

OPĆE ODREDNICE AKTIVNOSTI

Opći i specifični ciljevi iz članka 3. ove Uredbe nastoje se postići u cjelokupnom Programu, putem područja djelovanja i općih odrednica aktivnosti opisanih u ovom Prilogu i Prilogu II. ovoj Uredbi kao i u Prilogu I. Odluci (EU) 2021/764.

1. Stup I. „Izvrсна znanost”

Sljedećim se aktivnostima u okviru ovog stupa, u skladu s člankom 4., promiče znanstvena izvrsnost, privlače najbolji talenti u Europu, pruža odgovarajuća potpora istraživačima na početku karijere i podupiru stvaranje i širenje znanstvene izvrsnosti, visokokvalitetnog znanja, metodologija i vještina, tehnologija i rješenja za globalne društvene, okolišne i gospodarske izazove. Doprinosi se i ostalim specifičnim ciljevima Programa iz članka 3.

- (a) ERC: osiguravanje privlačnih i prilagodljivih financijskih sredstava kojima se nadarenim i kreativnim pojedinačnim istraživačima, uz naglasak na istraživače na početku karijere, i njihovim timovima omogućuje istraživanje najperspektivnijih putova u pionirskim područjima znanosti, bez obzira na njihovo državljanstvo i zemlju podrijetla te na temelju natjecanja na razini čitave Unije koje se temelji isključivo na kriteriju izvrsnosti.

Područje djelovanja: Pionirska znanost.

- (b) MSCA: stjecanje novih znanja i vještina za istraživače putem prekogranične, međusektorske i interdisciplinarne mobilnosti i izloženosti, poboljšavanje sustava osposobljavanja i razvoja karijere, kao i strukturiranje i unapređenje institucionalnog i nacionalnog zapošljavanja, uzimajući u obzir Europsku povelju za istraživače i Kodeks o zapošljavanju istraživača; pritom djelovanja MSCA pomažu u uspostavljanju temelja za europsko područje vrhunskog istraživanja u cijeloj Europi, čime se potiču zapošljavanje, rast i ulaganja te rješavaju sadašnji i budući društveni izazovi.

Područja djelovanja: njegovanje izvrsnosti putem prekogranične, međusektorske i interdisciplinarne mobilnosti; poticanje novih vještina izvrsnim osposobljavanjem istraživača; jačanje ljudskih resursa i razvoja vještina u cijelom EIP-u poboljšanje i olakšavanje sinergija; promicanje informiranja javnosti.

- (c) Istraživačke infrastrukture: osiguravanje europskih održivih istraživačkih infrastrukture svjetske razine koje su otvorene i dostupne najboljim istraživačima iz Europe i šire. Poticanje upotrebe postojećih istraživačkih infrastrukture, uključujući one financirane iz fondova u okviru kohezijske politike Unije. Pritom jačanje potencijala istraživačke infrastrukture za potporu znanstvenom napretku i inovacijama te za omogućivanje otvorene i izvrsne znanosti u skladu s načelima FAIR, zajedno s aktivnostima povezanima s politikama Unije i međunarodnom suradnjom.

Područja djelovanja: konsolidiranje i razvijanje područja europskih istraživačkih infrastrukture; otvaranje, integracija i međusobno povezivanje istraživačkih infrastrukture; inovacijski potencijal europskih istraživačkih infrastrukture i aktivnosti za inovacije i osposobljavanje; jačanje politike europske istraživačke infrastrukture i međunarodne suradnje.

2. Stup II. „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”

Sljedećim se aktivnostima u okviru ovog stupa, u skladu s člankom 4., podupire stvaranje i bolje širenje visokokvalitetnih novih znanja, tehnologija i održivih rješenja, osnažuje europska industrijska konkurentnost, jača učinak istraživanja i inovacija na razvoj, podupiranje i provedbu politika Unije te podupire prihvaćanje inovativnih rješenja u industriji, posebno u MSP-ovima i novoosnovanim poduzećima, te u društvu radi odgovora na globalne izazove. Doprinosi se i ostalim specifičnim ciljevima Programa iz članka 3.

Društvene i humanističke znanosti u potpunosti su integrirane u sve klastere, među ostalim u posebne i namjenske aktivnosti.

Radi što većeg učinka, fleksibilnosti i sinergija, istraživačke i inovacijske aktivnosti organiziraju se u šest klastera, međusobno povezanih paneuropskim istraživačkim infrastrukturama, koji zasebno i zajedno potiču interdisciplinarnu, međusektorsku, horizontalnu, prekograničnu i međunarodnu suradnju. Stupom II. Programa obuhvaćaju se aktivnosti iz širokog raspona razina tehnološke spremnosti, uključujući niže razine tehnološke spremnosti.

Svaki klaster doprinosi ostvarenju nekoliko ciljeva održivog razvoja, a mnoge ciljeve održivog razvoja podupire više od jednog klastera.

Istraživačke i inovacijske aktivnosti provode se u sljedećim klasterima:

- (a) klaster „Zdravlje”: poboljšanje i zaštita zdravlja i dobrobiti građana svih uzrasta stvaranjem novog znanja, razvijanjem inovativnih rješenja i osiguravanjem da se, ako je to relevantno, uključi rodna perspektiva u cilju sprečavanja, dijagnostike, praćenja, liječenja i izlječenja bolesti, te razvojem tehnologija u području zdravstva; ublažavanje zdravstvenih rizika; zaštita stanovništva i promicanje dobrog zdravlja i dobrobiti, također i na mjestu rada; povećanje troškovne učinkovitosti, pravednosti i održivosti sustava javnog zdravstva; sprečavanje i liječenje bolesti povezanih sa siromaštvom; te podržavanje i omogućivanje sudjelovanja pacijenata i njihova upravljanja vlastitim zdravljem.

Područja djelovanja: zdravlje tijekom cijelog života; okolišne i socijalne determinante koje utječu na zdravlje; neprenosive i rijetke bolesti; zarazne bolesti, uključujući bolesti povezane sa siromaštvom i zanemarene bolesti; alati, tehnologije i digitalna rješenja u području zdravstva i skrbi, uključujući personaliziranu medicinu; zdravstveni sustavi.

- (b) klaster „Kultura, kreativnost i uključivo društvo”: jačanje demokratskih vrijednosti, uključujući vladavinu prava i temeljna prava; očuvanje naše kulturne baštine; istraživanje potencijala kulturnih i kreativnih sektora te promicanje društvenih i gospodarskih transformacija koje doprinose uključivosti i rastu, uključujući upravljanje migracijama i integraciju migranata.

Područja djelovanja: demokracija i upravljanje; kultura, kulturna baština i kreativnost; društvena i gospodarska transformacija.

- (c) klaster „Civilna sigurnost za društvo”: odgovor na izazove koji proizlaze iz stalnih sigurnosnih prijetnji, uključujući kiberkriminalitet, kao i prirodne katastrofe i katastrofe prouzročene ljudskim djelovanjem.

Područja djelovanja: društva otporna na katastrofe; zaštita i sigurnost; kibersigurnost.

- (d) klaster „Digitalizacija, industrija i svemir”: jačanje kapaciteta i osiguravanje europske suverenosti u ključnim razvojnim tehnologijama za digitalizaciju i proizvodnju te u području svemirske tehnologije, duž cijelog vrijednosnog lanca, u cilju izgradnje konkurentne, digitalne, niskougljične i kružne industrije; osiguravanje održive opskrbe sirovinama; razvoj naprednih materijala i osiguravanje temelja za napredak i inovacije u globalnim društvenim izazovima.

Područja djelovanja: proizvodne tehnologije; ključne digitalne tehnologije, uključujući kvantne tehnologije; tehnologije razvoja u nastajanju; napredni materijali; umjetna inteligencija i robotika; internet sljedeće generacije; napredno računalstvo i velika količina podataka; kružne industrije; niskougljične i čiste industrije; svemir, uključujući promatranje Zemlje.

- (e) klaster „Klima, energija i mobilnost”: borba protiv klimatskih promjena boljim razumijevanjem njihovih uzroka, razvoja, rizika, učinaka i prilika, te čineći energetski sektor i sektor prijevoza prihvatljivijima za klimu i okoliš, učinkovitijima i konkurentnijima, pametnijima, sigurnijima i otpornijima, promicanjem uporabe obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, poboljšanjem otpornosti Unije na vanjske šokove i prilagodbom društvenog ponašanja s obzirom na ciljeve održivog razvoja.

Područja djelovanja: znanost o klimi i rješenja klimatskih problema; opskrba energijom; energetski sustavi i mreže; zgrade i industrijski objekti u energetskej tranziciji; zajednice i gradovi; industrijska konkurentnost u području prijevoza; čist, siguran i pristupačan prijevoz i mobilnost; pametna mobilnost; pohrana energije.

- (f) klaster „Hrana, biogospodarstvo, prirodni resursi, poljoprivreda i okoliš”: zaštita okoliša, obnova, održivo upravljanje prirodnim i biološkim resursima iz tla, kopnenih voda i mora i održiva upotreba tih resursa u cilju zaustavljanja erozije bioraznolikosti i odgovora na sigurnost opskrbe hranom i ishrane za sve te prijelaz na niskougljično, resursno učinkovito i kružno gospodarstvo i održivo biogospodarstvo.

Područja djelovanja: promatranje okoliša; bioraznolikost i prirodni resursi; poljoprivreda, šumarstvo i ruralna područja; mora, oceani i kopnene vode; prehrambeni sustavi, sustavi bioinovacija u biogospodarstvu Unije; kružni sustavi.

- (g) Nenuklearna izravna djelovanja JRC-a: stvaranje visokokvalitetnih znanstvenih dokaza za učinkovite i pristupačne dobre javne politike. Nove inicijative i prijedlozi pravnih akata Unije trebaju se temeljiti na transparentnim, sveobuhvatnim i uravnoteženim dokazima kako bi bili pametno osmišljeni, a za provedbu politika potrebni su dokazi kako bi se ona mjerila i pratila. JRC pruža politikama Unije neovisne znanstvene dokaze i tehničku potporu tijekom čitavog ciklusa politike. JRC svoja istraživanja usmjerava na prioritete politike Unije.

Područja djelovanja: jačanje baze znanja za oblikovanje politika; globalni izazovi (zdravlje; kultura, kreativnost i uključivo društvo; civilna sigurnost za društvo; digitalizacija, industrija i svemir; klima, energija i mobilnost; hrana, biogospodarstvo, prirodni resursi, poljoprivreda i okoliš); inovacije, gospodarski razvoj i konkurentnost; znanstvena izvrsnost; teritorijalni razvoj te potpora državama članicama i regijama.

3. Stup III. „Inovativna Europa”

Sljedećim se aktivnostima u okviru ovog stupa, u skladu s člankom 4., potiču svi oblici inovacija, uključujući netehnološke inovacije, ponajprije u MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća, i to olakšavanjem tehnološkog razvoja, demonstracija i prijenosa znanja te se jača uvođenje inovativnih rješenja. Doprinosi se i ostalim specifičnim ciljevima Programa kako su navedeni u članku 3. EIC se provodi ponajprije putem dvaju instrumenata: Tragača, koji se provodi uglavnom suradničkim istraživanjem, i Akceleratora.

- (a) EIC: usredotočenost uglavnom na revolucionarne i disruptivne inovacije, s posebnim naglaskom na inovacijama kojima se stvaraju tržišta i uz paralelnu potporu svim vrstama inovacija, uključujući postupne inovacije.

Područja djelovanja: Tragač za napredno istraživanje, kojim se podupiru revolucionarne buduće tehnologije i tehnologije u nastajanju kojima se stvara tržište i/ili duboko tehnološke tehnologije; Akcelerator, kojim se premošćuje financijska praznina između kasnijih faza istraživačkih i inovacijskih aktivnosti i prihvaćanja na tržištu, s ciljem učinkovitog uvođenja revolucionarnih inovacija koje stvaraju tržišta i s ciljem rasta poduzeća u slučajevima kada tržište ne omogućuje održivo financiranje; dodatne aktivnosti u okviru EIC-a poput nagrada i stipendija te usluge s dodanom vrijednosti za poslovanje.

- (b) Europski inovacijski ekosustavi

Područja djelovanja: aktivnosti posebice uključuju povezivanje, ako je to relevantno u suradnji s EIT-om, s nacionalnim i regionalnim akterima u području inovacija, te potporu državama članicama, regijama i pridruženim zemljama u provedbi zajedničkih prekograničnih inovacijskih programa, od razmjene praksi i znanja o propisima u području inovacija do jačanja „mekih” vještina za inovacije te istraživačkih i inovacijskih aktivnosti, uključujući otvorene inovacije ili one vođene potrebama korisnika, u cilju povećanja djelotvornosti europskog inovacijskog sustava. To bi se trebalo provesti u sinergiji, među ostalim, s potporom EFRR-a za inovacijske ekosustave i međuregionalna partnerstva usmjerene na teme pametne specijalizacije.

- (c) Europski institut za inovacije i tehnologiju

Područja djelovanja (definirana u Prilogu II.): održivi inovacijski ekosustavi diljem Europe; inovacije i poduzetničke vještine u perspektivi cjeloživotnog učenja, uključujući povećanje kapaciteta visokih učilišta diljem Europe; nova tržišna rješenja za odgovor na globalne izazove; sinergije i dodana vrijednost u okviru Programa.

4. Dio „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a”

Sljedećim se aktivnostima u okviru ovog dijela teži ostvarenju specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 3. stavku 2. točki (d). Doprinosi se i ostalim specifičnim ciljevima Programa iz članka 3. Uz istodobno podupiranje cjelokupnog Programa ovim se dijelom podupiru aktivnosti koje doprinose privlačenju talenata, poticanju cirkulacije mozgova i sprečavanju odljeva mozgova, Europi koja je više utemeljena na znanju, inovativnija i rodno ravnopravnija, na čelu globalnog tržišnog natjecanja, poticanju transnacionalne suradnje čime se optimiziraju nacionalne prednosti i potencijal diljem cijele Europe u uspješnom EIP-u, u kojem znanje i visokokvalificirana radna snaga slobodno i na uravnotežen način cirkuliraju, gdje su rezultati istraživanja i inovacija široko dostupni informiranim građanima koji ih razumiju i u njih imaju povjerenje, a društvo u cjelini od njih ostaruje korist, te gdje se politika Unije, posebno politika istraživanja i inovacija, temelji na visokokvalitetnim znanstvenim dokazima.

U okviru ovog dijela također se podupiru aktivnosti namijenjene poboljšanju kvalitete prijedlogâ pravnih subjekata iz zemalja koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija, poput stručnih provjera i savjeta u fazi pretprijedloga, te poticanju aktivnosti nacionalnih kontaktnih točaka za potporu međunarodnom umrežavanju, kao i aktivnosti kojima se žele poduprijeti pravni subjekti iz zemalja koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija kako bi se pridružili već odabranim suradničkim projektima u kojima pravni subjekti iz takvih zemalja ne sudjeluju.

Područja djelovanja: širenje sudjelovanja i izvrsnosti, među ostalim putem udruživanja, povezivanja, katedri EIP-a, Europske suradnje u znanosti i tehnologiji (COST), inicijativa izvrsnosti i aktivnosti za poticanje cirkulacije mozgova; reforma i poboljšanje europskog sustava istraživanja i inovacija, među ostalim primjerice podržavanjem reforme nacionalnih istraživačkih i inovacijskih politika, osiguravanjem privlačnih perspektiva za razvoj karijere i podupiranjem rodne i građanske znanosti.

PRILOG II.

EUROPSKI INSTITUT ZA INOVACIJE I TEHNOLOGIJU (EIT)

Sljedeće se primjenjuje na provedbu programa aktivnosti EIT-a:

1. Obrazloženje

Kao što je jasno navedeno u izvješću skupine na visokoj razini za postizanje najvećeg učinka programa Unije za istraživanja i inovacije (Lamyjeva skupina na visokoj razini), treba se okrenuti „obrazovanju za budućnost i ulaganju u ljude koji mogu donijeti promjene”. Osobito se europska visoka učilišta pozivaju na poticanje poduzetništva, brisanje granica između disciplina i institucionalizaciju snažne interdisciplinarnе suradnje akademske zajednice i industrije. Prema nedavnim istraživanjima pristup nadarenim osobama daleko je najvažniji čimbenik koji utječe na odabir lokacije za pokretanje europskih novoosnovanih poduzeća. Obrazovanje u području poduzetništva, prilike za osposobljavanje i razvoj kreativnih vještina imaju ključnu ulogu u pripremi budućih inovatora i razvoju sposobnosti postojećih da izdignu svoja poduzeća do viših razina uspjeha. Pristup poduzetničkom talentu i profesionalnim uslugama, kapitalu i tržištima na razini Unije te okupljanje ključnih aktera u području inovacija oko zajedničkog cilja ključni su sastojci za razvoj inovacijskog ekosustava. Postoji potreba za koordiniranjem napora diljem Unije kako bi se stvorila kritična masa međusobno povezanih poduzetničkih klastera i ekosustava na razini Unije.

EIT je danas najveći integrirani inovacijski ekosustav u Europi koji okuplja partnere iz poslovnog svijeta, područja istraživanja, obrazovanja i drugih područja. EIT nastavlja podupirati svoje ZZI-je, koje su velika europska partnerstva za odgovor na posebne globalne izazove, te jačati inovacijske ekosustave koji ih okružuju. To čini poticanjem integracije obrazovanja, istraživanja i inovacija najviših standarda, ostvarujući na taj način okruženja koja pogoduju inovacijama, te promicanjem i podupiranjem nove generacije poduzetnika i stimuliranjem osnivanja inovativnih poduzeća u bliskoj sinergiji i komplementarnosti s EIC-om.

Diljem Europe potrebno je uložiti dodatne napore u razvoj ekosustava koji omogućuju jednostavnu interakciju istraživača, inovatora, industrija i vlada. Rad inovacijskih ekosustava zapravo još uvijek nije optimalan zbog niza razloga, među kojima su sljedeći:

- (a) interakciju među sudionicima u području inovacija i dalje ometaju organizacijske, regulatorne i kulturne prepreke koje postoje među njima;
- (b) naponi usmjereni na jačanje inovacijskih ekosustava imaju koristi od koordiniranja i jasnog usmjeravanja na specifične ciljeve i učinak.

Kako bi se odgovorilo na buduće društvene izazove, prihvatile mogućnosti koje nude nove tehnologije i doprinijelo održivu gospodarskom rastu prihvatljivom za okoliš, otvaranju radnih mjesta, konkurentnosti i dobiti europskih građana, potrebno je dodatno ojačati europski kapacitet za inovacije, i to: jačanjem postojećih te poticanjem stvaranja novih okružja koja pogoduju suradnji i inovacijama; jačanjem inovacijskih sposobnosti akademske zajednice i istraživačkog sektora; podupiranjem nove generacije osoba poduzetničkog duha; poticanjem pokretanja i razvoja inovativnih pothvata, kao i jačanjem vidljivosti i priznavanja istraživačkih i inovacijskih aktivnosti koje se financiraju sredstvima Unije, a posebno financiranja sredstvima EIT-a, u široj javnosti.

Zbog prirode i razmjera inovacijskih izazova potrebno je povezivanje i mobilizacija aktera i resursa na europskoj razini, i to poticanjem prekogranične suradnje. Treba ukinuti stroge podjele među disciplinama i duž vrijednosnih lanaca te poticati stvaranje povoljnog okruženja za učinkovitu razmjenu znanja i stručnosti te za razvoj i privlačenje poduzetničkih talenata. U okviru Strateškog inovacijskog programa EIT-a osigurava se koherentnost s izazovima Programa te komplementarnost s EIC-om.

2. Područja djelovanja

2.1. Održivi inovacijski ekosustavi diljem Europe

U skladu Uredbom o EIT-u za razdoblje i Strateškim inovacijskim programom EIT-a, EIT ima snažniju ulogu u jačanju održivih inovacijskih ekosustava koji se temelje na izazovima diljem Europe. EIT posebno nastavlja s radom ponajprije u okviru svojih ZZI-ja, odnosno europskih partnerstava velikih razmjera kojima se odgovara na posebne društvene izazove. Njime se i dalje jača inovacijski ekosustavi oko njih, njihovim otvaranjem i poticanjem integracije istraživanja, inovacija i obrazovanja. Nadalje, EIT jača inovacijske ekosustave diljem Europe širenjem svojeg Regionalnog programa za inovacije (RIS). EIT radi s inovacijskim ekosustavima s velikim inovacijskim potencijalom koji se temelji na strategiji, tematskom usklađivanju i predviđenom učinku, u bliskoj sinergiji sa strategijama i platformama za pametnu specijalizaciju.

Opće odrednice

- (a) jačanje učinkovitosti i otvorenosti prema novim partnerima postojećih ZZI-ja, dugoročno omogućavanje prijelaza na samoodrživost te analiziranje potrebe za osnivanjem novih ZZI-ja radi suočavanja s globalnim izazovima. Posebna tematska područja definiraju se u Strateškom inovacijskom programu EIT-a, vodeći pritom računa o strateškom planiranju,
- (b) ubrzavanje regija u postizanju izvrsnosti u zemljama koje su navedene u Strateškom inovacijskom programu EIT-a u bliskoj suradnji sa strukturnim fondovima te drugim relevantnim programima Unije ako je to primjereno.

2.2. Inovacije i poduzetničke vještine u perspektivi cjeloživotnog učenja, uključujući povećanje kapaciteta visokih učilišta diljem Europe

Aktivnosti EIT-a u području obrazovanja pojačavaju se kako bi se s pomoću svrhovitog obrazovanja i osposobljavanja potaknuli inovacije i poduzetništvo. Veća usmjerenost na razvoj ljudskog kapitala temelji se na proširenju postojećih obrazovnih programa ZZI-ja EIT-a kako bi se studentima i stručnjacima i dalje nudili visokokvalitetni kurikulumi koji se temelje na inovacijama, kreativnosti i poduzetništvu te su osobito u skladu sa strategijama Unije u području industrije i vještina. To može obuhvaćati istraživače i inovatore koji primaju potporu iz drugih dijelova Programa, posebice MSCA. EIT ujedno podupire modernizaciju visokih učilišta diljem Europe i njihovu integraciju u inovacijske ekosustave poticanjem i povećanjem njihova poduzetničkog potencijala i sposobnosti te pospješivanjem predviđanja novih potreba za vještinama.

Opće odrednice

- (a) razvoj inovativnih kurikuluma u kojima se uzimaju u obzir buduće potrebe društva i industrije te međusektorskih programa za studente, poduzetnike i stručnjake diljem Europe i izvan nje u kojima su stručna i sektorska znanja objedinjena s inovacijski orijentiranim i poduzetničkim vještinama, kao što su visokotehnološke vještine koje se odnose na digitalne i održive ključne razvojne tehnologije;
- (b) poboljšavanje i širenje oznake EIT-a kako bi se poboljšali vidljivost i priznanje obrazovnih programa EIT-a utemeljenih na partnerstvima između različitih visokih učilišta, istraživačkih centara i poduzeća uz istovremeno unapređivanje njezine opće kvalitete ponudom kurikuluma koji se temelje na učenju kroz praktičan rad i svrsishodnog poduzetničkog obrazovanja te međunarodne, međuorganizacijske i međusektorske mobilnosti;
- (c) razvoj i širenje inovacijskih i poduzetničkih sposobnosti sektora visokog obrazovanja iskorištavanjem i promicanjem stručnog znanja iz zajednice EIT-a u povezivanju obrazovanja, istraživanja i poslovanja;
- (d) jačanje uloge zajednice bivših sudionika EIT-a kao uzora za nove studente i snažnog alata za komunikaciju o učinku EIT-a.

2.3. Nova tržišna rješenja za odgovor na globalne izazove

EIT poduzetnicima, inovatorima, istraživačima, edukatorima, studentima i ostalim akterima u području inovacija olakšava suradnju u interdisciplinarnim timovima te ih priprema i nagrađuje za tu suradnju kako bi oblikovali ideje i pretočili ih u i postupne i disruptivne inovacije, istovremeno osiguravajući da se u obzir uzima rodna dimenzija. Aktivnosti se odlikuju prekograničnim pristupom prema načelu otvorenih inovacija, s naglaskom na uključivanju relevantnih aktivnosti trokuta znanja koje su važne za postizanje uspjeha (primjerice promotorima projekta može se pružiti bolji pristup osobama s diplomom koje imaju određene kvalifikacije, vodećim korisnicima, novoosnovanim poduzećima s inovativnim idejama, inozemnim poduzećima s relevantnim komplementarnim resursima itd.).

Opće odrednice

- (a) potpora razvoju novih proizvoda, usluga i prilika na tržištu u kojima akteri u trokutu znanja surađuju u cilju rješavanja globalnih izazova;
- (b) potpuna integracija cijelog vrijednosnog lanca inovacija: od studenta do poduzetnika, od ideje do proizvoda, od laboratorija do potrošača. To uključuje potporu novoosnovanim i brzorastućim poduzećima;

- (c) pružanje usluga na visokoj razini i potpora inovativnim poduzećima, uključujući tehničku pomoć za prilagodbu proizvoda ili usluga, sadržajno mentoriranje te potporu osiguravanju ciljanih klijenata i prikupljanju kapitala, radi brzog izlaska na tržište i ubrzanja procesa rasta.

2.4. Sinergije i dodana vrijednost u okviru Programa

EIT pojačava svoja nastojanja da iskoristi sinergije i komplementarnosti među postojećim ZZI-jima te s različitim akterima i inicijativama na razini Unije i globalnoj razini te da proširi svoju mrežu organizacija za suradnju na strateškoj i operativnoj razini, istovremeno izbjegavajući udvostručavanje.

Opće odrednice

- (a) bliska suradnja s EIC-om i programom InvestEU na usklađivanju potpore (to jest sredstava i usluga) koja se nudi inovativnim pothvatima u fazi pokretanja i rasta, posebice u okviru ZZI-ja;
- (b) planiranje i provedba aktivnosti EIT-a kako bi se maksimalno povećale sinergije i komplementarnosti s ostalim dijelovima Programa;
- (c) suradnja s državama članicama na nacionalnoj i regionalnoj razini, uspostava strukturiranog dijaloga i koordiniranje djelovanja kako bi se ostvarile sinergije s nacionalnim i regionalnim inicijativama, uključujući strategije pametne specijalizacije, također razmatranjem provedbe „europskih inovacijskih ekosustava”, u cilju utvrđivanja, razmjene i širenja najboljih praksi i obrazovanja;
- (d) razmjena i širenje inovativnih praksi i pouka diljem Europe i šire kako bi se doprinijelo inovacijskoj politici u Europi u koordinaciji s drugim dijelovima Programa;
- (e) sudjelovanje u raspravama o inovacijskoj politici i doprinos oblikovanju i provedbi prioriteta politike Unije stalnom suradnjom sa svim relevantnim službama Komisije, drugim programima Unije i njihovim dionicima te dodatno istraživanje prilika u okviru inicijativa za provedbu politika;
- (f) iskorištavanje sinergija s drugim programima Unije, uključujući one kojima se podupiru razvoj ljudskog kapitala i inovacije (kao što su COST, ESF+, EFRR, Erasmus +, Kreativna Europa i COSME Plus / Jedinствeno tržište, program InvestEU);
- (g) sklapanje strateških saveza s ključnim akterima inovacija na razini Unije i međunarodnoj razini te potpora ZZI-jima u razvoju suradnje i povezivanju s ključnim partnerima iz trokuta znanja iz trećih zemalja u cilju otvaranja novih tržišta za rješenja koja podupiru ZZI-ji te privlačenja financiranja talenata iz inozemstva. Sudjelovanje trećih zemalja promiče se vodeći računa o načelima reciprociteta i uzajamnih koristi.

—

PRILOG III.

EUROPSKA PARTNERSTVA

Europska partnerstva odabiru se i provode, prate, evaluiraju i postupno ukidaju ili obnavljaju na temelju sljedećih kriterija:

1. Odabir

Dokazivanje da je europsko partnerstvo djelotvornije u postizanju povezanih ciljeva Programa zbog uključenosti i predanosti partnerâ, posebno u ostvarenju jasnih učinaka za Uniju i njezine građane, osobito u pogledu suočavanja s globalnim izazovima te ostvarivanju ciljeva istraživanja i inovacija, osiguravanju konkurentnosti Unije, održivosti te doprinosa jačanju EIP-a te, ako je to relevantno, međunarodnih obveza.

U slučaju institucionaliziranih europskih partnerstava uspostavljenih u skladu s člankom 185. UFEU-a obvezno je sudjelovanje najmanje 40 % država članica:

- (a) koherentnost i sinergije europskog partnerstva u istraživačkom i inovacijskom okruženju Unije, primjenom pravila Programa u najvećoj mogućoj mjeri;
- (b) transparentnost i otvorenost europskog partnerstva u pogledu utvrđivanja prioriteta i ciljeva s obzirom na očekivane rezultate i učinke te u pogledu uključenja partnera i dionika iz cijelog vrijednosnog lanca, iz različitih sektora, pozadina i disciplina, uključujući međunarodne kada je to relevantno i ne utječe na europsku konkurentnost; jasni modaliteti za promicanje sudjelovanja MSP-ova, kao i za širenje i iskorištavanje rezultata, osobito od strane MSP-ova, među ostalim putem posredničkih organizacija;
- (c) *ex ante* demonstracija dodatnosti i izravnosti europskog partnerstva, uključujući zajedničku stratešku viziju svrhe europskog partnerstva. Ta vizija posebno uključuje:
 - i. utvrđivanje mjerljivih očekivanih ishoda, rezultata i učinaka u zadanim rokovima, uključujući ključnu gospodarsku i/ili društvenu vrijednost za Uniju;
 - ii. demonstraciju očekivanih kvalitativnih i znatnih kvantitativnih učinaka poluge, uključujući metodu za mjerenje ključnih pokazatelja uspješnosti;
 - iii. pristupe za osiguravanje fleksibilnosti provedbe i prilagodbu promjenama potreba u pogledu politike, društva i/ili tržišta, ili prilagodbu znanstvenom napretku, u cilju veće koherentnosti politika između regionalne i nacionalne razine te razine Unije;
 - iv. strategije izlaska i mjere za postupno ukidanje sudjelovanja u Programu;
- (d) *ex ante* demonstracija dugoročnih obveza partnera, uključujući minimalan udio javnih i/ili privatnih ulaganja.

U slučaju institucionaliziranih europskih partnerstava, uspostavljenih u skladu s člankom 185. ili člankom 187. UFEU-a, financijski doprinosi i/ili doprinosi u naravi od partnera koji nisu Unija iznose najmanje 50 % te mogu iznositi do 75 % agregiranih proračunskih obveza europskog partnerstva. Za svako takvo institucionalizirano europsko partnerstvo udio doprinosa partnera koji nisu Unija bit će u obliku financijskih doprinosa. Za partnere koji nisu Unija i države sudionice financijski bi doprinosi ponajprije trebali biti usmjereni na pokrivanje administrativnih troškova te koordinaciju i potporu, kao i druge nekonkurentne aktivnosti.

2. Provedba:

- (a) sustavni pristup kojim se osigurava aktivno i rano uključivanje država članica i postizanje očekivanih učinaka europskog partnerstva kroz fleksibilnu provedbu zajedničkih djelovanja visoke dodane vrijednosti Unije koja ujedno nadilaze zajedničke pozive na podnošenje prijedlogâ za istraživačke i inovacijske aktivnosti, uključujući one povezane s prihvaćanjem na tržištu, regulatornim prihvaćanjem ili prihvaćanjem u okviru politika;
- (b) odgovarajuće mjere kojima se osiguravaju stalna otvorenost inicijative i transparentnost tijekom provedbe, osobito za utvrđivanje prioriteta i sudjelovanje u pozivima na podnošenje prijedlogâ, informacije o funkcioniranju upravljanja, vidljivost Unije, mjere komunikacije i informiranja javnosti, širenje i iskorištavanje rezultata, uključujući jasnu strategiju otvorenog pristupa/korisničku strategiju duž lanca vrijednosti; odgovarajuće mjere za obavješćivanje MSP-ova i promicanje njihova sudjelovanja;

- (c) aktivnosti koordinacije ili zajedničke aktivnosti s drugim relevantnim istraživačkim i inovacijskim inicijativama za osiguravanje optimalne razine međusobne povezanosti i djelotvornih sinergija, među ostalim kako bi se prevladale moguće prepreke za provedbu na nacionalnoj razini i povećala isplativost;
- (d) obveze, za financijske doprinose i/ili doprinose u naravi, svakog partnera u skladu s nacionalnim odredbama tijekom cijelog trajanja inicijative;
- (e) u slučaju institucionaliziranog europskog partnerstva pristup Komisije rezultatima i ostalim informacijama povezanim s djelovanjem u svrhu razvoja, provedbe i praćenja politika ili programa Unije.

3. Praćenje:

- (a) sustav praćenja u skladu s člankom 50. za praćenje napretka prema posebnim ciljevima politike, rezultatima i ključnim pokazateljima uspješnosti, koji tijekom vremena omogućuje procjenu postignuća, učinaka i potencijalnih potreba za korektivnim mjerama;
- (b) periodično namjensko izvješćivanje o kvantitativnim i kvalitativnim učincima poluge, među ostalim o dodijeljenim i stvarno pruženim financijskim doprinosima i doprinosima u naravi, vidljivosti i pozicioniranosti u međunarodnom kontekstu te učinku na rizike u ulaganjima privatnog sektora povezane s istraživanjima i inovacijama;
- (c) detaljne informacije o postupku evaluacije i rezultatima svih poziva na podnošenje prijedlogâ u okviru europskih partnerstava, u cilju njihova pravodobnog stavljanja na raspolaganje te njihove dostupnosti u zajedničkoj elektroničkoj bazi podataka.

4. Evaluacija, postupno ukidanje i obnova:

- (a) evaluacija učinaka postignutih na razini Unije i nacionalnoj razini u pogledu utvrđenih ciljnih vrijednosti i ključnih pokazatelja uspješnosti na kojoj se temelji evaluacija Programa utvrđena u članku 52., uključujući procjenu najdjelotvornijeg načina intervencije politike za sva buduća djelovanja; i pozicioniranje bilo koje moguće obnove europskog partnerstva u čitavom okruženju europskih partnerstava i prioritetima njegovih politika;
 - (b) ako nema produljenja, odgovarajuće mjere kojima se osigurava postupno ukidanje financiranja iz Programa u skladu s uvjetima i rokovima dogovorenima *ex ante* s partnerima koji su preuzeli pravne obveze, ne dovodeći u pitanje moguće kontinuirano transnacionalno financiranje iz nacionalnih programa ili drugih programa Unije i ne dovodeći u pitanje privatno ulaganje i projekte koji su u tijeku.
-

PRILOG IV.

SINERGIJE S DRUGIM PROGRAMIMA UNIJE

Sinergije s drugim programima Unije temelje se na komplementarnosti između izrade i ciljeva programa te na kompatibilnosti pravila i postupaka financiranja na razini provedbe.

Financijska sredstva iz Programa upotrebljavaju se samo za financiranje istraživačkih i inovacijskih aktivnosti. Strateškim planiranjem osigurava se usklađenost prioriteta različitih programa Unije te se osiguravaju koherentne mogućnosti financiranja u različitim fazama ciklusa istraživanja i inovacija. Misije i europska partnerstva, među ostalim, imaju koristi od sinergija s drugim programima i politikama Unije.

Uvođenje rezultata istraživanja i inovativnih rješenja razvijenih u Programu olakšava se uz potporu drugih programa Unije, posebno s pomoću strategija širenja i iskorištavanja rezultata, prijenosa znanja, komplementarnih i kumulativnih izvora financiranja te popratnih mjera politike. Financiranju istraživačkih i inovacijskih aktivnosti pogoduju usklađena pravila koja su osmišljena kako bi se osigurala dodana vrijednost Unije, izbjegla preklapanja s različitim programima Unije te kako bi se nastojala postići maksimalna učinkovitost i administrativno pojednostavnjenje.

U sljedećim stavcima detaljnije se utvrđuju načini na koje se te sinergije primjenjuju između Programa i različitih programa Unije:

1. Sinergijama s Europskim fondom za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (EPFRR) u okviru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) osigurava se sljedeće:
 - (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija u sektoru poljoprivrede i ruralnim područjima unutar Unije utvrđene su, na primjer, u okviru Europskog partnerstva za inovacije „Produktivnost i održivost u poljoprivredi” te su one uzete u obzir i u strateškom planiranju Programa i u programima rada;
 - (b) ZPP na najbolji mogući način iskorištava rezultate istraživanja te promiče upotrebu, provedbu i uvođenje inovativnih rješenja, uključujući ona koja proizlaze iz projekata koji se financiraju iz okvirnih programa za istraživanja i inovacije, Europskog partnerstva za inovacije „Produktivnost i održivost u poljoprivredi” i relevantnih ZZI-ja EIT-a;
 - (c) EPFRR podupire prihvaćanje i širenje znanja i rješenja koja proizlaze iz rezultata Programa, što dovodi do veće dinamičnosti u sektoru poljoprivrede i novih prilika za razvoj ruralnih područja.
2. Sinergijama s Europskim fondom za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA) osigurava se sljedeće:
 - (a) Program i EFPRA usko su međusobno povezani jer se potrebe Unije u pogledu istraživanja i inovacija u području morske i integrirane pomorske politike prenose s pomoću strateškog planiranja Programa;
 - (b) EFPRA podupire uvođenje novih tehnologija i inovativnih proizvoda, postupaka i usluga, posebno onih koji proizlaze iz Programa u područjima politike mora i integrirane pomorske politike; EFPRA ujedno promiče prikupljanje, obradu i praćenje temeljnih podataka te širi relevantna djelovanja koja se podupiru u okviru Programa, čime se doprinosi provedbi zajedničke ribarstvene politike, integrirane pomorske politike EU-a, međunarodnom upravljanju oceanima i međunarodnim obvezama.
3. Sinergijama s Europskim fondom za regionalni razvoj (EFRR) osigurava se sljedeće:
 - (a) s ciljem jačanja EIP-a i doprinošenja ciljevima održivog razvoja, mehanizmima alternativnog i kumulativnog financiranja iz EFRR-a i Programa pruža se potpora aktivnostima kojima se posebno povezuju strategije pametne specijalizacije i izvrsnost u istraživanjima i inovacijama, uključujući zajedničke transregionalne ili transnacionalne programe te paneuropske istraživačke infrastrukture;
 - (b) EFRR je, među ostalim, usmjeren na razvoj i jačanje regionalnih i lokalnih istraživačkih i inovacijskih ekosustava, mreža te industrijske transformacije, uključujući potporu izgradnji kapaciteta za istraživanja i inovacije, prihvaćanju rezultata i uvođenju novih tehnologija te inovativnih i klimatski prihvatljivih rješenja iz okvirnih programa za istraživanja i inovacije putem EFRR-a.

4. Sinergijama s Europskim socijalnim fondom plus (ESF+) osigurava se sljedeće:
 - (a) s pomoću nacionalnih ili regionalnih programa ESF+ može inovativne kurikulume koji se podupiru Programom integrirati i razvijati kako bi ljudi stekli vještine i kompetencije potrebne za zahtjeve tržišta rada koji se stalno mijenjaju;
 - (b) mehanizmi za alternativno i kombinirano financiranje iz fonda ESF+ mogu se upotrebljavati za potporu aktivnostima Programa kojima se promiče razvoj ljudskog kapitala u sektoru istraživanja i inovacija s ciljem jačanja EIP-a;
 - (c) ESF+ integrira inovativne tehnologije i nove poslovne modele i rješenja, posebno one koji proizlaze iz Programa, kako bi se doprinijelo inovativnim, učinkovitim i održivim zdravstvenim sustavima te olakšao pristup boljoj i sigurnijoj zdravstvenoj skrbi za europske građane.
5. Sinergijama s programom „EU za zdravlje” osigurava se sljedeće:
 - (a) potrebe Unije u pogledu istraživanja i inovacija u području zdravlja utvrđuju se i uspostavljaju s pomoću strateškog planiranja Programa;
 - (b) programom „EU za zdravlje” doprinosi se osiguravanju toga da se rezultati istraživanja iskorištavaju na najbolji mogući način, posebno oni koji proizlaze iz Programa.
6. Sinergijama s Instrumentom za povezivanje Europe (CEF) osigurava se sljedeće:
 - (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija u području prijevoza, energetike te u digitalnom sektoru unutar Unije utvrđene su i uspostavljene putem strateškog planiranja Programa;
 - (b) CEF podupire opsežno uvođenje i uporabu novih, inovativnih tehnologija i rješenja u području prijevoza, energetike i digitalnih fizičkih infrastruktura, posebno onih koji proizlaze iz okvirnih programa za istraživanja i inovacije;
 - (c) olakšava se razmjena informacija i podataka između Programa i projekata CEF-a, na primjer isticanjem tehnologija iz Programa s visokom razinom spremnosti za tržište čije se uvođenje može nastaviti putem CEF-a.
7. Sinergijama s programom Digitalna Europa osigurava se sljedeće:
 - (a) s obzirom na to da se preklapa nekoliko tematskih područja obuhvaćenih Programom i programom Digitalna Europa, vrste djelovanja koja treba podupirati, njihovi očekivani rezultati i njihova logika intervencije različiti su i komplementarni;
 - (b) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija povezane s digitalnim aspektima Programa utvrđene su i uspostavljene putem njegova strateškog planiranja; to primjerice obuhvaća istraživanja i inovacije u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti, tehnologije distribuirane glavne knjige te kvantne tehnologije, pri čemu se digitalna tehnologija kombinira s drugim razvojnim tehnologijama i netehnološkim inovacijama; potpora za rast poduzeća koja uvode revolucionarne inovacije (od kojih mnoge obuhvaćaju digitalne i fizičke tehnologije); i potpora digitalnim istraživačkim infrastrukturama;
 - (c) program Digitalna Europa usmjeren je na izgradnju digitalnih kapaciteta i infrastrukture velikih razmjera, primjerice u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti, tehnologije distribuirane glavne knjige te kvantne tehnologije i naprednih digitalnih vještina kako bi se diljem Unije široko prihvatila i uvela ključna postojeća ili ispitana inovativna digitalna rješenja unutar okvira Unije u područjima od javnog interesa (kao što su zdravlje, javna uprava, pravosuđe i obrazovanje) ili nedostataka na tržištu (kao što je digitalizacija poduzeća, posebno MSP-ova). Program Digitalna Europa uglavnom se provodi kroz koordinirano i strateško ulaganje s državama članicama, posebno kroz zajedničke javne nabave, u digitalne kapacitete s ciljem njihove raspodjele diljem Unije te u djelovanja na razini Unije za potporu interoperabilnosti i normizaciji u okviru razvoja jedinstvenog digitalnog tržišta;
 - (d) kapaciteti i infrastrukture programa Digitalna Europa dostupni su istraživačkoj i inovacijskoj zajednici, među ostalim za aktivnosti koje se podupiru u okviru Programa uključujući ispitivanje, eksperimentiranje i demonstraciju u svim sektorima i disciplinama;
 - (e) nove digitalne tehnologije razvijene Programom postupno će se prihvaćati i uvoditi putem programa Digitalna Europa;
 - (f) inicijative Programa za razvoj kurikuluma usmjerenih na vještine i kompetencije, uključujući one izrađene u relevantnim ZZI-jima EIT-a, dopunjuju se izgradnjom kapaciteta u naprednim digitalnim vještinama koju podupire program Digitalna Europa;
 - (g) postoje snažni koordinacijski mehanizmi za strateško programiranje i operativne postupke te upravljačke strukture za oba programa.

8. Sinergijama s Programom jedinstvenog tržišta osigurava se sljedeće:
- (a) Programom jedinstvenog tržišta odgovara se na nedostatke na tržištu koji utječu na MSP-ove i promiče se poduzetništvo kao i osnivanje i rast poduzeća te postoji komplementarnost između Programa jedinstvenog tržišta i djelovanja EIT-a i EIC-a za inovativna poduzeća, kao i u području usluga potpore MSP-ovima, posebno ako tržište ne osigurava održivo financiranje;
 - (b) Europska poduzetnička mreža može, uz druge postojeće strukture za potporu MSP-ovima (npr. nacionalne kontaktne točke, agencije za inovacije, digitalnoinovacijske centre, centre za stručnost i inkubatore), poslužiti za pružanje usluga potpore u okviru Programa, uključujući EIC.
9. Sinergijama s Programom za okoliš i djelovanje u području klime (LIFE) osigurava se sljedeće:
- (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija s ciljem suočavanja s okolišnim, klimatskim i energetske izazovima unutar Unije utvrđene su i uspostavljene s pomoću strateškog planiranja Programa;
 - (b) program LIFE nastavlja djelovati kao katalizator za provedbu okolišne, klimatske i relevantne energetske politike i zakonodavstva Unije, među ostalim prihvaćanjem i primjenom rezultata istraživanja i inovacija proizvedenih iz Programa te pomaže u njihovom uvođenju na nacionalnoj, međuregionalnoj i regionalnoj razini ako to može pomoći odgovaranju na pitanja u području okoliša, klime ili prijelaza na čistu energiju. Programom LIFE posebno se nastavlja poticanje sinergija s Programom dodjelom bonusa tijekom evaluacije za prijedloge koji obuhvaćaju prihvaćanje rezultata Programa;
 - (c) standardnim projektima djelovanja u okviru programa LIFE podupiru se razvoj, ispitivanje ili demonstracija prikladnih tehnologija ili metodologija za provedbu okolišne i klimatske politike Unije, koje se zatim mogu u velikom razmjeru uvesti s pomoću financijskih sredstava iz drugih izvora, uključujući Program. EIT može, kao i EIC, osigurati potporu za rast i komercijalizaciju novih revolucionarnih ideja koje mogu proizaći iz provedbe projekata programa LIFE.
10. Sinergijama s programom Erasmus+ osigurava se sljedeće:
- (a) kombinirani resursi iz Programa, među ostalim iz EIT-a i programa Erasmus+ upotrebljavaju se za potporu aktivnostima usmjerenima na jačanje, modernizaciju i transformaciju europskih visokih učilišta. Ako je to primjereno, Programom se dopunjuje potpora programa Erasmus+ za Inicijativu Europska sveučilišta, u istraživačkoj dimenziji, kao dio razvoja novih zajedničkih i integriranih dugoročnih i održivih strategija u području obrazovanja, istraživanja i inovacija koje se temelje na transdisciplinarnim i međusektorskim pristupima u svrhu ostvarenja trokuta znanja. Aktivnostima EIT-a mogle bi se nadopuniti strategije koje će provoditi Inicijativa Europska sveučilišta;
 - (b) Program i program Erasmus+ potiču integraciju obrazovanja i istraživanja pružanjem pomoći visokim učilištima u izradi i uspostavljanju zajedničkih obrazovnih, istraživačkih i inovacijskih strategija i mreža, informiranjem obrazovnih sustava, nastavnika i voditelja osposobljavanja o najnovijim saznanjima i praksama u području istraživanja, pružanjem aktivnog istraživačkog iskustva svim studentima i osoblju u visokom obrazovanju, a posebno istraživačima, te pružanjem potpore drugim aktivnostima kojima se integriraju visoko obrazovanje, istraživanja i inovacije.
11. Sinergijama sa Svemirskom programom Unije osigurava se sljedeće:
- (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija u okviru Svemirskog programa Unije te svemirskog uzlaznog i silaznog sektora unutar Unije utvrđene su i uspostavljene u okviru strateškog planiranja Programa; djelovanja u području istraživanja svemira provedena u okviru Programa provode se uzimajući u obzir nabavu i prihvatljivost pravnih subjekata u skladu sa Svemirskim programom Unije, ako je to primjereno;
 - (b) podaci o svemiru i usluge koje Svemirski program Unije javnosti ustupa kao javno dobro upotrebljavaju se za razvoj revolucionarnih rješenja kroz istraživanja i inovacije, među ostalim u Programu, posebno za održivu hranu i prirodne resurse, praćenje klimatskih promjena, atmosferu, kopno, obalni i morski okoliš, pametne gradove, povezanu i automatiziranu mobilnost, sigurnost i upravljanje katastrofama;
 - (c) usluge pristupa podacima i informacijama programa Copernicus doprinose EOSS-u i time istraživačima, znanstvenicima i inovatorima olakšavaju pristup podacima programa Copernicus; istraživačke infrastrukture, posebno promatračke mreže *in situ* predstavljaju ključne elemente promatračke infrastrukture *in situ* koja omogućuje usluge programa Copernicus te ostvaruju korist od informacija koje proizvode usluge programa Copernicus.

12. Sinergijama s Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) i Instrumentom pretpristupne pomoći (IPA III) osigurava se sljedeće:
 - (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija u području instrumenata NDICI i IPA III utvrđene su putem strateškog planiranja Programa, u skladu s ciljevima održivog razvoja;
 - (b) istraživačkim i inovacijskim aktivnostima Programa, uz sudjelovanje trećih zemalja i ciljana djelovanja međunarodne suradnje, teži se usklađivanju s usporednim djelovanjima u tematskim područjima prihvaćanja na tržištu i izgradnje kapaciteta u okviru instrumenata NDICI i IPA III i koherentnosti među njima, na temelju zajedničkog definiranja potreba i područja intervencije.
13. Sinergijama s Fondom za unutarnju sigurnost i instrumentom za upravljanje granicama u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama osigurava se sljedeće:
 - (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija u području sigurnosti i integriranog upravljanja granicama utvrđene su i uspostavljene putem strateškog planiranja Programa;
 - (b) Fond za unutarnju sigurnost i Fond za integrirano upravljanje granicama podupiru uvođenje novih, inovativnih tehnologija i rješenja, posebno onih koji proizlaze iz okvirnih programa za istraživanja i inovacije u istraživanjima u području sigurnosti.
14. Sinergijama s programom InvestEU osigurava se sljedeće:
 - (a) Programom se pruža mješovito financiranje programa Obzor Europa i mješovito financiranje EIC-a za inovatore koje karakterizira visoka razina rizika i za koje tržište ne pruža dostatno i održivo financiranje; istodobno se Programom pruža potpora učinkovitoj provedbi privatnog dijela mješovitog financiranja i upravljanju njime, putem fondova i posrednika koje podupire program InvestEU i drugi;
 - (b) financijski instrumenti za istraživanja i inovacije te MSP-ove grupirani su zajedno u okviru programa InvestEU, posebno s pomoću namjenske tematske komponente za istraživanja i inovacije te s pomoću proizvoda uvedenih u okviru komponente za MSP-ove, na taj način pomažući ostvarivanju ciljeva obaju programa te uspostavljanju snažnih komplementarnih veza između njih;
 - (c) Programom se pruža odgovarajuća potpora preusmjeravanju isplativih projekata koji nisu prikladni za financiranje EIC-a prema programu InvestEU, ako je to relevantno.
15. Sinergijama s inovacijskim fondom u okviru sustava trgovanja emisijama („inovacijski fond”) osigurava se sljedeće:
 - (a) inovacijski fond posebno je usmjeren na inovacije u niskougličnim tehnologijama i procesima, uključujući okolišno sigurno hvatanje ugljika i upotrebu koja znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, kao i proizvode koji zamjenjuju one s visokim intenzitetom ugljika, te doprinosi poticanju izgradnje i rada projekata čiji je cilj okolišno sigurno hvatanje i geološko skladištenje CO₂, kao i na inovativne tehnologije u području obnovljive energije i skladištenja energije, te omogućuje i potiče „zelenije” proizvode;
 - (b) Programom se financira razvoj i demonstracija tehnologija, među ostalim revolucionarnih rješenja, kojima se mogu ostvariti ciljevi Unije u pogledu klimatske neutralnosti, energetike i industrijske preobrazbe, posebno s pomoću aktivnosti iz njegovih stupova II. i III.;
 - (c) inovacijski fond može, podložno ispunjavanju njegovih kriterija za odabir i dodjelu potpore, pružiti potporu demonstracijskoj fazi prihvatljivih projekata koji su primili potporu iz Programa te se između obaju programa uspostavljaju jake komplementarne veze.
16. Sinergijama s mehanizmom za pravednu tranziciju osigurava se sljedeće:
 - (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija utvrđuju se strateškim planiranjem Programa kako bi se pružila potpora pravičnom i pravednom prijelazu na klimatsku neutralnost;
 - (b) promiče se prihvaćanje i uvođenje inovativnih i klimatski prihvatljivih rješenja, osobito onih koja proizlaze iz Programa.
17. Sinergijama s programom Euratoma za istraživanje i osposobljavanje osigurava se sljedeće:
 - (a) Programom i programom Euratoma za istraživanje i osposobljavanje razvijaju se sveobuhvatna djelovanja za potporu obrazovanju i osposobljavanju (uključujući MSCA) s ciljem održavanja i razvoja relevantnih vještina u Europi;

- (b) Programom i programom Euratoma za istraživanje i osposobljavanje razvijaju se zajednička istraživačka djelovanja usmjerena na međusektorske aspekte sigurnih i osiguranih neenergetskih primjena ionizirajućeg zračenja u sektorima kao što su medicina, industrija, poljoprivreda, svemir, klimatske promjene, sigurnost i pripravnost u slučaju izvanrednog događaja te doprinos nuklearnoj znanosti.
18. Potencijalne sinergije s Europskim fondom za obranu korisne su za civilna istraživanja i istraživanja u području obrane kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje te u skladu s člankom 5. i člankom 7. stavkom 1.
19. Sinergije s programom Kreativna Europa potiču se utvrđivanjem potreba u pogledu istraživanja i inovacija u području kulturnih i kreativnih politika u strateškom planiranju Programa.
20. Sinergijama s Mehanizmom za oporavak i otpornost osigurava se sljedeće:
- (a) potrebe u pogledu istraživanja i inovacija utvrđuju se strateškim planiranjem Programa kako bi se poduprla veća otpornost gospodarstava i društava država članica te njihova bolja pripremljenost za budućnost;
- (b) podupire se prihvaćanje i uvođenje inovativnih rješenja, osobito onih koja proizlaze iz Programa.
-

PRILOG V.

KLJUČNI POKAZATELJI SMJERA UČINKA

Praćenje napretka Programa u odnosu na njegove ciljeve kako su navedeni u članku 3. sastoji se od praćenja smjera učinka i povezanih ključnih pokazatelja smjera učinka. Smjerovi učinka ovise o uloženom vremenu i odražavaju tri komplementarne kategorije učinka nelinearne naravi ulaganja u istraživanja i inovacije: znanstvenu, društvenu i tehnološku ili gospodarsku. Za svaku od navedenih kategorija učinka zamjenski pokazatelji upotrebljavaju se u cilju praćenja napretka pri čemu se razlikuju kratkoročni, srednjoročni i dugoročni napredak, uključujući napredak u razdoblju nakon završetka Programa, uz mogućnost raščlanjivanja, među ostalim po državama članicama i pridruženim zemljama. Ti se pokazatelji prikupljaju primjenom kvantitativnih i kvalitativnih metodologija. Pojedinačni dijelovi Programa doprinose navedenim pokazateljima u različitoj mjeri i različitim mehanizmima. Ako je to relevantno, za praćenje pojedinačnih dijelova Programa mogu se upotrebljavati i dodatni pokazatelji.

Mikropodaci na kojima se temelje ključni pokazatelji smjera učinka prikupljaju se za sve dijelove Programa i sve mehanizme provedbe centralizirano i usklađeno te s primjerenom razinom detaljnosti i s najmanjim mogućim opterećenjem u pogledu izvješćivanja za korisnike.

Usto, osim ključnih pokazatelja smjera učinka, podaci o optimiziranoj provedbi Programa za jačanje EIP-a, kojima se potiču sudjelovanja u Programu na temelju izvrsnosti iz svih država članica te olakšavaju suradničke veze u europskom sektoru istraživanja i inovacija, prikupljaju se kao dio podataka o provedbi i upravljanju iz članka 50. te se o njima izvješćuje u gotovo stvarnom vremenu. To obuhvaća praćenje suradničkih veza, mrežnih analiza, podataka o prijedlozima, prijavama, sudjelovanjima, projektima, podnositeljima prijedloga i sudionicima (uključujući podatke o vrsti organizacije (na primjer organizacije civilnog društva, MSP-ovi i privatni sektor), o zemlji (na primjer posebnu klasifikaciju skupina zemalja kao što su države članice, pridružene zemlje i treće zemlje), o rodu, ulozi u projektu, znanstvenoj disciplini ili sektoru, uključujući društvene i humanističke znanosti), te praćenje stupnja uključivanja klimatskih pitanja te s tim povezanih rashoda.

Pokazatelji smjera znanstvenih učinaka

Očekuje se da će se Programom ostvariti znanstveni učinak stvaranjem novih visokokvalitetnih znanja, jačanjem ljudskog kapitala u sektoru istraživanja i inovacija te poticanjem širenja znanja i otvorene znanosti. Napredak prema tom učinku prati se s pomoću zamjenskih pokazatelja utvrđenih na temelju sljedećih triju ključnih smjerova učinka.

tablica 1.

Napredak prema znanstvenim učincima	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Stvaranje visokokvalitetnih novih znanja	Publikacije - broj recenziranih znanstvenih publikacija koje proizlaze iz Programa	Citiranost - ponderirani faktor odjeka u određenom području recenziranih publikacija koje proizlaze iz Programa	Znanost svjetske kvalitete - broj i udio recenziranih publikacija koje proizlaze iz projekata koji se financiraju iz Programa, a koje daju temeljni doprinos znanstvenim područjima
Jačanje ljudskog kapitala u istraživanjima i inovacijama	Vještine - broj istraživača uključenih u aktivnosti usavršavanja (osposobljavanje, mentorstvo/ podučavanje, mobilnost i pristup infrastrukturama istraživanja i inovacija) iz projekata koji se financiraju iz Programa	Karijere - Broj i udio istraživača uključenih u Program koji su usavršili vještine s većim pojedinačnim utjecajem u svojem području istraživanja i inovacija	Uvjeti rada - Broj i udio istraživača uključenih u Program koji su usavršili vještine s poboljšanim uvjetima rada, uključujući plaće istraživača

Napredak prema znanstvenim učincima	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Poticanje širenja znanja i otvorene znanosti	Zajedničko znanje - udio ostvarenja istraživanja (otvoreni podaci / publikacije / softver itd.) koji proizlaze iz Programa i koji se razmjenjuju putem infrastrukture otvorenog znanja	Širenje znanja - udio ostvarenja istraživanja s otvorenim pristupom koje proizlaze iz Programa i koji se aktivno upotrebljavaju/citiraju	Nove suradnje - udio korisnika Programa koji su razvili nove transdisciplinarne/transsektorske suradnje s korisnicima njihovih ostvarenja istraživanja s otvorenim pristupom koji proizlaze iz Programa

Pokazatelji smjera društvenih učinaka

Očekuje se da će se Programom ostvariti društveni učinak odgovaranjem na prioritete politika Unije i globalne izazove, uključujući ciljeve održivog razvoja, na temelju načela Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma, putem istraživanja i inovacija, stvaranjem koristi i učinka misijama u okviru istraživanja i inovacija i europskim partnerstvima te jačanjem prihvaćanja inovacija u društvu, čime će se u konačnici doprinijeti dobrobiti ljudi. Napredak prema tom učinku prati se s pomoću zamjenskih pokazatelja utvrđenih na temelju sljedećih triju ključnih smjerova učinka.

tablica 2.

Napredak prema društvenim učincima	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Odgovaranje na političke prioritete Unije i globalne izazove putem istraživanja i inovacija	Rezultati - broj i udio rezultata namijenjenih odgovaranju na utvrđene prioritete politika Unije i globalne izazove (uključujući ciljeve održivog razvoja) (višedimenzionalno: za svaki utvrđeni prioritet) Uključujući: broj i udio klimatski relevantnih rezultata namijenjenih ispunjavanju obveze Unije na temelju Pariškog sporazuma	Rješenja - broj i udio inovacija i ostvarenja istraživanja kojima se odgovara na utvrđene prioritete politika Unije i globalne izazove (uključujući ciljeve održivog razvoja) (višedimenzionalno: za svaki utvrđeni prioritet) Uključujući: broj i udio klimatski relevantnih inovacija i ostvarenja istraživanja namijenjenih ispunjavanju obveza Unije na temelju Pariškog sporazuma	Koristi - agregirani procijenjeni učinci upotrebe/iskorištavanja rezultata koji se financiraju iz Programa u pogledu rješavanja utvrđenih prioriteta politika Unije i globalnih izazova (uključujući ciljeve održivog razvoja), uključujući doprinos ciklusu oblikovanja politika i zakonodavstva (kao što su norme i standardi) (višedimenzionalno: za svaki utvrđeni prioritet) Uključujući: agregirani procijenjeni učinci od upotrebe/iskorištavanja klimatski relevantnih rezultata koji se financiraju iz Programa u pogledu ispunjavanja obveze Unije na temelju Pariškog sporazuma, uključujući doprinos ciklusu oblikovanja politika i zakonodavstva (kao što su norme i standardi)
Stvaranje koristi i učinka putem misija u okviru istraživanja i inovacija	Rezultati misija u okviru istraživanja i inovacija - Rezultati posebnih misija u okviru istraživanja i inovacija Misije (višedimenzionalno: za svaku utvrđenu misiju)	Ostvarenja misija u okviru istraživanja i inovacija - Ostvarenja posebnih misija u okviru istraživanja i inovacija Misije (višedimenzionalno: za svaku utvrđenu misiju)	Ostvarene ciljne vrijednosti misija u okviru istraživanja i inovacija - Ciljne vrijednosti postignute posebnim misijama u okviru istraživanja i inovacija (višedimenzionalno: za svaku utvrđenu misiju)

Napredak prema društvenim učincima	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Jačanje prihvaćanja istraživanja i inovacija u društvu	Zajedničko stvaranje - broj i udio projekata koji se financiraju iz Programa u kojima građani Unije i krajnji korisnici doprinose zajedničkom stvaranju sadržaja u području istraživanja i inovacija	Obveza - broj i udio pravnih subjekata sudionika koji imaju uspostavljene mehanizme obveze za građane i krajnje korisnike nakon završetka projekata koji se financiraju iz Programa	Društvena prihvaćenost istraživanja i inovacija - prihvaćenost i informiranje javnosti o zajednički stvorenim znanstvenim rezultatima i inovativnim rješenjima stvorenima u okviru Programa

Pokazatelji smjera tehnološkog i gospodarskog učinka

Očekuje se da će se Programom ostvariti tehnološki i gospodarski učinak osobito unutar Unije utjecanjem na stvaranje i rast poduzeća, posebno MSP-ova, uključujući novoosnovana poduzeća, otvaranjem izravnih ili neizravnih radnih mjesta, osobito unutar Unije, te poticanjem ulaganja u istraživanja i inovacije. Napredak prema tom učinku prati se s pomoću zamjenskih pokazatelja utvrđenih na temelju sljedećih triju ključnih smjerova učinka.

tablica 3.

Napredak prema tehnološkom/gospodarskom učinku	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Stvaranje rasta temeljenog na inovacijama	Inovativni rezultati – broj inovativnih proizvoda, procesa ili metoda koji proizlaze iz Programa (po vrsti inovacije) i primjene prava intelektualnog vlasništva	Inovacije – broj inovacija koje proizlaze iz projekata koji se financiraju iz Programa (po vrsti inovacije) uključujući one kojima su dodijeljena prava intelektualnog vlasništva	Gospodarski rast – osnivanje, rast i tržišni udjeli poduzeća koja razvijaju inovacije u Programu
Stvaranje brojnijih i kvalitetnijih radnih mjesta	Podupirano zapošljavanje – broj stvorenih radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena i zadržana radna mjesta kod pravnih subjekata sudionika za projekt koji se financira iz Programa (po vrsti radnog mjesta)	Održivo zapošljavanje – porast broja radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena kod pravnih subjekata sudionika nakon projekta koji se financira iz Programa (po vrsti radnog mjesta)	Ukupno zapošljavanje – broj izravnih i neizravnih radnih mjesta stvorenih ili održanih zahvaljujući širenju rezultata iz Programa (po vrsti radnog mjesta)
Poticanje ulaganja u istraživanja i inovacije	Zajednička ulaganja – iznos javnih i privatnih ulaganja mobiliziranih početnim ulaganjem iz Programa	Poboljšanje – iznos javnih i privatnih ulaganja mobiliziranih za iskorištavanje ili poboljšanje rezultata iz Programa (uključujući strana izravna ulaganja)	Doprinos „ciljnoj vrijednosti od 3 %” – napredak Unije prema ciljnoj vrijednosti od 3 % BDP-a zahvaljujući Programu

PRILOG VI.

PODRUČJA ZA MOGUĆE MISIJE I PODRUČJA ZA MOGUĆA INSTITUCIONALIZIRANA EUROPSKA PARTNERSTVA KOJA SE TREBAJU USPOSTAVITI NA TEMELJU ČLANKA 185. ILI ČLANKA 187. UFEU-A

U skladu s člancima 8. i 12. ove Uredbe područja za moguće misije i moguća europska partnerstva koja se trebaju uspostaviti na temelju članka 185. ili članka 187. UFEU-a utvrđena su u ovom Prilogu.

I. Područja za moguće misije:

- Područje za misije 1.: prilagodba klimatskim promjenama, uključujući društvenu transformaciju.
- Područje za misije 2.: rak.
- Područje za misije 3.: zdravi oceani, mora te obalne i kopnene vode.
- Područje za misije 4.: klimatski neutralni i pametni gradovi.
- Područje za misije 5.: zdravlje tla i hrana.

Svaka se misija pridržava načela utvrđenih u članku 8. stavku 4. ove Uredbe.

II. Područja za moguća institucionalizirana europska partnerstva na temelju članka 185. ili članka 187. UFEU-a:

- Područje za partnerstvo 1.: brži razvoj i sigurnija uporaba zdravstvenih inovacija za europske pacijente i globalno zdravlje.
- Područje za partnerstvo 2.: unaprijeđenje ključnih digitalnih i razvojnih tehnologija te njihove uporabe, što uključuje, ali nije ograničeno na, nove tehnologije kao što su umjetna inteligencija, fotonika i kvantne tehnologije.
- Područje za partnerstvo 3.: europsko vodstvo u mjeriteljstvu, uključujući integrirani sustav mjeriteljstva.
- Područje za partnerstvo 4.: jačanje konkurentnosti, sigurnosti i okolišne učinkovitosti u zračnom prometu, zrakoplovstvu i željezničkom prometu Unije.
- Područje za partnerstvo 5.: održiva, uključiva i kružna biološka rješenja.
- Područje za partnerstvo 6.: vodikove tehnologije i tehnologije za održivo skladištenje energije s manjim učinkom na okoliš te manje energetske intenzivnom proizvodnjom.
- Područje za partnerstvo 7.: čista, povezana, kooperativna, autonomna i automatizirana rješenja za buduće potrebe mobilnosti ljudi i robe.
- Područje za partnerstvo 8.: inovativni MSP-ovi usmjereni na istraživanja i razvoj.

Iz postupka procjenjivanja potrebe za institucionaliziranim europskim partnerstvom u jednom od gore navedenih područja partnerstva može proizići zakonodavni prijedlog, u skladu s pravom inicijative Komisije. U protivnom to područje partnerstva može biti i predmet europskog partnerstva u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (a) ili člankom 10. stavkom 1. točkom (b) ove Uredbe ili se može provesti drugim pozivima na podnošenje prijedlogâ u okviru Programa.

Budući da moguća područja institucionaliziranih europskih partnerstava pokrivaju široka tematska područja, mogu se na temelju procijenjenih potreba provesti putem više od jednog europskog partnerstva.
